

EXAMEN OMNI⁷
VM SYRVPORVM QVO

rum in publicis officinis usus est,

ANTONIO MVSA

Brasauolo Ferrariensi

authore.

BRASAVOLVS,

Senex pharmacopola.

SENEX.

EVUS HEVS. Quorsum tam rapidè,
tamq; celeri cursu properas? qui testus
dineo gradu alioqui tuo huic antiquis-
simo mulo insidens incedere soleas?

BRASAVOLVS. Ad cœnam vos

cor: hanc enim diem hucusq; ieiunus transiui. SENEX.

Quur tu quem medicè viuere oportet, ventriculum tam
longo spatio inanem esse permisti? Fortè heri vesperi
pleniori cœna vsus es, quæ ad hanc vsq; horam te satus

rum fecerit. BRA. Non equidem: sed in diui Ioannis ve-
nerationem, pro qua omnes Christiani hodie ieiunant,
id est semel in die comedunt, & ego eundem morem ser-
uare institui. SEN. ad prandium igitur vocaris, non ad
cœnam. BRA. Vtrunq; simul expediam. SEN.

A

in meridie pransus non es, vt est omnium ferè communissimus mos? BRA. Vt vxorculæ meæ, & alijs domesticis mulierculis satisfacerem, atq; morem geram. SEN. O te miserum atq; infortunatum. Igitur mulierculis pares? BRA. Et pareo, & parent. SEN. De me actum esset, si in re vel tantilli momēti vxori meæ aures porrigerem, & annuerem. BRA. Tamen difficile est fœminam cogere. SEN. Difficillimum. BRA. Quomodo igitur continuò domi nō certas? SEN. Imò nulli sunt dies, vel nulla saltem hebdomas, quæ rixis, clamoribus, & contumelijs coniugalibus careat. BRASA. Ego potius e contrario dicam, O te miserrimum, atq; infellicissimum, qui continuam rixarum & cōtumeliarum pestem domi alas. SEN. Quis ille est adeò temperans, & modestia præditus, qui vxorem ducens ab his temperare possit? BRA. Ego is sum, licet parum modestus, & parum temperans, tamen septimus agitur annus postquam vxorem duxi. Nunquam verò eam vel iratus turpi nomine, aut cōtumelioso appellauit, & ad hoc vsq; tempus adeò tranquille vnà viximus, vt nullus vel religiosarum cœtus pacatior inueniri possit. SEN. At ego primis protinus diebus institui, nunquam suo nomine vxorem meam vocare: sed continuò aut belluam, aut mēdicam, aut scortum, aut alio simili nomine, quoties opus est vocare eam, appello. BRA. Ego autē meam non solum suo nomine, sed etiam honestiori eam appello, quæ mihi mitissima effecta est. SEN. Aut mulier non est tuavxor, aut diuino loco nata. BRA. Ferrariæ orta est, & mulier quæ biliosissimam peraturam nacta est, si qua altera. SEN. Quomodo igitur

igitur tam diu absq̄ bello, iurgijs, & verberibus viuere potuisti? BRA. Quomodo tu in tam magno incommo- do in bello magis quàm hostili tanto tempore vitam du- xisti? SEN. Audies (si aures accommodare nõ pigeat.) Ab intio cum vxorem duxi, statui & fixa mente repo- fui: quicquid vellem, quicquid dicerem, vel sanũ, vel ins- sanum, vt ipsa id ageret, & annueret. BRA. O demens- tia non modo mira, sed plusquam feralis, Hoc est, hoc est, quod vxores multas (pauperulas quidem illas quæ his nebulonibus iunguntur) in exitium perducit. Quip- pe nulla est mulier, quæ suam bilem, & suam indignatio- nem non habeat. Multi verò fatui putant leonem verber- ribus cicurare, quod boni cicuratores non faciunt: sed ca- nes in conspectu leonis cædentes, cicures leones reddunt. Quid autem de vxore egeris, prosequaris. SEN. Ex his quæ dicebam, illa quædam annuebat, alia negabat quibus assentire volebam: & quia negabat, verbis atq̄ verberibus afficiebatur. Imò prima nocte qua domum meam accessit, muliebria femoralia paraueram, & duos baculos: quando hora cubandi in cubiculo soli clausi fui- mus, femoralia in terram proieci, & sumpto baculo alte- rum illi dedi, inquiens: Volo nunc pugnemus, vter nos- strum femoralia ferre debet. & quia nec baculum sume- re voluit, nec pugnare, grauitèr fustuario prima illa nos- tte vapulauit. BRA. O fatuissime virorum, pulchra ma- trimonijs consumatio illa fuit. Vtinam sumpto baculo te pro merito multasset. Dic autem, illa quæ negabat, & quibus te inuito annuebat, erant ne alicuius momenti? SEN. Minimi quandoq̄, & plerunq̄ nullius: sed exp-

diundi gratia quædam vana & absurda proponebam, vt ad mea vota annuere & negare condisceret. B R A. O omnium quos adhuc nouerim virorū fatuissimum. Vxor rem igitur assentatricem & propè parasiticā habere cupiebas, quæ in rebus falsis te laudaret, & manifestè vera inficiaretur? S E N. Non assentatricem cupiebam, sed mihi obsequentē. B R A. Dic (ni pigeat) fuit' ne vnquam obsequens? S E N. Nunquam potui iurgijs, minis, aut verberibus adeò efficere, vt præceptis meis obsecundaret. B R A. Igitur tam longæuam ætatem pugnans, & quali bello? Magis quàm intestino miseram vitam ducere potuisti? S E N. Plus certe fuit quàm intestinum bellum quod inter nos factum est: nunquam enim tam horrendum & ingens monstrum domari potuit, quod Herculeam clauam etiam retundit. B R A. Nescio an tu potius, vel illa monstrum sit. Quippe tu nunquam domitus es: sed continuè furiali incessu, & non humano processisti. S E N. Non licet virum ab vxore domari, & dorso muliebres clitellas gestare. B R A. Hoc est illud quod perpetua bella inter vos facit. De te autè plurimum misror, quem plerunq; viderim famulum tuum, & pueros quos instituis, benignè, & piè admonere, & labores multos vt eos rectè instituas patēris, tamen quando & quoties lubet expellere potes, & illi sponte abire: non potes autem pusillū tolerare, vt vxorem propriam edoceas, quæ velis nolis tua est. Eadem domo viuitis, eadem mensæ accumbitis, eodem cubiculo acquiescitis, eodem toro cubatis, communes filiorum parentes estis, bonæ & malæ fortunæ participes, quam & si volueris, expellere

non

non potes, nec ipsa sponte discedere, sed te ad cineres
 vsq̄ comitabitur. SEN. Libenter scirem quomodo vxor
 rem tuam mitiorem reddideris: nam discens fortè imitas
 bor, & quod superest mihi vitæ, quietius transigam.
 BRA. Rem (vt arbitror) difficilimam agredieris: nam
 psitaci rostrum nactus es: tamen non grauabor meum &
 verum has feras cicurandi modum edocere. Principio,
 Antiquum morem considerare cœpi, quo vxor maritū,
 & maritus vxorem emebat. Id interpretatur Plutar-
 chus, ex hoc significari, inter virum & vxorem æqualis
 tatem quandam esse debere, vt vterq̄ alteri sponte obs-
 temperet. Cuius rei erant illa verba solennia: Si fueris
 mihi Caius, ero ubi Caia. Deinde mihi ex istituto
 proposui, hoc momentaneum vitæ spatium in perpetua
 animi pace, quiete, & tranquillitate percurrendum esse:
 propterea primis illis diebus à nuptijs omnia agere cœs-
 pi quæ vxori meæ placere præuidebam, explorabamq̄;
 ab ancillis, à sorore, & alijs, an quicquā noscerent quod
 vxori meæ placeret, quod illi gratum foret & iocundū,
 & nihil intentatum mittebam, quin efficerem, vt in
 omnibus illi satisfacere, & sua vota implerem. Illa vi-
 cissim ita me amare cœpit, vt quicquid cogitat, quicquid
 agit, in meum solatium sint, & nihil aliud animo habet,
 quàm mihi grata parare. Quippe in dies nouas dapes,
 nouos intinctus & scitamenta, noua opsonia quæ meo
 palato sapiant, perquirat. Si quandoq̄ in habitu corporis,
 & vestium genere mihi displicuerit, non arguo, nō
 reprehendo, non exclamo, iubens vt hanc vel illam ves-
 tem dimittat, vt manicas aut torale mutet, vt vittas

fulas'ue alio more gestet. Sed mihi fabellam quandam fingo: In templo mulierem vidisse tali habitu, taliq; mixtra redimitam, quæ mihi adeo placuerit, vt oculis meis nihil vnquam gratius occurrerit. Sequenti die aliam mulierem me vidisse refero, quæ ob vestium lacinias, ob vitæ varietatem adeo mihi displicuerit, vt eam magis quàm Tisiphonem abhorrerem, & quam nullo pretio matrimonio mihi iunctam esse velim. Hæc audiens vxor mea vestes me in scio mutabat, vittasq; vt mihi gratum erat, aptabat. Itaq; pacificè, summo cum amore & benevolentia ad frugem redibat. S E N. Vir sum ego qui hæc pati non possem, & cui has feras imperiose potius quàm blandè vincendas esse videtur. B R A. Tuam tamen ad hanc vsq; tam longæuam ætatem vincere non potuisti. S E N. Nec (vt arbitror) posthac vincam, nisi interfecero, aut spontanea morte decedat. B R A. Ego autem meam mihi cicurem, blandam, meisq; votis commo- dam re minima reddidi. Nec dubito me oppositum facturum fuisse, si contumelÿs, aut verberibus illâ peruincere voluissem. S E N. Nunquam in iram in tanto tempore prorupistis? B R A. Nunquam. S E N. Quid ageres si tuos nummos expenderet, tuaq; bona dilapidaret? B R A. Imò ingenuè tibi dicam: primus illis mensibus à nuptÿs clauis cubiculorum quorûdam seruabam, in quibus pauca illa pecuniola quam habebam, & alia quædam domestica bona aurea & argentea condebantur, quoad eius mores occultè expertus essem. Sed postquam mihi filios peperit, quod statim post nonum mensem accidere nosti, vniuersis bonis meis sumptis, & tota illa pecuniola

cuniola quam habebam, omnia illi præsentavi, & in eius ditionem dedi, his verbis usus: Cassandra soror, hæc tua sunt, & natorum tuorum: si placet expendas atque profundas, tibi enim filysq; profundes. Si parca eris, tibi, filysq; parces, nunc enim peperisti, & iterum plena es: quantum in me sit, vel parca sis vel prodiga, nihil refert: mihi enim vel hic, vel alibi nihil vnquam defuturum est: sed tibi, filysq; tuis deesse posset si immatura morte præuenirer. SEN. Expedit'ne quantum lubet, & omnes mulierum cupiditates explet? BRA. Ter aut quater occultè obseruavi, magis parca est quàm optarem, qui meapte natura liberalis sum. SEN. O te felicissimum, qui adeò secundum vota vxorem instituisti. O dignum & sanctum consortium. BRA. Hoc est quod semper optavi, quietè, pacificè, & hilari mente vitam ducere, & cuius gratia tales mores institui, quàmuis à principio ab amicis quibusdam admonitus essem, ne mihi fæ moralia (vt vulgari adagio fertur) ab vxore imponi sinerè, sed eà iurgys & verberibus subiectam redderem. Quem morem semper despexi, tanquam nebulonum & indignorum hominum improhorumq; putans. Etenim ingenuum existimo, nobile, ac pene diuinum, beneficijs potius & blanditys vxorem sibi beneuolam reddere quàm minis. SEN. Deinceps & ego experiri incipiam nunquid meam mitiorem reddere possim. BRA. Id deniq; efficies, quàmuis difficillimum sit contractas rugas serico panno adimere. SEN. Hæc de vxoribus satis sint. Ad id autem propter quod te vocaui descendamus. BRA. Quid est illud? SEN. Præcedenti anno promis

fisti, & iureiurando affirmasti, post simplicia medica-
 menta, ea composita, quorum apud publicos pharmaco-
 polas vsus est, examinare: imò & iandiu te cœpisse ea
 narrabas. Obsecro igitur atq; obtestor, ne promissa res
 scindas. BRA. Promisi equidem, sed aliquem inuenis-
 re oportet, qui promissa obseruet. Diuersa enim sunt
 promittere, atq; præstare. SEN. Imò apud probos in-
 tegrosq; viros, idem planè est promittere & præstare.
 BRA. Ita certe est, & probus vir nunquam iureiurans
 do affirmare aut negare debet, sed simplicissimis parti-
 culis, est, & non, continuè loqui. Quum igitur compos-
 ita medicamenta examinare promiserim, quando opus
 erit & tibi lubebit, ita efficiam, vt tu voti compos fias, &
 ego promissa non rescindam. Oro autem, ne in præsentì
 me impedias cœnam petentem, & ingenti fame oppres-
 sum. SEN. Et ego apud te cœnabo, ne alia occasione
 data laborem subter fugias, & apprimè opto hac die nos-
 tatu digna felici omine incipiamus. BRA. Quid prohibe-
 bet deposita veste, cum domi sumus iam incipere? SEN.
 Omnia composita medicamenta quæ in officinis habea-
 mus vna scheda secundum hunc ordinem descripsi, vt
 omnes syrupi simul essent, omnia eclegmata simul, omnia
 vnguenta simul, & eundem ordinem in cæteris seruo.
 BRA. In his disponendis ordinem ne seruas? vt syrupi
 frigidi vno ordine, & calidi alio disponantur? SEN.
 Nullum ordinem seruauì, sed vt mihi offerebâtur dispo-
 sita sunt. BRA. Erit igitur idem ordo qualis in simpli-
 cibus fuit. SEN. Talis planè. BRA. Quæ autem se-
 ries inter composita alias antecedit? SEN. Primam se-
 riem

S Y R U P O R U M I S

riem Syrupis dedi, & inter illos, is qui de corticibus citri nuncupatur, primum locum obtinet. BRA. De his rebus tractaturi id in primis admonere volo, cum in his compositis de simplicibus sermo erit, ad ea recurrere oportet, quæ in examine simplicium scripta reliquimus, nisi aliqua sint, quæ incuria eo libro omiserimus, hæc enim isto loco exponemus. Nunc autem Syrupi de corticibus citri compositionem enarra. SEN. Ita apud Mesuen ferè legitur: Recipe corticum pomorum citri recentium libram vnam, in quinque libras aquæ fontium bulliant ad consumptionem duarum partium, & cum vna Zuchari libra fiat Syrupus, & cum quatuor musci grannis condiatur. Nec desunt qui in Iuleb proyiciunt ex corticibus citrorum partes conuenientes, & propriæ quando vicinatur complexionis cocturæ eius, & est delectabilis, & quando submergitur in aqua decoctionis citri seta tincta ex chesmes, tunc est excellentior. Hæc Mesues, hunc Syrupum describens. BRA. Imò & alij omnes hoc modo describunt. SEN. Reperitur ne apud antiquos hic Syrupus? BRA. Nusquam inuenire licuit: imò paucissimas huius generis potiones antiqui scriptis mandarunt, & paucissimis vtebantur. SEN. Ergo Syruporum mos antiquus non est. BRA. Non more nostro: quoniam apud antiquos oxymel, hydromel, ptisanæ, & quædam alia non multa inueniuntur: nec in diluulo propinabantur vt nunc fit, sed in febrium ardoribus pro siti sedanda, & ad aperiendum qualibet hora diei, cum opus esset. SEN. Mirum mihi videtur antiquiores concoctricibus potionibus vsos non esse. BRA.

Syrupus
de corticibus citri

Syrupis
an antiqui
vterentur

Imò maxime vfi sunt, & plerunq; Galenus concoquit melicratum ex hyssopo, hydromel & oxymel tribuens. SEN. Arbitrabar id nomen syrupus Græcum esse, & ex antiquissimis authoribus sumptum. B R A. Græcum certe est, & à Græca lingua de flexum, & potius synopsus, quàm syrupus proferendum esset: vnde Græci succum ὀπὸν vocant. fiunt autem potissimum ex succis synopi, vsus autem fecit, vt syrupi dicerentur: quamuis Heraculus à Syria dictos putet, & alij à τραχέω, quod est traho, & ὀπὸν succus. SEN. Non possum aliqua ratione arbitrari antiquos Græcos non habuisse syrupos. B R A. Potiones habebant, sed quæ potius vinum, quàm aquam reciperent. SEN. Non ne aliquibus nominibus eas appellabant? B R A. Quis hoc ignorat? nam προπομα, & προποματα appellabant, nos præpotionem, & propotiones Latine interpretari possumus. longe autem à syrupis quibus nunc vtimur absunt. Quippe Aëtius capite centesimo vigesimo quinto, libro. XIII. potiones ex melle & vino confectas προποματα peculiariter appellari tradit. Et Alexander Trallianus lib. III. capi. XLIII. (alijs locis omissis) propomata facit ex aniso, apio, althæa, absinthio, malis medicis, mastiche ad coliculi dolorem repellendum, pro hydrope autem capite XXXI. propoma ex absinthio, cassia, id est nostra vocata canella, spica nardi, & apio componit. Quæ potiones nostrorum syruporum naturam sapere videtur. Sed in vino potissimum parabant, & ex melle, quia illis nostrum saccharum deerat. Quandoq; tamen idem Trallianus in inflammatione iocineris, potiones ex aqua per deco

reptic
& propi
atio. an
iquorū.

decoctionem tribuit, quæ recentium syruporū vice fun-
 guntur, vt ex apij decoctione, quæ potionum genera
 Græci ἀπόζεμα vocant. est autem capite. XV. tertij lib. ἀπόζεμα
 ex quibus certè habetur his potionibus humores conco-
 xisse: & per potiones etiam capite. XXVIII. conco-
 quit, & capite. XXIX. Quid autem opus est loca ad-
 ducere? quippe constat cōcoctricibus potionibus totum
 Trallianum scaterere, licet alterius compositionis, & mos-
 di sint, quàm hic, quas nos Syrupos vocamus, tamen in
 eundem finem factæ pro concoquenda materia. Nec tur-
 beris quòd aliàs dixerim calorem naturalem eum esse
 qui materiam verè concoquit, nunc autem hoc munus
 Syrupis attribuiam, quia ita esse constat solum calorem
 naturalem verè cōcoquere, Scyrupos autem ideo conco-
 quere quia naturalem calorem augent, ideo in Syrupos
 rum genere præsertim recentiorum multi sunt qui tan-
 tum alterant, & non digerunt, quia nec naturalem cas-
 lorem augent, nec illi opem prestant, sed vel solum ins-
 frigidant, vel alia qualitate corpus afficiunt: ea autem
 apud Galenum potissimè concoquunt quæ humores ex-
 tenuant, propterea. XXIII. Aphoris. primi libri Gal-
 lenus humores extenuat quos vult purgare Melicrato
 ex hyssopo, vel origano, vel tragorigano vel thymo,
 vel pulegio, quæ ab eodem authore in lib. Quos oportet
 purgare, quo tempore, & quibus medicamentis, re-
 feruntur. S E N. Quomodo interpretari potest id voca-
 bulum ἀπόζεμα? BRA. Defrutum seu deferuefactum à
 ζεῶ ferueo. erant autem ex herbis vel radicibus deco-
 cta, quæ frequenter post catapotia exhibebant. Imò &

apud Paulum Æginetam multæ potiones reperiuntur, quibus humores concoquebat: & apud Aëtium, imò & ante hos Oribasius Sardus, q̄ penè diuinus creditus est, vt illo versiculo circumfertur, ἄξιόν ἐστι θεοῦ σέβειν διότι δὲ θεῶν σίδηρος, hoc est Dignus honore Deum Dius Oribasius. 3. li bro potiones scribit, quæ vim concoquendi habent, & quæ à Græcis ἰδιώτα, & ὠφέλιμα, id est suauia, & utilia nūcupantur. Galenus præterea aquam hordei, mulsum, oxymel, & ante ipsum Hippocrates ægris propinax runt: constatq; apud Dioscoridem & Galenum plura vinorum genera fictitia quibus egri utebatur, quæ vim nostrorum syruporum habere certum est. Ex his igitur inferendum putamus aduersus quosdam recentes scioz los, qui syruporum vsus demunt, Antiquiores authores multa habuisse syrupis nostris proportionata, licet syru pis nostris non vterentur, nec componere scirent, illis ta men materias concoquebant: nam & extenuabant, & vias parabat vbi opus erat. Si autem voluerim per Hip pocratis, Galeni, Pauli, Aëty, Sorani, (si is liber Sorani sit qui publicè circumfertur) Tralliani, Aureliani, Celsi loca edocere Antiquos potionibus concoquentibus vsos esse, ex solis Authorum sententijs liber in iustum voz lumen cresceret, & institutum nostrum ommittere oport teret. S E N. Satius duco syrupos trutina perpende re, & vno verbo contentos esse, Antiquiores mora borum materias potionibus concoxisse. Dic autem, hic syrupus de corticibus citri iam citatus, conuenit' ne, an quicquam illi addi oportet? B R A S A V O L V S. Præter ea quæ à Mesue dicuntur, valet etiam ad ces rebri,

rebri, & cordis affectus frigidus, & ad omnes pituitosas ægrotudines: ad has enim intemperies hoc syrupo frequentissimè vtor. Quippe mihi institui ab initio & prodesse ægris, & placere. SEN. Ideo optimos poëtas imitaris, qui simul & prodesse volunt, & delectare. BRA. Imò & optimos medicos imitari studeo, qui ea sectantur, quæ ab Hippocrate in Aphorismorum libro edocentur, vbi iubet ægro Paulò deteriore cibum exhibendum esse, modò suauior sit. Venter enim illum amplectitur, & melius concoquit, quàm insuauiore & meliorem. Mihi enim illi medici semper displicuere, qui adeò seuerè suos ægros tractant tanquam Tyranni, vbi mitioribus & suauioribus rebus sanare possunt: quanquam & nimis indulgentes etiam accusem, qui omnia concedunt, huic communi sententiæ innixi: Quantitas nocet, non qualitas. SEN. Si possibile esset, omnia ad exactam regulam, id est mediocritatem ducere oporteret. Sed cum fieri non possit, plerunq; ægris (cum sine periculo est) indulgere conuenit. Nos autem ad prædictum syrupum reuertamur. BRASAVOLVS. Vt lubet, pro citricorticibus quid sumendum sit, disputatum est, an citri extima pars, id est vltimus ille cortex luteus, vel simul caro illa alba, quæ post corticem sequitur. Si cortex ille extremus sumatur, calidior est syrupus: nos autem totum id sumere consueuimus à luteo cortice vsq; ad succum. Ego potius laudarem vt extremus cortex cum aliqua carnis parte, ad quantitatem

semipolicis sumeretur. Quibus citrea poma defunt, hi ex limonum corticibus parare possunt, quamuis nulla virtus in his corticibus in coquendo relinquatur, vel saltem pauca: propterea limonum cortices non condiuntur. Si quis autem condire tentet, nullus sapor vel odor aut paucissimus relinquatur, demptis paruis limonibus, qui supra citra inserti sunt. Hi enim & dulcem succum, & corticem citri corticibus affinem habet. Potest etiam hic syrupus ex aranciorum corticibus fieri, tamen insuaues sunt illi cortices, quia amaritudinem habent gustui ingratam, quæ adhæret ventriculo, tamen illi confert si potui detur. Cum hic syrupus deest, plerumque citrorum conditura vtor, quæ corticum citrorum vires maximè suscepit. Id autem quod à Mesue dicitur (& sunt qui in iuleb proyiciunt ex corticibus citrorum partes conuenientes) tres sensus habere potest, Vnus est vt doceat, syrupum de corticibus citri hoc modo fieri posse, Cum iuleb sit, & prope cocturam suam peruenerit: nam (vt suo loco ostendemus) particularem cocturam exigit, in ipsum citrorum cortices pone, & ad cocturæ finem bullire sinas, Tunc syrupus de corticibus citri (præter modum iam edoctum) perfectus est. Secundus modus, qui sententiæ Mesuæ applicatur est, vt ad primi syrupi modum, quando prope cocturam accedit citrorum cortices addantur, quantitati iuleb, id est iam syrupi perfectionem accipere volentis, pro ratione tamen, vt non sit plus quam oporteat, nec minus. Etenim in decoctione quinque librarum aquæ libra corticum sit, & viginti vnciæ relictæ sint, & vna zuchari libra addita sit, quæ ad

ad spissitudinem facit: duæ vnciæ corticum citrorum sumantur, vt syrupo vis fortior reddatur, quoniam ex longa ebullitione priores cortices vires aliquas amisisse videntur. Itaque cor, cerebrum, & ventriculum vehementius iuuabit. Nec te lateat quòd hoc nomine Iuleb ipsum syrupum intelligit, vt pluribus etiã locis videre licebit. Tertium sensum omnes ferè pharmacopolæ sequuntur, vt non legant corticum citrorum, sed cidoniorum, quod re ipsa quidem conuenit, tamen nec ab re est, citrorum legere, & non cidoniorum, quandoquidem ex citris quocunq; anni tempore fieri possit, ex cotoneis, non nisi statutis, nisi quis siccos cortices seruet, tunc autem vires amittunt. Imò & annis superioribus citra sola hyeme ad nos ferebantur, nunc nullum est anni tempus, quo citra desint, imò & incorrupta seruantur, & Italia nunc citreta habet amœnissima pluribus locis opere topiario disposita, fundis mirè consita sunt. Et apud Anxures & Formias. Anxur, quæ à viarũ asperitate nomen sortita est secundum recentes, tamen secundum antiquos Anxur dictum est quòd ibi Iuppiter imberbis coleret: quasi ἀνευ ξυφός, id est sine nouacula, nunc vulgò dicitur Terracina. Formiæ autem mollia prope Caietam in via Appia spatio tribus millibus passuum plus minus. SEN. Multi sunt pharmacopolæ qui cidoniorum cortices in vltima coctura accipiunt, aly citrorum. Quibus inhæretu? B R A S A. Hoc nihil refert, quoniam hic syrupus à Mesue sine his paratur: Deniq; addit aliquos esse, qui prædictos cortices addere voluerunt, propterea quoscunq; cortices sumere, non magnifacere. Id tamen

summè optarem, vt duo syrupi ex corticibus citri pararentur: Vnus, qui hos cortices reciperet p̄ aliquot dies ex aqua maceratos pro effœminatis & delicatioribus viris. Alius ex cortice non macerato, pro his qui amara potare non verentur: Nam. si hic cortex sine maceratione ebulliat, extremam quandam amarulentiam in decoctione relinquit, quæ tamen huic syrupo efficaciores vires præstat, vel primum ex maceratis corticibus dimittas, & citrorum conditorum condimento, illius loco vtaris. Hic etiam syrupus delectabilior efficitur, si in Iuleb ferè decoctum, cortices ponuntur: Nam zucharum ita densatum amaritudinem in ipsum imprimi non sinit, & ita delectabilior efficitur, sed minus efficax. S E N. In his tuis prædictis, non adserit muscus, nec seta tinctæ in chermes. B R A S A V O. Imò vt plurimum ex mosco componunt. An verò seta illa in chermes tinctæ poni debeat, non magnifacio: quia nec Mesue dicit eam setam necessariò in huius syrupi decoctionem ingredi: Imò inquit perfectiorem esse. Quod an verum sit ambigimus. S E N. Quid sit muscus abs te discere cupio: de eo enim in simplicium examine tractare obliti sumus. B R A S A V O L V S. Quæ de nostro vocato mosco his oculis hausi, ea audacter enarrare tentabimus. Antiqui, hoc est Hippocrates, Dioscorides, Galenus, & Plinius Galeno antiquior, & fortè in his perquirendis accuratior, nusquam de mosco locuti sunt: Intelligo autem de nostro vocato mosco odorato, quia muscum herbam & marinum muscum ad vnaquem pertractarunt: De mosco autem vel moscato nihil vnquam

Muschus.

unquam apud hos inuenire licuit : Græci autem posteriores vt Aëtius, & Paulus, musci quidem vel mosci meminerunt, quid autem sit non exponunt, sed apud ipsos in compositionibus quibusdam mixtus inuenitur, vt apud Aëtium legere potes libro .XVI. capite .CXVI. & deinceps in omnibus compositionibus quas moscatas appellat, quia moscum recipiunt, in ipsis mixtum inuenies. SEN. Quomodo profesrendum est muscus vel moschus? BRASA VOLVS. Nos muscum & moscatum dicimus, & apud Plinium muscus herba in Cyrenaica prouincia odorata nascitur. Græci posteriores moscum appellant, Mauritani Misch. Non est mihi curæ quomodocunq; nuncupetur, vel cum aspiratione, vel sine aspiratione scribatur, quoniam nulli sunt probati authores qui de eo loquantur : Suaderem tamen quòd posteriores Græcos imitemur, Moschum dicentes. Quod nomen hinc nonnulli dictum putant, quia Græci animal hoc ex quo moschus colligitur, vitulorum colore habere iudicarunt, quos $\mu\sigma\chi\epsilon\upsilon\varsigma$ & $\mu\sigma\chi\alpha\delta\epsilon\iota\alpha$ appellant. Alij inquit ita appellari, quia Græci primos stolones $\mu\sigma\chi\epsilon\upsilon\varsigma$ vocant. Moschus autem odoratus, est tanquam in eo animante stolo. Quicquid, tamen sit, cum Misch Afrum nomen esse nouerim, & in Africa potissimum hæc animalia nascantur, arbitror à Misch moschum recentes Græcos deslexisse, fit autem hoc modo : Animal est (quod Alphonsus illustrissi. Ferrariæ Dux quandoque in delictis habuit in sua Padana insula quæ Alcinoi hortos

æquat) in Ægypto, & pluribus Africæ locis in colore ceruo simile, dorcade aut capreolo paulò maius, & nonnunquàm æquale. in figura capreolo simile, unguis multifidos habens vt capreolus, agile valde, & velocissimè currens, quod incolæ gazellam appellant, Nos capream vel dorcadem peregrinam nuncupare possumus: quamuis nonnulli voluerint, diuersum animal à gazella esse, id in quo nascitur moschus. Quicquid tamen sit, quia de incertis nominibus cura esse non debet, illis in hæremus qui ex illis partibus proficiscentes gazellam appellari dicunt. Venetys mercatores vidimus qui Illustrissimo Alphonso Duci Ferrariæ gazellam vendere cupiebant, moschum in folliculo habentem: Quippe in hoc animante superfluis sanguis circa vmbilici partes colligitur, qui sanguis primò fœtet, deinde paulatim maturatur, quousq; ad suppurationem perueniat, & magis ac magis continuò redolet: Inest autem his beluis naturalis instinctus, cum huius abscessus maturitatem persentiunt, lapidibus atq; arboribus tumorem confricant, quoad duram pellem extenuantes pus exeat, quod odoratissimum est: hoc incolæ colligunt, & est moschus odoratissimus qui sponte fit, & vi ab animali non demittitur: Tamen si in ea vltima maturitate ab animali sumeretur eandem ferè perfectionem haberet. Qui autem colligunt folliculos ex alyz gazellis abreptos habent quos implent hoc perfectò pure, antequam maturuerit graue olet. Venetys Gazellæ folliculum odorare volui cum esset animali iunctus, omnino grauem odorem habebat, quia nondum ad maturitatem peruenerat. Si autem acci
dat

dat ab animali auferri antequam abscessus concoctus sit
vt auferri debeat cōcoquitur quidem, sed ineptius olet.
Ad nos perfectus in copia non affertur, sed folliculi so-
lum vi ab animali abrepti, ex orientalibus & occiden-
talibus partibus ad nos comportatur: perfectior est ex
oriēte allatus, præsertim ex illis partibus in quibus nar-
dus, & odoratæ herbæ nascuntur. Si folliculus ab ani-
mali dematur, ad moschum progignendum deinceps
aptum non est. At si sponte sua exeat in maturitate con-
fricando, tunc iterū atq; sæpius moschum facit. Eiusmo-
di animalia moschum quidem maturant apud nos si has
buerint quando conuehantur, illa etenim sanies ad coz-
cturam venit, tamen iterum non emittit pus, aut ineptè
emittit. Quod ratione cœli, aëris, & earum rerum quib-
us uiuit euenire arbitror. Nec aliud excogitare poss-
sum quàm tumorem illum, præter naturam toties repeti-
tum materiam esse, quæ naturaliter in eo animante per
illam viam per modum crisis expellatur. Sicut in multis
alys menstrua sunt: nec id animal diu uiuere posse nisi ita
expurgetur, propterea in nostro cœlo breui expirat.
Nunc in mentem venit, q̄ odoratissimū moschum Vene-
tys viderim, subnigrum, quem mercatar quidam habes-
bat, & ex prouincia Cathai se attulisse fatebatur, iter
non ineptum sibi fingens per mare Euxinum, Colchum,
Ibericham, Albaniam, quo ad in Scythiam peruenerit:
Est enim Cathai regio Scythiæ extra Imaum pars.
Nec mirum videatur, quoniam eo loco regio est à Pto-
lomæo vndecima Asiæ tabula Randamarcostra nuncus-
pata, in qua nardus abundat, & quam Setus fluuius

alluit: Incolæ regionem, vbi optimus moschus nascitur, Ergimul vocant, particularem verò urbem, Singui.
 SEN. Mirum est quomodo pus a deo redolere possit.
 BRASA. Non mirum, quia omnibus non redolet, imò aliquibus ita displicet, vt noceat, alij odorantes capitis dolorem incurrunt, alij attonitum morbum, Mulieres præfocationem vteri. Nobis humanum stercurus mirè displicet, non solum ob odorem, sed & visu, tamen canes & gallinæ eo vescuntur, tanquam re odoratissima, quia eorum odoratus à nostro longè diuersus est, & multa brutis sapiunt, quæ nobis amara videntur: ideo non mirum si hominibus id, quod pus est alterius animantis, redoleat, cum in maturitatem peruenerit.
 SEN. Nunquam deinceps hoc pure in condimentis utar.
 BRASA. Multa dimittere oporteret, si vnde veniant, & quid sint considerentur: quæ tamen optima opsonia sunt, vel ex ijs saltem optima parantur: sed quod intrat per os non coinquinat hominem, iuxta Christi sospitatoris sententiam. Si harum rerum rationem habere volueris, nunquam pinguis fies. SEN.
 Dicas, qua qualitate moschus insigniatur. Calidum esse nemo dubitat, & etiam caliditate insigni, quod sanguinis concoctio indicare potest, præter experientiam, quæ rerum magistra est. Si enim corpori nostro applicetur, manifestissimè calefacit. BRASA. Varias & diuersas partes habere facile deprehendi potest. Quòd siccitatem habeat, ex eo videtur, quia si corpori nostro applicetur exiccat, & præterea odor in sicco fundatur, vt Aristoteles in Meteoris, & in libris de Anima docet.

cet. habet præterea suauitatem annexam, qua multorum capita aggrauantur & replentur. Auicenna calidum & siccum esse in secundo ordine iudicauit. Nos autem ab eo multas partes humiditas non remouemus, & humiditas eius multum crassa est. Additq; Auicenna citrinum, id est luteum cæteris perfectiorem esse: Nos autem huius coloris moschum nunquam vidimus, nisi per citrinum ferrugineum colorem habentem intelligat. Hæc de moschi generatione & qualitatibus.

SEN. Post moschum quid granum sit apud antiquos scire percipio, ne errem in moschi pondere, quod grana quatuor esse debet: video autem aliquos siliquæ semen, alios triticum, alios hordeum sumere. BRASA. Ne sis mihi in hac re molestus, quoniam de ponderibus aliâs seorsum tractabimus, rem optimè ostendentes, non ex aliorum scriptis, sed ad oculos: quia nobis institutum est, potius sensibus loqui, quàm aliorum scripta imitari, præsertim vbi ex antiquis sensatæ rationes habentur.

SEN. Magnam moschi copiam singulis annis iunioribus vendo, ad venerem excitandam. BRASA. Id mirè facit, si cum oleo cicino quod vos de Kerua appellatis, componatur: imò si virile membrum eo vngatur, adeò mulieres in Venerem proritat, vt varys & inusitatatis motibus clunes moueant. Id faciunt qui in sui gratiam & amorem mulieres ducere cupiunt: quod indicium est calidum atque siccum esse: eius etiam odore vterus mirè trahitur, propterea eius vsus in pessarijs maximus est, præsertim in vteri strangulatu. SEN. Ingreditur & hanc compositionem seta in chermes

Moschus
ad venerem
excitat.

tinēta. B R A. Id ex duabus causis factum Arabes pu-
tant. Primo, quia setam confortare cor arbitrantur, vt
Serapio capite. XXVIII. Aggregationis, & Auicenna
in libello de viribus cordis scriptum reliquere. Secūdo,
putant chermes, & ipsum cordis confortatiuum esse, &
setam calidam & siccam cum temperamento. S E N.
Es'ne tu alterius sententiæ? B R A S A. In hac re quic

Seta. quid senserim enodare tentabo. De seta in primis ser-
monem faciens, quam antiqui sericum appellarunt. In
Italia antiquiori tempore non nascebatur; nunc passim
habetur; & omnes Ferrarienses mulirieres ferè eius nas-
tales norunt & artificium. Vnum tamen est quo mor-
ueor vt non possim nostram vocatam setam sericum ap-
pellare: quia sericum ex arbore depectitur apud Seres.

Sericum.
Seres. Sunt autem Seres populi in Scythia extra Imaum mon-
tem, vt Ptolemæus. XI. Asiæ tabula docet: in quo loco
sericum nasci capi. X V I I. 6. libro. Plinius scribit, in-
quiēs: Seres, lanicio sylvarum nobiles, perfusam aqua
depectentes frondium canitiem: vnde geminus fœminis
nostris labor, redordiendi fila, rursumq; texendi: Tam
multiplici opere, tam longinquo orbe petitur, vt in pu-
blico matrona transluceat. Seres mites quidem, sed &
ipsi feris persimiles, cœtum reliquorum mortalium sus-
giunt, cum commercia expetant. Hactenus Plinius. Ex
quibus colligere licet supra arbores, & arborum folia
sericum nasci, & à vermiculo non fieri. Aliàs autem
arbitratus sum, vermes supra arbores suapte natura
ascendere, ibiq; & depasci, & sericum facere: at supra
folia fieri planè cōstat. Hos populos Ptolemæus Sericos
appellat,

appellat, vbi Serici montes sunt: quamuis Plinius Ser-
 ries vocet. Sericum nunquam vidimus quod sciamus, ta-
 men Scythicas vestes, mappasq; Scythicas, & sudarios
 la obseruauimus, quæ ex alia materia esse quàm sit nos-
 tra seta comperimus. Cum Plinio Virgilius est, in-
 quiens: Velleraq; vt folijs depectant tenuia Seres. & *Virgilius*
 Ausonius in singulari Ser dicit, in plurali Seres. Quod
 præcitato Virgilij loco Seruius animaduertit: est autem *seruius*
 Ausony carmen, Iam pelago volitat mercator vestis *aliud a*
 fluis. SEN. Ex his igitur constat Antiquorum seris *parit*
 cum nostram non esse, quia ipsi è folijs lanuginem quans-
 dam aqua depectebant, deinde filabant, vt deniq; tes-
 las contexerent. Sed de quo miror Pausanias est, qui *Lausan*
 non vult sericum dici eo quòd apud Seres nascatur, sed *Ser.*
 potius Seres à serico denominationem habere. Nam Ser-
 est (vt inquit) nomen vermiculi qui sericum facit, à
 quo & sericum & Seres denominantur. Quod an ver-
 rum sit, non reperiò: imò oppositum constat, vt Soli-
 nus capite. LVIII. testatur, idem ferè cum Plinio scri-
 bens. Inquit enim: In tractu eius oræ, quæ spectat
 æstiuum orientem vltra inhumanos Scythas, primos homi-
 num Seres cognoscimus, qui aquarum aspergine
 mundatis frondibus vellera arborum adminiculo des-
 pectunt, liquoris & lanuginis teneram subtilitatem
 more domant ad obsequium: hoc illud est sericum in
 vsum publicum damno seueritatis admissum, & quo
 ostentare potius corpora, quàm vestire, primò fœmī-
 nis, nunc etiam viris persuasit luxuriæ libido. Et reli-
 qua de earum gentium moribus, quæ & Plinius &

ipse referunt. Ex quibus habetur, arboris lanam potius esse sericū, quàm nostra à vermiculo facta seta: quamuis serici nomen ad omnes arbores lanigeras vjurpamus. Constat equidem apud alias plures gentes, præter Serias lanigeras arbores inueniri. Omnis autem eius generis lanugo sericum dicitur, quia ea quæ apud Seres nascitur cæteris perfectior est, vnde per excellentiam aliæ lanugines sericum appellantur, tamen & suo particulari nomine insignita sunt. Plinius cap. XI. lib. XII. in Persia Gosopinos arbores appellat, qui circa fruticem lanuginem habent, ex quibus lintea fiunt Indicis præstantiora. In Arabia præterea Cyna arbor reperitur, ex qua vestes fiunt: & Insula est in Persia, quam Plinius capite. X. lib. XII. Tylus vocat, in qua arbor est cucurbitam faciens cotonei mâli amplitudine, quæ maturitate ruptæ ostendunt lanuginis pilos, ex quibus vestes pretioso linteo faciunt. Hæc omnia à nobis serica nuncupantur: quamuis Plinius dicat has arbores lanigeras esse alio modo quàm serum. Si autem rem interius contemplari voluerimus, ex his telæ fiunt quæ à nobis bombycinæ appellantur: Nos etenim herbam habemus, ex qua bombycinæ vestes ita à nobis vocatæ fiunt, quas Latinè Gosopinas dicere possumus. Ea autem lana ab aliquibus inter lina numeratur, vnde xylina dicuntur: quamuis ab alijs inter lanas esse indicentur. Plinius inter lini genera xylon numeravit, vnde xylina lina. Adde quod capite primo lib. XIX. etiam Gosopium vocat. Nos omnia ea, quæ ex arbore, vel herba nascuntur, potius inter lina numerare suademus, quæ

quæ autem ex animalibus inter lanas : quamuis inter hæc etiam non multum discriminis facere, nec cum alio, qui secus dixerit, digladiari voluerim. Sunt verò qui contenderint Seres idem sericum habere, quod apud nos est, & illud vermiculos facere, nec supra folia nasci, cuius sententiæ Volateranus est, cui non solum non assentimus, sed de eo miramur, qui Plinium quem non rectè intelligit, reprehendit : nanque dicit non nasci supra folia, nisi illuc vermiculi scanderint. Sumit autem argumentum Volateranus ex Virgilio secundo Georgicorum supra citato, dicente, Velleraq; vt folijs depeccant tenuia seres. Addit Pausaniæ authoritatem in fine sexti libri dicentem, οὐς appellari vermiculum, idest ser, quo sericum fit, vnde Seres populi apud Indos, quod his potissimè abundant. Addit & Procopij sententiam de serico in Europam aduecto, hoc autem est primo libro belli Persici, vbi inquit : Ad Iustinianum principem duos monachos eius semen (ego potius oua, quàm semen nuncuparem) ex Serinda Indiæ ciuitate Constantinopolin attulisse : ex coq; deinde sub fimo posito Paulatim vermiculos emeruisse, qui mori folijs enutriti sericum fecere. Inde transfusum est per reliquam Europam. Vt autem Volaterani sententiam magis affirmemus ea addam, quæ à Diuo Ambrosio capite. XXIII. quinti Hexemerôn dicuntur, vbi inquit : Et quia de volatilibus dicimus, non putamus alienum ea complecti, quæ de verme Indico tradit historia, vel eorum relatio qui videre potuerunt, forsitan hic corniger vermis conuerti primum in speciem

f. volater

*Pro copij
ginasety
europæ*

Diuus Am

caulis utq; in eam mutari naturam in processu quodam fieri bombilis, nec eam tamen formam figuramq; custodit, sed laxis, & latioribus folijs videtur pennas assumere. Huc accedat pro Volaterano Seruij testimonium, qui secundo Georgic. inquit. Apud Indos & Seres sunt quidam in arboribus vermes, qui bombyces appellantur, qui in aranearum morem fila tenuissima deducunt, unde est sericum: nam lanam arboream accipere non possumus, quæ ubiq; procreatur. ex quo Seruij testimonio sumi potest, apud Seres vermiculos esse, qui bombyces dicuntur, sericum facientes: & non esse lanam supra arbores, quia hæc ubiq; habetur. Accedat in hunc cumulum, quod aqua calida sericum nostrum deducitur. Nec prætermittamus Suidæ testimonium, qui idem refert quod à Procopio dictum est, duos peregrinos seniores vel presbyteros, non autem Monachos, ut Procopij interpres retulit, & etiam à Volaterano refertur: quanquam non dubitem Iustiniani tempore monachos fuisse, hi ad Iustinianum detulere. Suidæ autem verba (ne fortè desideres) hæc sunt:

σῆρες ἔθνος, ἐνθά ἢ μέταξα γίνεται, ἐξ ἑοῦ καὶ σηρικὰ τὰ ἐν μεταξῆς ὑφασμένα λέγονται, καὶ σῆρ, ὁ σηρός, σκώληξ. σηρικὴ, ὅτι ἢ μέταξά ἐστιν, ἐξ ἧς εἰώθεσαν τὴν ἐϋθητὰ ἐργασθεῖσθαι ἢ πάλαι μὲν ὀλλῆνες μηδικὴν ἐκαλουν. τὰ δὲ νυν σηρικὴν ὀνομάζουσιν, ἐπὶ δὲ ἰουστίνου πρὸς αἰεῖσπας πρεσβεύονταί τῳ ρωμαίῳ, ὅπως οἱ αἰεῖσπες ἄνευ μενεῖ τὴν μέταξαν ἐξινδῶν, ἀποδῶμεναι δὲ αὐτὴν ἐς ρωμαίους αὐτοὶ μὲν κύριοι γίνονται, μέγαν χερμάτων ρωμαίους δὲ τοῦ τοιοῦτου κερδαινεῖν μόνον, ὅτι δὴ οὐ ἐτι ἀναγκαζήσονται τὰ σφετερά αὐτοῦ χερμάτα ἐς τοὺς πολεμικοὺς μετενεγκεῖν, καὶ σῆρ

ἡ σερικὸν ὑνίμα, καὶ σερικὰ ἱμάτια. Quem si interpretari
 voluerimus, hæc dicit: Seres gens, apud quam
 ea, quæ vulgò à nostris seta dicitur à Græcis me-
 taxa, gignitur: vnde & serica dicuntur, quæ sunt
 ex seta contexta: & ser seris vermiculus. Sericum
 idem est quod metaxa, id est seta: ex quo consueverunt
 vestem conficere: quam olim Græci medicam vocabant:
 nunc sericam dicunt. Tempore Iustiniani imperatoris
 Romani ad Æthiops legationem miserunt: vt Æthio-
 pes ementes sericum ab Indis & id per manus tradentes
 Romanis: Ipsi quidem magnam pecuniarum vim com-
 pararent: Romani verò hoc vnum lucrifacerent: ne co-
 gerentur in hostes suam pecuniam transfundere: hinc di-
 citur & filum sericum & sericum vestimentum. Nos au-
 tem ab his dissentire cogimur, quicumq; hi sint qui Plin-
 io aduersari volūt, quippe scimus sericum apud Seres
 in arborum folijs nasci, tanquam lanugo, vt supra coto-
 nea mala lanuginem videmus. Ampla autem est, & ob-
 longa apud Seres, vt filari possit: quod non solum ex
 Plinij testimonio scio, sed viros allocutus sum, qui totam
 Scythiam peragrarunt, hi referunt supra arborum folia
 nasci, & ipsa folia reduci. Huc afferam Amiani Marcel-
 lini testimoniū, qui libro. XXIII. Idem cum Plinio sen-
 tit inquiens, Agunt ipsi quietius Seres, armorum semper
 & præliorum expertes, utiq; hominibus sedatis, & pla-
 cidum est otium voluptabile, nulli finitimorum molesti.
 Cœli apud eos iocūda, salubrisq; temperies, aëris facies
 munda, leuiumq; ventorum commodissimus flatus, & ab-
 bundè syluæ sublucidæ, à quibus arborum fœtus aquas

Nota ad br.
 Sericum
 nasci
 in
 arborum
 folijs

rum asperginibus crebiris velut quædam vellera molliētes ex lanugine & liquore mixtam subtilitatem tenerriam peētunt, nentesq; subtegmina conficiunt sericum, ad vsus antehac nobilium, nunc etiam infimorum sine vlla discretionē proficiens. Ipsi præter alios frugalissimi, pacatoris vitæ cultores, vitant reliquorum mortaliū cœtus, cumq; ad coëmenda fila vel quædã alia transeunt flumen aduenæ, nulla sermonum vice propositarum rerum pretia solis oculis æstimant, & ita sunt abstinentes apud tradentes genita, nihil ipsi comparant aduentitium. Ex quibus manifestè colligitur Marcellinum idem cum Plinio sentire, & verè sentire: eos autem longè decipi qui aliter sentiant: nam sericum vere lanugo est supra arborum folia concreescens. S E N. Authores tamen, quibus innituntur, despiciendi non sunt. B R A. Non equidem si ab illis intelligerentur. S E N. Volateranus igitur authores non intelligit? B R A. Non lubet supra hanc rem iudicium ferre, fuit equidem vir multæ lectio nis Volateranus, sed non multi iudicij, qui non animaduertit alios authores à Plinio aberrare potuisse: nempe difficile est Plinium summum virum taxare, non quia & ipse vir non sit, sed difficile, quia nisi certas, & statutas rationes habeamus, silendum potius est, quàm incerta esse futire. Vt autem exquisitius recentiorum errores ostendamus, qui volunt apud Seres vermiculos esse supra arbores, & non foliorum lanugines, id scire te volo apud antiquiores nostrum sericum bombycem appellari: nam ut Plinius libro. XI. capite. XXII. docet, in Assyria genus est bombycum nidos luto facientium, & ceram longè copiosius

piofius quàm apes parientium: hic nō est vermiculus iste qui nostram setam facit, sed erucæ genus est. Deinde addit esse aliam originem huius vermis: nam habet duo veluti cornua, nec is est qui nostram setam faciat. Postea inquit: fit bōbilis, ex quo necydalus, ex hoc in sex mensibus bombyces telas aranearum more texūt ad vestem, ad luxum virorum ac fœminarum, quæ bombycina appellatur: hic est ille vermiculus, cuius oua inter mammas nostræ mulieres fouent, & vermiculi nascuntur setifici passim per totam Italiã nunc, de quo elegantissimè Hieronymus Vidas Mantuanus cecinit. SEN. Igitur nostra seta apud antiquos bombyx erat? BRA. Erat equidem, & Plinius capite. XXIII, eiusdem lib. XI. tertium genus ponit in Co insula inuentum, quod propriè ad nos perlatū est in Italiam ex folys arborum caducis natum: & hoc est ex quo propriè nostra vocata seta fit: & quamuis ex cupressi, terebinthi, fraxiniq; folys nascatur, & fursure pascere, tamen inuentum est temporis processu morum maximè amare, quamuis & alia quælibet folia amet, sed non ita bene setificat, Mulieres Fera varienses in primo vere antequam mori folia eruperint (quia postrema arborum morus germinat, ideo sapientissima nuncupatur) suos vermiculos lactuca nutriūt. Vehementius nigræ mori folia amat, & propterea si hæc comederit elegantius sericū, & abundantiùs facit. Nostra igitur seta sericū dici nō debet, sed bōbyx, quia ita apud antiquos appellabatur. SEN. Quid ergo erit, quod vulgo bōbaso dicitur. BRA. Quod ab antiq; gōso piū vocabatur, ex arboribus vel herbis, Nos cottonū vulgo dictū

habemus: In Creta nascitur ex frutice parvulo, fructum similem barbatae nuci ferentem. In apuleia, & Oenotria etiam frequentissimum habetur, & in Maltha insula prope Siciliam, quam superioribus annis equites Hierosolymitani vel Rhody Rhodo amissa non vi, sed proditione, sibi Coloniam elegere. Nos etiam Ferrariae cottonum vidimus, & plantauimus, accollegimus: Quare cottonum nostrum, sericum potius appellandum duco, quam nostram setam, quia omnia linæ (hæc ita nunc appellantur) quæ vel ex arboribus vel herbis initium sumunt, potius serica nuncuparem, quam bombycem, si proprium nomen non haberent, tamen habent, quia quod apud Seres nascitur sericum dicitur: quod in Oenotria gosopion. Nostra autem seta ab antiquis bombyx dicta est, à nobis seta, quoniam primi panni ex ea confecti longiores villos in morem setarum habebant: est enim seta quasi sueta in sue pilus. Illud tamen prætermittendum non est, posteriores Græcos hoc nomen sericum, etiã nostræ setæ à vermiculo factæ attribuisse, & σρηκόν. σρηκόν dixisse, quamuis & μετὰσαν appellēt. SEN. Ea quæ de serico à te enumerata sunt, breuibus collige. BRA. Libenter, cottonum vel bombaso Gosopium est apud antiquos, nostra seta bombyx: quamuis & recētes Græci σρηκόν, id est sericum appellant, sed diuersa appellatione, quia antiquum sericum ita nuncupatum est, quia apud Seres fit, in Scythia, id est Tartaria, & inde pulcherrimum ad nos fertur, & pulcherrimas texturas Scythicas obseruauit, quæ aliam speciem habebat quam nostra seta faciat. Nostra autem seta dicta est sericum à sete

fete vermiculo ipsam faciente: ita enim hic vermis in ali-
 quibus Indiae partibus nuncupatur. SEN. Vnum est,
 quo discretior, quid scilicet ad eorum virorum authorita-
 tes dicendum sit, qui oppositum sentire videntur. BRA.
 Dicas à recetibus non rectè intelligi. Nà Virgilius pro
 nobis est, quando depectunt tenuia vellera folijs: Pausa-
 nias autem dicit Seres esse Indiae populos, quamobrem
 opus est esse alios Seres in India, quàm apud Scythas.
 Non desuere tamen qui proceres apud nos appellantur,
 dicentes Seres in India esse, & Scythiam esse Indiae par-
 tem, qui quantum hallucinentur, clarum est Cosmogra-
 phos considerantibus. Nam Scythiam diuidunt in Scy-
 thiam extra Imaum montem & Scythiam intra Imaum
 montem: Seres & Serica regio sunt in Scythia extra
 Imaum montem, cuius termini hi sunt, Ab occasu habet
 alteram Scythiam & Sacas, à septentrione terram inco-
 gnitam Ptolemæo, ab ortu Sericam, à meridie partem In-
 diae extra Gangem, similiter Serica à meridie partem In-
 diae extra Gangem, vt videre liceat Sericam aliam pro-
 uinciam ab India esse si in Scythia sit: si autè per se pro-
 uincia sit, adhuc ab India diuersa est, quia ad Indiam à
 meridie terminari dicit à Ptolemæo. Adde Indiã trãs
 Gangem dicitur terminari ad Sericam: nam ab occasu al-
 teram Indiam habet, & Gangem fluiuium: à septen-
 trione, Scythiam, & Sericam: ab ortu, Sinarum regionem:
 à meridie, Indicum pelagus. Propterea, quod à Pausa-
 nia dicitur, Seres populos esse apud Indos à sere vermi-
 culo denominatos gètes alias esse, putare oportet, quàm
 quæ in Serica apud Scythas viuunt: nam in India, maxi-

ma nostræ setæ copia est, cuius maximum emporiū in Ca
 lechut fit: quamuis & ex Serica regione illuc afferatur.
 Vides etiam, quod ex Procopio adducitur esse apud In
 dos, non inueniri apud probos authores, aut Serindam,
 aut Seres in India: arbitrōq; monachos illos non attulif
 se vermiculorum oua, aut ex Serica, aut ex Serinda, sed
 potius ex Assyria, vbi maxima est horum vermiculorū
 copia, & inde Constantinopolim facillimus est transi
 tus. Quod præter rem non est, illos monachos ex Hieru
 salem & partibus Syriæ venisse, aut fortè ex Seri regio
 ne venire, quæ in tractu est regionis Colchicæ. vel cum
 nostro hoc tēpore in Persia, Eri, sit vrbs ita fortè dicta
 corrupto vocabulo quasi Seri, in qua ingentissima est hu
 ius setæ copia, adeo vt totus alicuius etiam magne vrbs
 populus seta vestiri possit, quæ à vermiculo fit. fortè illi
 monachi inde venire. Quod verò additum est ex Diuo
 Ambrosio, nihil ad rem, quia de verme Indico sermos
 nem habet, non autem de Serica regione. Nos autem fas
 temur nostrum vermiculum ex India allatum esse, aut ex
 Eri parte Persiæ in regione quæ Chorazani nunc dicitur:
 quamuis & ex Colcho, & ex Tyro, & ex tota Af
 syria potuisset Constantinopolim à monachis, aut senio
 ribus quibusdam ferri. Seruū autem testimonium satis vi
 deretur, nisi maior esset Plinij, Marcellini, Solini, ac
 Melæ authoritas, & etiam veritas oppugnaret: mirorq;
 de ipso qui dixerit, nos lanam arboream accipere non
 posse, quæ vbiq; procreatur: quia arborea lana, quæ ser
 ricum sit, non nisi apud Seres procreatur. SEN. Breuis
 bus quæ dicta sunt conclude. B R A. Nostra seta apud
 antiquos,

antiquos, bombyx est apud posteriores. Sericū, nō quia Bombyx.
 dem deductū à Serica regione, sed à sere vermiculo.
 Nostrum cottonum vel bombasum gossipion est. S E N.
 Fertur' ne sericum ad nos è Serica regione? B R A. Fer
 tur quidem, et præsertim pulcherrimæ vestes feruntur,
 sed à nobis tota ea pars Tartaria nuncupatur, quamuis
 post Ptolemæi tempora, regiones inuentæ sint & poten
 tissimi reges, ac bellicosissimæ gentes post Sericā: quip
 pe inuenta sunt, Tagus, Tholonia, Chairam, Cathay, &
 multa alia illis antiquioribus ignota, è quibus pulcherri
 ma serica veniūt. Habes igitur quid sericum sit, & quòd
 nostra seta non sit verè sericum. An modò seta nostra ca
 lida sit, & cor confortet, inquirendum est, quod per du
 os tramites agere tentabimus. Primus est, via regia, id est
 experientia ipsa rerū magistra, ex qua manifestè depre
 henditur setam siccam esse, sed an calida sit faciliè depre
 hendi non potest. Alia via est ex causis rerū sumpta, nas
 turam horum vermium considerantes, & quibus nutriā
 tur. Nutriuntur hi vermes apud nos mori folijs, quæ sum
 mopere amāt, vnde ex horum foliorum qualitate, & ses
 tam esse putamus, quamuis nulla ferè sit herba, qua non
 saturantur: Imò Ferrarienses mulieres antequam mori
 germinauerint, lactucæ folijs libenter pascunt: sed opus
 sericum totum ex moro est, morus autem frigidam tem
 peraturam habet, ideo & sericum nostrum frigidum es
 se cenfeo. An verò cor confortet, à nullo authore dicitur,
 qui fide dignus sit, Serapione & Auicenna demptis. Se
 rapio tamen id non asserit, sed à quibusdam medicis di
 ci asseueravit. Nobis autem ea cordi conferre videntur

(vt Galeno placet) quæ odorata sunt, Seta autem non solum odorata non est, sed foetet, nisi ab alio odorem sumat: ideo à compositionibus quæ cor roborare habent, potius arcerem, quàm recipere voluerim. SEN. Tamen hic mos valde incaluit. BRA. Quicquid sit, & quomodo cunq; vsus processerit, hanc esse veritatem non solum arbitror, imò scio, & potius alicuius cor roborares, si eum serica veste donares, quàm si libram serici comederet. SEN. Nos sericum accipimus in chermes infectum. BRA. Et hic alius error est priore maior, quia sericum ita infectum in primis præparatur vt colorè recipere possit: præparatur autem liquido alumine, quo primo imbuitur, liquidum autem alumen vetriculo aduersatur: quomodo igitur hic syrupus aduentriculū valebit? Adde postquam sericum in chermes ebullitionem immersum est, statim in rem quandam immergunt, quæ nostra lingua Mistra nuncupatur: in quam gallæ ingrediuntur, ipsi pope appellant. Suaderem igitur, vt setam in chermes tinctam non acciperes. SEN. Quid igitur sumemus? BRA. Aut nihil, aut ipsum chermes sine seta. SEN. Vidi, qui granum tinctorum pro chermes acciperent. BRA. Hi minus despiciendi sunt, quàm qui setam in chermes tinctam sumunt. Sed quia facillimum est habere chermes, ideo potius ipsum habere cures, & etiam vili precio assequeris, nempe Venetys non expendes pro qualibet libra, quatuor libras Venetas. Non est

Coccus. autem coccus chermes, quia coccus est nostra vocata grana,
Chermes. no, quæ ex Cypro affertur, & in Italia etiam nascitur: vnde multi decipiuntur, qui putant chermes esse coccum.

SEN.

SEN. Reperitur'ne apud antiquos chermes? BRA. Nō erat in magno vsu apud eos, tamen ipsum reperio: non tamen sub hoc vocabulo chermes, sed sub cocco. SEN. Rem inauditam dicis. BRA. Fortè magis miraberis si tibi dixero in Italia esse chermes, & in Apennino, Regium Lepidi versus, nos excauasse, sed (vt arbitror) tincturæ ineptum, tamen experti non sumus. SEN. Quid dicis excauasse? Chermes semē esse putabam. BRA. An semen sit an non sit, ambigo: quid autem putem, aut dubitem afferre non grauabor. Scito ex herbarum radicibus sumi, & non esse semen quod extra terram herbis insit. Ego frequenter excauaui, & granula circa radices collegi quæ breui tempore in vermiculum transeunt. SEN. Quomodo transire possunt? fit'ne ex semine vermis? BRA. Aperitur semen, & parua quædam formicea alata exit, quæ auolat, exterior cortex inanis relinquitur, qui ad tincturam nihil valet, & hic est cocco vermiculus, qui apud Diuum Hieronymū reperitur, & in sacris literis legit' Tinctura ex vermiculo, id est re in vermiculum tendente, imò proprio vermici sanguine, in ea re quæ semen videtur, vel paruum ouum incluso. SEN. Quomodo prohibetur, ne in vermicultū trāseat? BRA. Cum ea semina, vel quicquid sint, statim à radice demuntur: in aliquibus locis aceto inspergunt, vt velox illa generatio extinguatur. In alyis locis in butyrum, aut pinguedinem iaciunt, quæ vermem extinguunt? SEN. Quæ herba est illa, cuius radicibus inhæret chermes? BRA. Multæ sunt herbæ, sed vna inter alias parua incisa multum, quæ pinpinellæ folia imitatur, tamen mas

*Chermes
dicitur her
gummi*

*quæ cocco
vermiculus
Hieronymus
dicitur*

*Chermes
dicitur pin
pinella*

gis incisa sunt. In multis Germaniæ locis colligitur, & in Polonia præsertim apud Crocouiam urbem regiam, circa Vistulum flument: imò Poloni chermes appellant cleruicel, quod etiam nomen mensis est, in quo potissimum chermes colligunt: solum enim apud Polonos hoc mense colligitur. Et quod in Polonia nascitur alia plura in perfectione excellit. In Hetruria quoque nascitur, et Hetrusci putant genus pimpinellæ esse, & hanc herbam suo vulgari nomine strellam appellant, alij thrialmum. Nascitur autem & sub alijs herbis: nam Poloni tres herbas habent, sub quibus nascitur. Vna est, quam ipsi appellant nyedospialek, putant esse auriculam muris, tamen non est illa Dioscoridis, sed ipsi ita appellant. Nascitur & sub parietaria & sub siligine, quam Græci & Latini olyram, Poloni zito: nos segala vocamus. Sed hanc non excauant, quia maior est proventus ex siligine quàm ex chermes. S E N. Cur dubitas an semen sit? B R A. Quoniam in vermiculum transit. S E N. A pud nos etiam multa legumina vermiculi efficiuntur. B R A. Non ita citò, nec in vniuersum, sed ex corruptione, vna tantum parte leguminis in vermem transeunt, qui aliam partem comedit. Quòd autem sit ouum, & non semen, mihi persuadet etiam sub varijs herbis inueniri, vnde suspicor esse aliquorum vermium oua, vel subterraneorū animalium, vt suadet illa cita vermiculi generatio: & si vermiculū volātem digitis interfeceris, purpureū cruorem, aut purpuream humiditatem emittit, qua digiti inficiuntur: imò si in granis chermes, quæ Venetys venduntur, spectes, nonnihil inest quod vermiculi colorem habet.

*reg. in multis
locis
Polonia
Crocouiam
Vistulum*

*in chermes
si nota sine
appellatur
thrialmum.*

*Et herbis
et oris se
clama d. qd.
et vermiculi
nunc quod
viciat omnia*

habet. Adde quum senescit non tingere: quod indicium est humiditatem illam purpuream exiccari. Ideo suspicatus sum ouum esse, & non semen, & præsertim, quia & illa herba pimpinellæ similis: & aliæ, in quarum radicibus chermes inuenitur, aliud semen habent supra terram, quo prognerantur. SEN. Quid in causa fuit, ut in hoc syrupo chermes acciperetur, & seta in eo tinctat? BRA. Quid sentiam aperire enitar. Quod Græci coccum dicunt, Arabes chermes, vel chesmen appellant. Ideo ubi in Arabum compositionibus ponitur chermes, coccus sumi debet, ut apud Serapionem videre licet, capite. CCCXXI. Verum quia granum id, quo setam inspicimus, dicitur & ipsum chesmes, & nos charmeseinum vocamus colorem illum floridum, & chermes hoc granum nostra vulgari lingua. Propterea recentes in Arabum compositionibus cum chermes inuenere, nostrum chermes accipiunt, cum potius coccum accipere debuissent, qui est verus Arabum chermes: ut facile videri potest si quis Serapionem, & Dioscoridem legat. Inquit enim Serapio: Chesmè apud Dioscoridem est arbustum, quod administratur ad accendendum ignem, et est medium inter arborem & herbam, cuius rami sunt multum subtiles, super quos sunt grana rotunda similia lenticulæ, quæ colliguntur & reponuntur, & conseruatur, & conficiuntur ad tingendum. Et melior grana est illa quæ defertur ex terris quæ dicuntur Galates & Andabusi, & ex Armenia, & secunda est illa de Siana & Lithia, & deterior omnibus est Hispana. Reperitur autem in arbore glandium interius Calchic animal

*g. coccum
chesmes
mes sin
ngur
et uoc*

Charmeseinum color.

*g. chesmen
chesma*

testo sum paruum, simile limacys, & colligunt illud mulieres cum ore earum. Hæc Serapio ex sententia Dioscoridis, satis barbarè & infidè. Cui si Dioscoridem in capite de infectorio cocco perleges, idem cum suo chermos esse deprehendes. Inquit enim Dioscordies: Κοκκὸς & βοήφιχον, id est granum tinctorū, surculoso nascitur frutice, cui grana lenticulæ adherent: leguntur hæc ad vsus, componunturq;. Optimum est è Galatia & Armenia, sequens ex Asia, Ciliciaq; pessimum ex Hispania. In Cilicia è roboribus prouenit limaci paruo simile, quod loci eius mulieres exceptum ore, coccum specialiter appellant. Vbiuides chermes apud Serapionem esse Dioscoridis coccum. Quid autem per id velit Dioscorides, quod mulieres excipiant ore, non possum aliud coniectari, quàm ita excipere vt melius seruetur: inde enim non nihil maturitatis cōtrahitur. Aliter enim quid sentiat, imaginari non possum, nisi codex corruptus sit, & aliquid desit: imò aliàs putauit coccum Dioscoridis esse nostrum chermes, & mulieres ore accipere, ne in vermiculum transfret. Sed hoc me dimouit à tali sententia, quia dicit nasci frutice surculoso: herba autem est, ex qua nostrum chermes ortum habet: Coccus autem infestorius nascitur ex frutice, et de eodem loquens, dicit in Cilicia è roboribus nasci: apparet autè quod è roboribus nascitur, esse granum quod tingendo est, non autem Chermes. Vel dicimus in Codice Dioscoridis nullum esse vitium, sed locum fuisse ab interprete male intellectum. Cuius loci verba sunt: ἡν αἱ τῆσδε γυναικες τῷ σώματι ἀναλεγον ἐκ τοῦ κοκκου καλοῦσιν, quæ sic ad verbum transferas: Quæ eius

eius loci mulieres ori colligentes, coccum vocant. Mulieres enim colligunt coccum ori, id est ad os tingendum ac fucandum: vt τῶν σόματι non septimi apud nos casus, sed datiui vim habeat. Illam autem vocem euulsam vel exceptum, de suo addidit interpres, neq; vsquam est in Græca litera. Cuius rei magnificus & reuerendissimus CÆLIVS Calcagninus, vir vnde quaq; doctissimus, me attentum fecit. Sed ad rem nostram redeuntes, Cum in Mauritanorum compositionibus chermes, aut setam in chermes tinctam reperiēs: noli chermesinum intelligere, sed infecturam in coccum, id est in granam tincto-
rum appllatam: vnde coccinea vestis apud antiquos. Est enim alia res chermes. Ideo illos non multum reprehendo, qui pro seta in chermes tincta coccum sumunt. Adde tamen nec setam tinctam aut pannum sumenda esse ob præparationem. An verò cor roboret, *ista hinc in c*
nondum apud aliquem authorem fide dignum reperi, *vel coccum us*
sed tantum adstringere, & vulneribus neruorum pro- *boni, sed in*
desse. Tamen supinus quidam error apud nonnullos *ex ratione q*
planè quintæ classis medicos inuenitur, qui granum *possit*
quod tingendo est, ad prouocandos menses exhibent, *gran abor*
cum plurimum supprimat, vt ego plerunq; eius puluerem *suppibet*
exhibeam his mulieribus, in quibus de abortu dubium est. Et quia nonnullæ sponte abortire volunt, ne in furto deprehendantur, petentes vt in hac re illis opem darem, ego hoc granum exhibui, ne si vellent, abortire possent. Qui autem ducere menses fatentur, argumentum sumunt ex colore, quia rubrum, ac si rubra menses ducant: multi enim maximam propositionem habent.

summè falsam: Omnia rubra menses prouocare, tamen multa rubra inueniuntur, quæ vim adstrictiuam habent: Scitoq; quod à Dioscoride dicitur, Cuius grana lenticulæ adhærent, non esse intelligendum grana lenticulæ fraguram habere, sed quod more lenticulæ inhærent.

SEN. Igitur non est nostra, qua tingunt in chermese
 BRA. Non vt videtur. SEN. Igitur nostram granam edoceas, & quid illud sit, quo nunc in Chermesinum tingunt. BRA. Nostra grana est coccus baphice, id est granum infectorium Dioscoridis, & Pliny, & chermes Serapionis, ac Mauritanorum. Quid autem sit apud antiquos chermes nostrum, quo floridus color, quem chermesinum vocamus, fit, dubium est. Tamen bene Plinium considerans visus sum expiscatus esse grana nostra in Cypro, & Creta, & pluribus alijs locis nascitur, Venetiasq; affertur ex pusillo frutice folia habente, ilicis aquisfoliæ similia, vt Plinius libro decimosexto, capite octauo docet: tamen hæc folia parua sunt, & spinosa. Tamen & in robore coccus nascitur, præsertim in ilice, vt Plinius capite quarto lib. XXIII. testatur, & Theophrastus tertio de plantarum historia, inquit: granum puniceum facit. de his loquitur, quæ in arboribus fiunt, tamen fructus non sunt, vt nux auellana, quæ vislum callo compactili facit. Idem in eodem lib. repetit, cum omnia enumerat, quæ in ilice nascuntur. SEN. Ea igitur quæ in ilice nascitur nostra grana est. BRA. Non est, sed à Pli. cap. IIII. lib. XXIII. Coccus, ilicis appellatur. est aliud granum à cocco, sed & ipsum tingit. Si autem apud antiquos nostrum chermes reperiatur, est
 id.

id de quo Pli. præcitato loco inquit: est autem genus ex eo (scilicet cocco) in Attica ferè, & Asia nascens, ces-
 lerrimè in vermiculum se mutas, quod ideo scolecion vo-
 cant, improbantq;, si apud Antiquos nostrum chermes
 sit, est coccus scolecion: nam chermes nostrum ocys-
 simè in vermiculum transit. Vnde tria cocci genera apud an-
 tiquiores scripta inueniuntur: Coccus infectorius absolu-
 tè, qui nostra grana est ex arbuscula pujilla nascens, fo-
 lia circinata spinosa habens parua, & coccus scolecion,
 qui fortè est nostrum chermes, nisi intelligas esse genus
 aliquod cocci ilicis, quod in vermiculū cito transeat sco-
 lecion dictum, aut dicas non habuisse rationem tingendi
 ex scolecio, qualem nos habemus, ideo ab ipsis scolecion
 despiciebatur, nobis autem facit colorem magis floridū,
 quam coccus baphice faciat. Tertium est, coccus ilicis, ut
 ex his omnibus colligere possis quid sit chermes apud
 recentes, & nunquid apud antiquos reperiatur. An verò
 cor roboret chermes, nec antiqui nec recètes prodideret:
 non antiqui, quia apud ipsos quid sit non reperitur. Ara-
 bum enim chermes est coccus baphice, quem granum vo-
 camus. Recentes etiā nihil prodidere, quia ipsi de chermes
 loquentes, de eo verba habent, de quo Arabes scri-
 psere: propterea in hoc syrupo chermes dimitterem, ve-
 luti vnum, de quo experimenta sumpta nō sunt. quod an
 calidæ naturæ sit, an frigidæ, si scire cupias, calidæ natu-
 ræ esse illud ostēdit, quod celerrimè in vermiculū transit
 ea enim cita generatio caliditatē notat. SEN. Mihi vide-
 tur mirè antiquos ad eò modicè de nostro chermes esse lo-
 cutos. BRA. Ne admiratiōe afficiaris, quoniā fortè nihil

Scoleciō.

Cocci tria

gna apud

antiquos.

Coccus infectorius

Coccus scolecion

Coccus ilicis

Coccus baphice

Coccus arabus

Coccus granum

Coccus chermes

Coccus scolecion

Coccus infectorius

Coccus baphice

Coccus arabus

Coccus granum

Coccus chermes

Coccus scolecion

Coccus infectorius

Coccus baphice

Coccus arabus

Coccus granum

Coccus chermes

Coccus scolecion

Coccus infectorius

Coccus baphice

Coccus arabus

Coccus granum

Coccus chermes

Coccus scolecion

Coccus infectorius

Coccus baphice

Coccus arabus

Coccus granum

Coccus chermes

locuti, nisi id sit, quod coccus scolecion à Plinio nuncupatur, quamuis plerunq; dubitauerim quod esset coccus, de quo Plin. capi. XLI. IX. lib. vbi de tingendo Amethystino tractat, & inquit coccum Galatiæ rubens granum. postea addit, vt dicemus in terrestribus. Putabam hanc particulam à Plinio positam esse, vt sub terra nasci animaduerneret. Nostrum autem chermes vel ouum sit, vel semè sub terra nascitur: est enim granum illis radicibus inhærens, quod potest ratione coccus appellari. Idè enim est apud Græcos κόκκος, quod apud Latinos granum. SEN. Si autem reperiretur, qui & setam, & chermes in hunc syrupum imponere voluerit, quomodo agere debet? BRA. Aut seorsum setam, & chermes ponat, aut hoc modo præparet: accipiat libram chermes, quod in puluerem redigat, sintq; igni suspensæ in æneo lebe te quinq; aquæ libræ, quæ cum calida est antequam feruere incipiat, in eam chermes puluerizatum injiciat: deinde vna ebullitione bullire faciat, & ab igne deponatur: postea setam, quam crudam vocant, (eo quòd nullum colorem suscepit) in prædictam aquam ponat: & donec optimè imbibatur relinquat: deinde eam statim exprimat, factaq; mediocri expressione, in succum pomorum dulcium, & aquâ rosaceam infundat. SEN. Igitur exiccari non debet? BRA. Non debet exiccari, sed debet statim in prædictum succum & aquam infundi, & statim pharmacopola cum extrahit suo vsui accommodare debet, quia solùm eo tempore præparanda est, quando syrupum hunc conficit. SEN. Quæ proportio setæ esse debet ad chermes? BRA. Pro libra setæ, libra chermes

chermes sumatur, ad imbuendum. Vnum tamen est, in
 quo de vobis pharmacopolis miror, qui ferè semper hūc
 syrupum candum habetis, id est quo zucharum concre-
 uit. SEN. Aliter fieri non potest. BRA. Quia arte car-
 retis, qua fiat. Multi sunt modi, sed vnus hic præcipuus
 est, addere parum mellis zucharo: hoc enim prohibet, ne
 zucharum in duritiem illam (quam vulgus candū vocat)
 concreseat. Mel tamen prohibere non potest quin dures-
 scat in processu temporis, sed bene prohibet ne cande-
 scat (vt hoc vocabulo vtar) tamen non durescit nisi lon-
 go tempore transactō. Sed interim à Pharmacopola ven-
 ditur. At vnum aliud apud pharmacopolas obseruauī,
 hunc syrupum mucidum fieri. SEN. In hoc non sinam
 te mentiri, sed causam ignoro. BRA. Facile reddam:
 & si nostro modo parabis, nunquam aut hic, aut alter
 syrupus mucidus fiet. SEN. Dic obsecro. BRA. Mus-
 cor, & muciditas ex superflua humiditate fiunt: hoc ma-
 nifestè deprehenditur in dolys vinaris, quando guttæ
 delambendo vas exeunt, mucor fit ob eam humiditatem,
 & quanto magis vinum aquosum est, tanto magis mus-
 core abundat. Eodem modo, quando è naribus humiditas
 exit, mucor fit, & ideo pueri ob ingentem capitis hu-
 miditatem continuo nares mucore plenas habent, & in
 humidis locis semper situs & mucor generatur. SEN.
 Forte piscantium nares semper mucidæ sunt, & pers-
 stillantes, quia intrinseca humiditas ab extrinseca allicis-
 tur. BRA. Ridicula, sed non præter rem ratio. Idem in
 uestris syrupis accidit, quando syrupum vsq; ad aquæ
 & humiditatis resolutionem non decoquitis, mucidu-

fit. Igitur si ad vnguem decoquatis, mucidum non fieri animadvertetis. SEN. Lucor etiam ex caliditate fieri videtur: nam aestiuo tempore, & saeuiente cane, panis potissimum mucidus fit. BRA. Idem ex humiditate causatur: tunc enim calor aeris, intrinsecam panis humiditatem ad extrinsecas partes allicit, unde intrinsecus exiccatur panis, extrinsecus humescit, & mucidus fit: quod ut euis tetur, iubeo mulieres meas panariam capsam tota aestate in cella vinaria seruare, quoniam loci frigiditas panem mucidum fieri non sinit. Sed haec alio commodiori loco tractanda sunt. SEN. De hoc syrupo satis dictum erit, si quae in ipso omittenda sint, breuibus repetas. BRA. Setam, & chermes omitterem, quae ad rem nihil faciunt, imò seta in chermes tineta ob praeparationem obest.

SEN. Prosequar' ne alios syruos? BRA. Tibi ipsi cantare poteris: mihi enim fabulam surdo cantabis, nempe coenare decreui, quoniam fame plus quam Saguntiana premor, coenans autem obaudio, praesertim in prima mensa, vbi dentes solum strident. SEN. Igitur canina fame premeris? BRA. Imò humana: heus puer sterne mappam, vosque ancillae dapas in mensam portate, tuque manibus lymphas praebere. Obaudio nunc senex, quoniam ea vulgata sententia vera est, Ieiunus venter, non audit verba libenter: licet ineptiori carmine dicta sit. Et Castonis vetus sententia est: Venter aures non habet. Mecum in coena eris: postea syruos alios, & caetera composita medicamenta prosequeris. Interim dum haec pedisse quae in refrigerandis dapibus retardant, haec striblitia in sbiram versa, famem sedare incipiet. BRASAVO.

Quid

S Y R U P O R V M 11

Quid impedit nūc syrupos iam cœptos prosequi?
 Postquã exēpta fumes, & amor cōpressus edēa
 di, & omnes inuicē loqui incipiunt quia prope
 finē sunt, in quo rumor gentiū fieri solet. SEN. Tu iu
 uenis properē comedisti, imò tuburcinatus es: Ego eden
 tulus nōdū huius comœdiæ actum primū exegi. BRA.
 Vno verbo sequētem syrupū nomina, qui in tua scheda
 scriptus est. SEN. Ego prius huius clupeæ geniturā, &
 hos fluuiatiles cācros comedā, bisq; hūc cyathū exhauriā
 quā de syrups verba facturū sim. BRA. Et ego iterim
 bellaria depromā. SEN. Sū bellariorū satur. Syrupus, q
 sequitur is est q de acetositate citri appellat. BR. Ego pos
 tius de succo citri nūcuparē, qā ūtrinfeca citri ps tota suc
 cus est, qbusdā pelliculis dēptis. Hūc autē syrupū secūdū
 Mesuæ sentētiā parāt pharmacopolæ, cuius cōpositio
 hæc est p Mesuæ verba descripta, vt simul & cōpositio
 nē, & Mesuæ verba, vt ab ipso autore dicūtur habeas:
 Recipe succi acetositatis citri, libras duodecim: decoque
 in vase vitriato super prunas cū facilitate vsq; dū cons
 sumatur tertia pars ipsius: deinde coletur, & dimittatur
 donec clarificetur: & accipe ex eo quod clarū est, libras
 septē, & funde super ipsum ex Iuleb claro & depurato
 libras quinq; & coquatur donec inspissetur. Si autē æstas
 fuerit, dimittatur in sole donec eius aquositas consumas
 tur. Hæc est secūdū Mesuen huius syrupi cōpositio.
 Addit deinde eius iuuamentum magnum esse in extins
 guendo inflāmationes cholerae rubeæ, & febres inflama
 matiuas vebemētes, & febres pestilētia, & propriē que
 fiūt in æstate venenosa, & cōfert ebrietati, vertigini, &

Syrupu:
 de accet
 sitate ci
 tri.

siti vehementi. SEN. Posses' ne vno verbo ad quid vas
 leat exprimere? BRA. Possum. Ad omnes ægri-
 tudines biliosas ex pura bile valet, & pestilentes, vel quæ vene-
 ni naturam sapiant, & ad sitim extinguendam. SEN.
 Est' ne hic parandi modus apud antiquos? BRA. Antis-
 qui de zucharo nihil vnquam prodidere, & hunc syru-
 pum nunquam fecere, tamen in omnibus ferè ægri-
 tudinibus præcitatis acido citri succo vtebatur. En Galenus
 lib. VII. de simplicium medicamentorum facultatibus,
 inquit esse terty ordinis resiccantium, infrigidantiumq;
 & de acida citri parte loquitur, quam partem in. II. de
 alimentorum facultatibus lib. etiam frigidam facit, sed
 gradum non determinat. Et Paulus Ægineta lib. VII.
 & Aëtius lib. I. acidam citri partem in tertio ordine fri-
 gidam & siccam esse arbitrati sunt: sed Paulus primo
 lib. capite. LXXX. Idicit abundè infrigidare, gradum
 vero non determinat. Plinius Secūsus quarto de re me-
 dica lib. (si is Pliny liber sit, qui de re medica circunfer-
 tur) huic frigidam naturam inesse fatetur: imò & expe-
 rientia ipsa hoc comprobat. Quis igitur negare poterit
 vehementibus inflammationibus & æstibus succurrere?
 Imò Aëtius capite XXIX. lib. XI. ad inflammationes
 vtitur hoc succo pani aut pollini admixto, & modo cas-
 taplasmatis apposito. Nam antiqui, citri succum per os
 non sumebant, sed cortice tantum, & carne vescabantur,
 vt apud Galenum, Paulum, & Aëtium videre licet,
 qui inquiūt corticem, ventriculum roborare, quāuis dif-
 ficilioris cōcoctionis sit, & carnem pituitosam materiam
 pignere. Nec immeritò hic syrupus contra pestilentem
 morbum

morbum valere à Mesue dicitur, quoniam & antiqui citrum veneno aduersari fatebantur, quod potius semini attribuunt, quàm pomum. Quâuis Dioscorides anceps sit, quum dicit, *σύνειμιον δὲ ἵχτα ποδὲν ἐν οἴνῳ, ἀντιπνευματικόν ἐστὶν*, id est, vim autē habet quod in vino potū venenis aduersatur. Hoc autem ita ad pomum, sicut ad semē referri potest, quâuis de semine propinquius sermonem habuisset. Tamen præter rem nō est, si & de semine, & de pomum id intelligamus, quia Plini. lib. XXIII. capite. VII. inquit: Citria contrauenenum in vino bibuntur, vel ipsa vel semen. Nec obstat quod Theophrastus. VI. lib. istud pomum attribuat, & Paulus, & Aëtius, quoniam & semini hoc dotis inest, quod Auicenna cortici, & semini attribuit. Serapio etiam Dioscoridem referens, ita refert ac si pomum hanc dotem elargiatur. Quicquid sit, totum pomum veneno resistit. Vnum autem est, in quo recentiorum quorundam error deprehēditur, qui hunc syrupum valere inquit contra prægnantium fastidia quando edere non possunt, & extranea appetūt, vt carbones, terram, pilos, & similia: quam affectionem Græci *κίττα* & *κίττα*, id est picam vocant. Pli. lib. XXIII. capite. VI. malatiam prægnantium interpretatur. Inest autē hoc genus fastidij prægnantibus vsq; ad tertium mensem, vt Paulus Aegineta capite primo primi libri docet. Causa autem est, quia foetus paruus & imbecillis ea quæ ad locos mittuntur consumere nō potest. Nos autē mulieres vidimus quæ vsq; ad quartū, quintū & sextum mensem hac affectione vexabantur, sed cōmune est tempus, cum foetus moueri incipit. Dicitur autem cissa, id est

*συμπύκνωσις
σύνειμιον
κατὰ τὸν
σύνειμιον*

*Κίττα:
Κίττα.
Malatia
pregnan-
tium.*

pica: quoniam hoc animal, quia vorax, in cibi fastidium
 sæpe venit. Sed ne præsentem occasionem omittamus, Il-
 lustrissima RENATA Galla Ferrariæ Ducissa, nunc cis-
 sa vexatur, tamè in quarto mense à conceptu est. Nec op-
 pus est putes cissam solum esse cum extranea appetunt,
 sed cissa etiam appellatur, cum ad eò perturbatus est ven-
 triculus, ut cõuenientia edere nõ possit, quamuis extras-
 nea nõ appetant. Propterea Plinius præcitato loco præ-
 gnantium malatiã meritò appellauit. Constat autem præ-
 gnantium ventriculo (nisi æstuans fuerit) potius obesse,
 quàm prodesse. Illorum autè error ex hoc prouenit, quia
 authores non considerarunt, qui non dicunt citri succum
 ad hunc morbum valere, sed semen. Quãuis in Dioscoridis
 de indifferens videatur, tamen Plinius capite. VII. lib.
 XXIII. de semine id dicit, & Paulus Ægineta lib. I.
 Adrem autem nostram redeuntes, Hic est optimus syru-
 pus in æstuantibus morbis, quo frequenter iubeo ægros
 pro instinctu uti: ut nuper magnificæ Dianæ Estensi con-
 trariæ in æstuantis ventriculi morbo: fit autem ex succo
 citri, tamen citri nomine limones, Adam poma, & arans-
 tia veniunt. Ego potius ex limonibus pararem, quoniam
 succum frigidiorẽ habent: hic autem potissimum frigi-
 ditas expetitur, & limones saporẽ habent citro maxime
 conuenientẽ. Nam ut Plinius dicit capite. XXVIII. lib.
 XV. citris odor acerrimus, sapor asperrimus. Inter hæc
 autè limones omniũ asperrimũ habent, ideo potissimum cis-
 tra sunt limones. Tamen si ex citro etiam habere placeat,
 ubi tanta frigiditas nõ expetitur, parato. Illos autè phar-
 macopolas damno, qui Venetijs succũ citri emunt: sed pos-
 tius

tius voluerim vt citra emerēt, & seorsum succū & corticē in syrupū redigerent, carnē vero condirent. Succus enim quē Venetijs afferūt, plerūq; aqua mixtus est Zuzcharum, præsentē syrupū ingrediens, clarificatum (vt dicitur) esse debet: propterea à Mesue Iuleb nuncupatur. Multi sunt, qui nimis coquunt, tūc facile cā descit, & cōcrescit, & indurioris mellis formā trāsit. Quod est opus positū acetosi succi, qui suapte natura nec durefcit, nec cōcrescit, sed potius quæ gelascūt liquidiora reddit: ex nimia autē coctura, & succi extrema resolutione cōcrescit. Propterea tu (ne erres) sume citri succum, & paulatim per linteum præcolato sine aliqua expressione, vt quod subtile est, paulatim transeat: qui enim vehementer linteū exprimūt succū nimis spissum colligunt, Vnde id solū sumere oportet, quod ex se descendit. Duobus autē modis syrupus fieri potest, Sole, & igne. Si Sole fiat, id est per morā in sole, magis clarus cōtinuò permanet: Si igne, nisi bene animaduertatur, nimis crassefcit: qui enim nimis coquunt, in duritiem enogari, id est vocatæ gelatine ducunt. SEN. Igitur ex limonibus etiam parabos BRA. Imò parabis, quia vehementius infrigidat, & penetrat. Postquam hic puer mappam sustulit, & denti scalpia præbuit, syrupos alios prosequaris. SENEX.

Syrupus de stœchade tertio loco habetur. BRA. Igitur his syrupis disponendis nullum ordinem seruas de. SEN. Nullum, vt iam præfatus sum. BRA. Gaudeo tamen hoc ordine disponi, quoniam eos primò enumerare visus est, quibus illustrissimus patronus meus Hercules Ferrarię Dux vtitur. Est compositio apud Mesuē

reperta in hunc ferè modum ab eodem authore, & sequentibus verbis descripta.

Recipe, florum stichados ʒ. xxx.

Hæc, id est Thymi)

Calamenti) añ. ʒ. x.

Origani)

Anisi)

Pyrethri) añ. ʒ. viij.

Piperis longi ʒ. iij.

Zinziberis ʒ. ij.

Passularum enucleatarū vncias iiij.

Mellis libras v.

Hunc syrupum (cùm hæc solum recipit) appellat de stichados sine speciebus, vel de stichados incompletum. Tu autem potius de stæchade dicito. Si autem pulueres consequentes recipiat, syrupus de stichados cum speciebus, vel completus nuncupatur.

Pulueres autem sunt hi qui sequuntur.

Recipe Cinamomi)

Calami aromatici)

Spicæ, id est Nardi)

Croci) añ. ʒ. i. ʒ.

Zinziberis)

Piperis nigri)

Longi)

Ligentur in panno raro, & suspendantur in syrupo. Dosis eius est, vncia vna cum decoctione spicæ, & alchilil. Hic syrupus expertus est ad omnes ægri tudines neruorum frigidæ, vt est paralysis, epilepsia, spasmus, tremor,

tremor, & tortura. Valet etiam ad catarrhum frigidū,
 à capite ad pectus, & ventriculum ipsum roborat. Hæc
 Mesue. SEN. Reperitur ne apud an i quos hic syrupus
 BRA. In primis eius vires audias: Obstructiones apes
 rit, crassa attenuat, extergit, totūq; animalis habitū robo
 rat extaq; confirmat. Quod semper à causa frigida mas
 le affecta intelligendum est, & præsertim pectori anbes
 lantibus, & destillationes habentibus opitulatur. SEN.
 Est igitur valde utilis hic syrupus? BRA. Utilissimus.
 Cum verò multo calore nō indigemus, incompletum sum
 mimus, id est eum, quem vos sine speciebus appellatis
 (quamuis non defuerint qui dixerint, eum qui incomple
 tus est, solum recipere stœchada & passulas.) In intenz
 siori verò frigitate, eum sumendum iubemus, qui spes
 cies, id est pulueres aromatum enumeratas recipit. De
 hoc syrupo nihil apud antiquiores reperitur, tamen dis
 cunt ad omnia prænumerata stœchada valere. sed vnā
 est in quo ambigere possemus, quomodo scilicet compos
 ni oporteat: quoniam à Mesue simplicia solum enumes
 rantur, sed modum componendi, & an coqui debeat,
 prætermittit. SEN. subintelligitur decoctionem fieri se
 cundum artem. BRA. Quæ est, & qualis hæc ars ad coz
 ctiones parandas? SEN. Nos instinctu quodā, sine pon
 dere, sine determinatione aquam sumimus, vt oculis præ
 sentatur & ingenio nostro videtur: postea ad libitum
 bullire sinimus: deinde simplicibus expressis, quæ prius
 decocta sunt, mel in hanc decoctionem ponimus, quod
 tamen prius expumatum sit: itaq; ad syrupi formam alte
 ra ebullitione reducimus. BRA. Miror admodum in his

condiendis vos statuta aliqua pondera nō habere. SEN. Omnino non habemus. BRA. Viam igitur inueniamus, & certam normam, per statutas mensuras componendi syrupos. SEN. Id libenter addiscam. BRA. Et ego lubentius edocebo, si aures præstabis. SEN. Et aures & caput, & vniuersum corpus habebis. BRA. Noli autem vniuersalem regulā in omnibus syrupis expectare, quia in aliquibus solum conueniet, in quibus cum erimus te admonebimus: In alijs verò suas particulares regulas edocebimus. *paradi & miade.* Quum syrupum de stœchade parare opus est, omnia quæ ipsum ingrediuntur, para, & crassiuscule contunde, & in vitriatum catinum omnia pone, deinde octo aquæ libras superinfunde, si omnia syrupi simplicia sicca fuerint. Si ita egeris, optimè infundi experieris: post viginti quatuor horas exprime, & inuenies duas aquæ libras à simplicibus imbibitas esse: Tunc & aqua, & simplicia simul igni suspendas, vt bulliant igne claro ad consumptionē tertiæ partis, vel supra ignitos carbones fiat: Relinquetur quatuor libræ decoctionis plus minus, in quas libras quinque puri mellis imposito, & iterum bulliant expumando, quoad fuerit cōsumpta decoctio, & ad formam syrupi redactū sit: in quā formam tunc redactum esse deprehendes, cum gutta summo pollice capta inhaeret, nō tamen coit, & si indice guttā quæ in pollice est tetigeris, prætenuia fila mittat, & nō statim abrumspatur. Nec guttæ resiliunt, in hoc præsertim syrupo qui mel recipit: nam mel optimū vt Pli. lib. XI. cap. XV. docet, re glutinosum est. Si autē herbæ recentes sint, septē libræ aquæ in infusione satis sunt, quia vna tantū imbibitur.

bitur. Sunt verò Recentēs qui generalē quandā regulā tribuunt, quoties ab authoribus scriptū reperiunt, quòd aliquid in sufficienti quātitate aquæ bulliat, ipsi hāc sufficientem quantitātē, ita exponūt: Si res sint quæ multam ebullitionem sustineant, in omni manipulo ponantur (vt eorū verbis utar) bocalia quatuor aquæ: Si verò mediocrē ebullitionē sustineāt, dimidiū aquæ accipiant: Si verò paruam ebullitionē sustineant, vnū bocale sumere oportet: volentesq; hanc regulā ad pōdus reducere, res, quæ plurimam decoctionē sustinent, hoc modo recipiūt aquā, vt vna libra ipsarum in sex aque bulliat: quæ verò mediocrem, in tres: quæ paruam, in vnam & semis. Sed hęc non est cōgrua, conueniensq; regula, quoniam in hoc syrupo sunt res quæ multum decoctionē sustinēt, vt zinziber, pyrethron: & quæ mediocrē, & quæ paruam, vt cætera alia. Nunc autē ponamus omnia hęc mediocrem ebullitionem pati, tunc oportebit, hanc simplicium quantitatem in tres ferē aquæ libras ebullire. Quod apparet si quis computet, vnicuiq; libræ simplicium tres aquæ libras dando. Sunt enim simplicia quæ hūc syrupū ingrediuntur, ferē quatuordecim vnciæ, speciebus dēptis: sed nimis absurdū esset in tam paruā aquæ quantitātē ebullire, nempe ad sextā partem cōsumere satis est: ideo nihil ferē relinqueretur, in quod quinq; mellis libræ inijci deberent, & ad syrupi spissitudinē ebullirent: quia partim per ebullitionē, partim per breuē cocturā cōsumptū esset, & ferē mel exhauriretur. SEN. Certē, hanc esse nimis paucā aquæ quantitātē semper indicaui. BRA. Ommino pauca est. Ideo tu pro tota huius syrupi quantitate

si herbe aride sint, octo aquae libras sume: Si autem vi-
 rides, septem, & adeo bullire sinas, ut expressione facta
 quatuor librae decoctionis relinquuntur: nam duabus li-
 bris imbibitis in herbas, sex reliet erant. Si deinde has
 sex ad consumptionem tertiae partis resolueris, quatuor
 librae solum relinquuntur. Ego hunc syrupum ex zucha-
 ro pro Illustrissimo Hercule Duce Ferrariae parari fas-
 cio, ut iocundior sit. SEN. Qua hora species illae in syr-
 pum conyici debent? B. R. A. Recentes Pharmacopolae
 cum syrupus ferè coctus est, imponunt. Nos autem secun-
 dum hunc ordinem incedendum esse iubemus: Si multo
 calore indigeamus, etiam diu hi pulueres in syrupo bul-
 liunt: si non, tanto minus. Imò iubendum est ut praedi-
 cti pulueres suspensi in syrupo maneat: quod & ipse
 Mesue innuere videtur, quamuis multi hoc solum intela-
 ligant cum decoctio fit. SEN. Hoc mihi summè qua-
 drat: quia si multa caliditate indigemus, magis ebullire
 oportet: si autem pauciori caliditate opus sit, tantum his
 pulueribus condatur. Quod opus nos pharmacopolae
 dicere solemus aromatizare. B. R. A. Sed hi pulueres ma-
 gis agunt, quam aromatizare: nam aromatizare est odo-
 rem aromatum, rei, quam condimus praestare. Hi autem
 pulueres sunt potius syrupo calcaria. Cum verò ad for-
 mam syrupi decoctus erit, si pöderabis, inuenies quinque
 libras esse, & semis plus minus. Vnum tamen aduersus
 eas, quod maiori coctura indiget aestate, quam hyeme.
 Quippe hyeme sex librae, aut paulò amplius esse debet
 aestate solum quinque, & semis sint, vel circa. Aliter in va-
 se, in quo seruatur, sponte ebulliret, & spumam faceret,
 atq;

u. d. d.
 p. d. d.

u. d. d.

maiori
 in aqua
 aliter in
 f. g. g. g.
 in h. g. g. g.
 in h. g. g. g.

S Y R V P O R V M 61

atq; mucorem. SEN. Loquuntur ne de hac re antiquiores
 res: B R A. Imò, nam Paulus Aegineta capite. XV. Jes
 ptimi libri, in his, quæ ex vino sunt, dicit: Mellis æstus
 mati sextarium vnũ ad vini sextarios quatuor accipiũt,
 & componuntur incocta: In his vero quæ ex succo &
 aqua sunt (hæc autem ad nostrorum Syruporum natura
 ram ferè accedunt) si quidem coquantur, vnam mellis
 partem ad tres accipito, liquore in coctione ad duas fer
 mē partes cōsumpto. Re tamen vera nostri Syrupi æstiuo
 tempore seruari non possent, si succi aut decoctiones ad
 duas partes solum consumerentur: propterea hi rectè
 agunt qui ad mellis fere, aut zuchari pondus, vel circà
 arctant. Inuentus autem est Syruporũ seruandorũ vsus, tũ
 vt compositiones præsto sint, quando eis indigemus, tum
 quia radices & herbæ omni tempore non sunt, tum quia
 compositiones ex mora quodammodo fermentantur. De
 niq; in vitro circumlitum vas serua. In hoc Syrupo nulla
 simplicia examinare oportet, quia omnia in examine sim
 plicium medicamentorum exposita sunt. Id solum anis
 mauertere iubeo, vt pro calaminto, calaminta monta
 na sumatur, & montanum origanum, vel quod ex Cres
 ta ad nos nuper p̄ Illustrissimi Ducis nostri naues coma
 portatum est. Quod autem dicit passulas enucleatas, tu
 corinthiacam vnam à pediculis munaam intellige. Quæ
 re etiam verum calamum aromaticum, & veram spicam,
 id est nardum. Inquit eius dosim esse vnciam vnam. Nos
 duas etiam exhibemus magno ægrorum cōmodo. Quod
 autem addit sumi cū aqua decoctionis spicæ, & alchilil,
 spica nostra quæ pseudo spica est, & non vera, grauiss

*ad inuicem
 arctant*

mum odorem, & ægros lædentem in decoctione factis
 ideo dimittenda, quousq; veram nardum nacti erimus.
 Alchilil verò est libanotis, quam nos rosmarinum voca-
 mus, cuius flores potius sumendi sunt, quam herba, vel
 cacumina illa, quibus flores insident: nos cum alijs aquis
 igne eliquatis exhibemus, præsertim cum Illustrissimus
 Princeps sumit, ne dipliceat. SEN. Si absq; infusione
 ebullire voluerim, debeo'ne omnia simplicia vna vice si-
 mul in aquam conijcere? BRA. Non, sed prius ea pos-
 nantur quæ multam decoctionem patiuntur, deinde quæ
 mediocrem, tertio quæ modicam: vel hunc ordinem ser-
 ues: Primò pyrethrum in decoctionem ponere oportet,
 deinde passulas, mox anisi semen, inde calamentum &
 eriganum, postea stæchada, quam sequatur hæscæ, &
 pulveres, quas species nuncupatis, piper longum scilicet
 & nigrum, & zinziber. SEN. Nunc in mentem venit
 syrupus alter de stæchade à Mesue in capite de ægritis
 dinibus nervorum descriptus. BRA. Est in principio ca-
 pitis, vbi Iudæum quendam adducit, tamen in isto sine
 speciebus, & illo Iudæi parvam differentiam video, nam
 præcipua simplicia in hoc sunt. Illius autem Syrupi per-
 mixtio (ne fortè quæras) hæc est.

Recipe florum stichados vnc. iiij.
 Halcæ)
 Ziniam id est ibigæ) añ. vnc. i.
 Piperis)
 Pirethri) añ. 3. iiij.
 Passularum sine interioribus vnc. i.

Coquantur in libras quatuor aquæ vsq; ad duas, & sa-
 pe

pe libram semis fiat Syrupus. Dosis eius est ab vncia. 1. vsq; ad duas cum aqua alchilil. Vides hæc sola calamentum, origanum, anisum, & gingiber deesse: vna tamen met intentio est, & ad vnum met finem tendunt: fortè ille Iudæus imperfectè scriptum reliquit. Ex hoc etiam Syrupo quantitas aquæ sumendæ pro decoctione imperfectè habetur. SEN. De hoc Syrupo satis dictum est.

BRA. alios igitur prosequaris. SENEX.

Syrupus rosatus simplex quartus in ordine est. Syrupus
rosatus
simplex.
BRA. Gaudio plurimum, te in hoc tuo ordine, Syrupos primo loco posuisse, quibus Illustrissimus Princeps & patronus meus Hercules Ferrariæ Dux utitur. SEN. Ego hoc ordine digessi, quia in pennæ apicem uenere. BRA. Quicquid sit, ego apud vos pharmacopolas, nomine Syrupi rosati simplicis tres Syrupos inuenio. Vnum, ex infusione rosarum recentium. Alium, ex infusione rosarum siccarum. Tertium, ex succo rosarum. SEN. Ita est. Sed & quartum habemus, qui rosatus solutius appellatur. BRA. Hoc noui, sed tres solum esse intelligo, qui sub nomen rosati simplicis veniunt. Ille autem solutius appellatur, non quia simplex non sit, sed quia soluit, quod alij non faciunt. Ad id autem, quod erat nobis propositum redeuntes, dicimus, inter pharmacopolas maximam confusionem esse, imò & inter medicos maximam ignorantiam, & animæ suæ maximum dispendium, qui pharmacopolarum compositiones ignorant, nec discere curant, sed tanquam cæci finant se duci ab ignaris quandoq; pharmacopolis: nam cum pro agris suis Syrupum rosatum simplicem indicunt,

eundem syrupum semper non exhibent, quia varij pharmacopolaē varios parant. Sunt enim, qui pro simplici rosato, eum qui de rosis siccis fit, parant, & exhibent magno errore, quia fortē restringere non est opus, hic autē restringit, Alij pharmacopolaē eum pro simplici faciunt qui de succo rosarum est, alio etiam errore: nam hic soluit, cum fortē tunc solutione non indigeamus. Alij pro simplici illum parant, qui ex infusione rosarū fit. S. E. N. Qui nam pro syrupo rosato simplici iumenāus est? BRA. Is, qui ex infusione rosarum fit, de quo Nicolaus in Antidotario sub nomine syrapi rosati, qui siccitati & calori febrium succurrit, sicut reprimat, recreat, & constipat: fit autem in hunc modum.

Syrupus
rosat⁹ simpli-
plex a suc-
co rosarū.

Recipe rosas recentes, & pone in vas, & superasperge aqua feruente, & coperi vas, ne fumus inde exeat, & cum aqua refrixerit exprime rosas & eijce, deinde eandem aquam feruentem super alias feruentes rosas iterum proijce, & supradicto modo facies, tam diu mutando rosas, quoad aqua fiat rubea, deinde in lib. quatuor zuchari pone, & cum bullire inceperit, albumen oui in aquā frigidam inijce, & aquam simul, atq; albumen adeo concuties quoad spumescat, & eam spumam in syrupum bullientem impone, & cum spuma nigrescere coeperit, suauiter cum spatula remoueas, & iterum aliam spumam infunde, & supradicto modo fac quousq; syrupus clarior fiat, & cum coepit quasi filum facere, vel supra marmor positum, vel supra unguem nō diffunditur, coctus est. Hæc Nicolaus. S. E. N. Hic est syrupus rosatus simplex, quem semp parauī, & exhibui,

quum

quum medici syrupū rosatū simplicem ordinant. BRA.
 Et hic est, quo vti debēt qui præscribunt, & in febribus
 sitim sedare cupiunt, ventriculum roborare, & calorem
 extinguere: nam ille qui ex succo rosarum fit, cōprimens
 do soluit: qui autem ex rosis siccis, nimis adstringit. In
 vno autem de Nicolao, miror, qui huius syrupi descrip-
 ptionem posuerit, tamen quantitatis rosarum, & aquæ
 normā omiserit: propterea ego potius Mesuē sequerer,
 qui & rosarū, & aquæ pondera docet, & quot vicibus
 infusio fieri debeat, assignata. Hęc enim imperfecta regu-
 la est, quod toties infundatur, quoties aqua rubra fiat:
 quia aliquibus citius rubra videbitur, alijs tardius. Et insu-
 sionū multiplicatio (vt apparebit) hunc syrupum solu-
 tiuū facit. Ideo Mesuen imitandum suadeo, qui ter tantum
 infundit, imò cum his tribus infusionibus aqua adeò
 rubra fit vt vinum videatur, & odorem seruat. Ideo ne
 feceris hunc syrupum sine ordine, vt triuiales pharmaco-
 polæ faciunt, sed Mesuen imiteris ita dicentem.

Recipe foliorum rosarum recentium libras sex, po-
 nantur in vas vitriatum terreum stricti orificij, &
 fundantur super eas aquæ calidæ libræ quindecim, &
 stringatur orificium vasis & dimittatur per horas octo,
 tunc denudò coentur, & in vas tantundem foliorum ros-
 sarum recentium mittatur, & demum eadem aqua cales-
 facta, super ea emittatur, & stringatur orificium similis-
 ter per octo horas, & deinde coletur. Et si conseruare
 vuoleris, ponatur in vas vitriatum stricti orificij, & des-
 stilletur oleum in orificio eius & stringatur caput eius,
 & exponatur soli per dies quadraginta, & hoc appella-

Syrupus
 rosat⁹ sim-
 plex & in-
 fusione ro-
 sarum re-
 centium.

Muchas
rus rosas
rum.

Iatur Mucharus rosarum. Hæc Mesue. Vt ex his colligere possis, Mesuen bis solum infundere, quod satis est. Tamē si alicui ob perfectiores vires tertiam infusionem facere placebit, tertiam faciat. Tamen duæ satis sunt aliter in solutiuum transiret: nam quinta infusio hunc syrupum soluentem facit. Potius igitur hunc modum infusionis Mesuæ eligit per conueniens pondus factum, quàm illum Nicolai, in quo non est ponderis determinatio: semper enim illi mihi displicuere, qui sine mensura & ordine agunt. Infusionem habes: nunc opus est modum componendi syrupum edocere. Idem Mesue inquit loco prædicto: Si sumantur infusionis rosarum lib. quinque, zuchari in quatuor, deinde bulliant leniter ad spissitudinem syrupi, qualem Nicolaus in suo edocuerat, ipse autem Nicolaus æqualem quantitatem zuchari, & infusionis sumit, & tunc minori ebullitione indiget, quia citius ad spissitudinem venit. S E N. Quare mucharus appellatur? B R A. Quia mucharus apud Arabes, idem est quod infusio apud Latinos. Ideo dicitur mucharus rosarum, id est infusio rosarum. S E N. Reperitur ne apud antiquos hic syrupus? B R A. Quomodo reperiri potest si zucharum ignorabant: habebant autem ferè similem ex melle factum vt apparet, si quis Paulum Æginetam legerit libro. VII. capite. XV. vbi Hydrosatū compositionem parat, inquit, Hydrosatū è rosarum detractis vnguis libris quatuor confici, aque sextarys quinque, mellis sextarys duobus: an ebullire debeat, an non, prætermittit, supponens (vt arbitror) ab eo qui talia parare scit, intelligi. Si aliquid igitur sit apud antiquiores

Hydrosatū.

quiores quod nostro rosato simplici comparari possit, est hoc hydrorosatum, quod aquam recipit: nos autem ex infusione rosarum iam dicta, mel rosatum etiam conficimus: imò vos pharmacopolæ infusionem illam per totum annum ad hunc vsu more Mesuæ seruatis. SEN. Ita est. BRA. Suaderem igitur omnibus pharmacopolis, vt tres syrupos ex rosis seruarent: Eum, de quo nusper egimus ex infusione recentium rosarum, quem vos lucrum simpliciter, syrupum rosatum simplicem appellandum: & eum, qui ex rosis siccis fit, & eodem modo vt prædictus cõponitur. In hoc tantum differt, quòd rosæ siccæ sunt, ita enim magis cõstringit, & ventriculum roborat: quem syrupum de rosis siccis nuncupare debemus. Est autem recentiorum inuentum, quia infusiones rosarum potius soluunt, præsertim cum transeunt secundam aut tertiam infusionem. Tertius syrupus est ex succo rosarum factus. Sumitur enim succi rosarum rubrae quantum lubet, & tantundem sacchari, & simul clarificantur, vel vtrunq; prius quàm misceatur, ex albumine oui clarificatum sit, vt supra edocuimus: deinde ad spissitudinem syrupi bulliant. Sunt aliqui qui minus sacchari ponunt, sed hoc nihil refert, quia deinde magis bullit. Hic autem syrupus, de succo rosarum appellandus est, qui si in quãtitate sufficiente exhibeatur, soluit: vt si tres vnciæ sumantur. Itaq; fit Mel rosatum ex succo rosarum & ex infusione rosarum, quam (vt supra diximus) pharmacopolæ seruant. SEN. Quum de syrups rosaceis sermo interciderit, non ab re fortè erit, & de solutiuo tractare. BRASAVO. Imò conues

Mel rosat
ex succo
rosarum.
Mel rosa
tū ex infu
sione ros
arum.

nientissimum erit: nam & ipse simplex est, sed ad aliorum
 rum differentiam solutius nuncupatur. Est idem cum sy-
 rupo rosato simplici: hoc dempto, quod plures infusio-
 nes habet. Si quintam infusionem habuerit, soluit, sed in
 bona exquisitissime. A vobis ex communibus rosis par-
 ratur cum potius ex valde rubris fieri deberet. Sed &
 ex vocatis damascenis plerumque ab aliquibus fit, & ma-
 gis soluit quam ex alijs. Tres unciae exquisitè solvunt,
 quatuor autem exquisitissime. Si cum aqua endiuiae, aut
 alterius herbae secundum intentionem aegritudinis mis-
 sceatur, adeo ut bibi possit, subtiles materias & aquosas
 potissimum trahit, & à venis & ad omni parte corporis:
 quamuis nonnulli, ex vjs solum ducere putarint. Ex-
 perientia autem rerum magistra ab omni membro duce-
 re suadet: flatus autem per ventrem excitat, nisi aniso,
 cinamomo, fœniculo' ue corrigatur. Novus est syrupus,
 id est qui non multo antè tempore in usum venerit, quum
 tamen sine molestia æstivo tempore educat. Ego etiam
 ex melle parari iubeo, ut hyeme sumi possit. Nihil aliud
 additur illi, quem Mesue parat, nisi quod infusiones
 multiplicantur. Scito autem aliū syrupum solutivum ro-
 faceum apud Avicennam inueniri lib. III. canoni, fen-
 XXII. tracta. II. capite. XX. Sed ipsum facit ex succo,
 non ex infusione. Recipit autem succi rosarum libras
 duas, mellis lib. quatuor, scamony assati vnc. i. decoquan-
 tur, quousque inspissetur: & eius dosis est à duobus usque
 ad quinque. Ego autem intelligo à duabus drachmis usque
 ad quinque. SEN. Electuariū rosatum Mesuae, idem fere
 est nonnullis additis. BRA. De electuarijs nihil in præs-
 senti

nullo ros.
 naly. End
 ium malin
 liti. oragu
 oib. ppib.
 et Quois

Syrupus
 rosatus so-
 lutius

fenti curæ sit, sed tantum syrupos tractemus. SEN. Mirum est antiquos suum hydrosatū nō ebullisse. BRA. Imò ebulliebant. SEN. Tamen Paulum supra adduxisti, qui de ebullitione nihil locutus est. BRA. Subintel ligenda erat in Paulo tanquam res prænecessaria: nam si Aëtii legeris lib. V. capi. CXXXVIII. videbis ebullitionem edocere, & quod ad consumptionem tertie partis fieri debeat, ut est etiam apud recentiores in decoctionibus mos. Inquit enim rosarum recentium resectis vnguibus, & in umbra integro die cum sua nocte flaccidarum, libram vnam, mellis sextariū vnum, pluuiialis aquæ ad tertias decoctæ sextarios tres: ut nouem inquam sextaria, ad tria tantum feruescendo perueniant. In feruescentem adhuc protinus ab igne remotam, rosas langues factas conycito, atq; in vase exquisitissimè obturato seruabis: post die aquæ excolatæ, expressis abiectisq; rosas, mel admiscebis, totumq; in fictile vitriatum excipies, & aliquot diebus insolabis: postremò in vinaria cella recondes: quod longè magis infrigidat, quàm mel rosatū. Ex quo vides ebullitionem fieri, non autem ut nos: quippe nos post mellis miscellam ebullitionē facimus, illi ante. Nos etiam experti sumus hydrosatum antiquorum parare: sed citò corrūpitur, nisi in frigidissimo loco seruetur. Ideo nos & commodius, & feliciter nostros syrupos rosaceos aut ex melle aut saccharo paramus, qui per totum annum seruantur: quod antiqui æquè leuiter facere nō possunt, nisi frigidum locum sibi elegerint. Ideo Aëtius dicit in vinaria cella seruari. Eodem autem modo, quo syrupus rosatus solutius fit, iubeo syrupum so

Syrupus
 melius
 ex floribus
 us persi-
 arum.

Mel rosa-
 um quas
 ruplex.

lutium ex floribus persicorum fieri, qui biliosas mate-
 rias educit & subtiles, odoratus multum, & qui sex in-
 fusionibus perfectus est, perfectissimus si septem fiant,
 & qui optimi gustus est, & in ardentibus febribus re-
 frigerat. SEN. De Syrupis ex rosis satis dictum esset, si
 mel rosatum explicuisses. BRA. Ea quæ dicta sunt, sa-
 tis esse potuerunt, nisi ad abundantiorē doctrinam ad-
 dere voluerimus, triplex, imò quadruplex mel rosatum
 fieri debere: Vnum, quod rosas integras recipit, potius
 inter eclegmata numerandum, sicut & zucharum rosatum.
 Intellige autem ex integris rosis, non quia conteri
 non debeant & contundi: sed ex integris, id est non ex
 succo, sed ex folijs, detractis vnguibus. Præparatur au-
 tem hoc modo apud omnes pharmacopolas: sed antiqua
 præparatio non est, pro quacunq; libra mellis vncias
 quatuor foliorum rosarum accipiunt. Eodem etiã modo
 zucharum rosatum conficiunt, vncijs quatuor rosarū, li-
 bram vnā zuchari exhibentes, & in feruentem solem
 ponunt. Sed de his aliàs. Ad mel rosatum colatum ve-
 niamus, in quo omnes pharmacopolæ maximè errant.
 SEN. Quomodo in hac re tam facili, tamq; vulgata er-
 rare possumus? BRA. Errorem manifestè ostendam.
 SEN. Nunquam crediderim, nisi his oculis viderim.
 BRA. Si quietè audies, quod dixi verum esse percipies.
 SEN. Citò expedias. BRA. Non'ne pharmacopolæ
 errabunt si nec antiquos, nec recentes authores sequen-
 tur, in re tamen, quã antiqui, & recentes parare docent?
 imò & ipsi pharmacopolæ recentes se imitari fatentur.
 SEN. Si hoc ostendes, deinceps silebo, & verū sequar:
 sed

sed per recentes quos intelligis? B R A. Nicolaum vestrum, qui Antidotarium scripsit, sed ignarus quid significet nomen Antidotus, si ipsum legeris, differentiam inter nostrum mel rosatum, & illud Nicolai manifestè percipies. Dic (ni refugis) quomodo vos mel rosatum paratis? SEN. Duo mellis rosati genera habemus: Alterum colatum, alterum non colatum. Non colatum fit vnicuique libræ mellis vncias quatuor foliorum, vnguibus remotis exhibendo. B R A. De hoc in eclegmatibus loquemur, de colato nunc sermo fiat. S E N. Colatum ex infusione rosarum secundum Nicolaum aut Mesuen facta paramus, tantūdem mellis, quantum infusionis sumentes: & ad formam syrupi ebullire faciētes, quæ est quoties sumpta gutta supra vnguem non diffluit, aut si digitis compressa cum aperiuntur in sese resiliat. B R A. Quis edocuit vos mel rosatum ita parare? S E N. Ego à præceptoribus laudatissimis pharmacopolis didici, tamen in nullo libro legi: puto alios ita fecisse, propterea in usum accesserit. B R A. Non possum negare hoc mel rosatum ex infusione aliquid conferre, & vim rosarum seruare: tamen cum antiquiores & recentes de aliqua re optimè sentientes habeamus, eos potius imitari debemus, quàm usum aliquem sine ratione factum. SEN. Ita est. B R A. Lege in primis vestrum Nicolaum, quomodo mel rosatum paret, ventriculum roborans & abstergens, & frigiditas materias concoquens. En Nicolai liber, eius compositionem lege. S E N E X. In decem libras albissimi & purissimi mellis despumati succi recentium rosarum libram vnam, ponantur in cacabo ad ignem, & cum

Mel ro-
tū cola-
& non
latum.

bullire inceperit, viridium rosarum cum forficibus vel cul-
 tello incisarum libras quatuor addas, & tam diu bulliat,
 quod ad succi consumptionem veniat, & cum bullierit sem-
 per agitetur & in fictili vase posito, quandiu magis tea-
 nebitur, tanto melius erit. Hæc Nicolaus. BRA. Cur al-
 bissimum mel accipi iubet? SEN. Quoniam album mel
 alijs perfectius est. BRA. Nescio unde hoc inuenerit
 Nicolaus, & tu affirmare possis, quod mel album alia
 excedat. SEN. Ita semper audiui. BRA. Si Dioscoris-
 dem legisses, didicisses, mel optimum subrutilum esse,
 non album, & ut Plinius inquit cap. XV. undecimi li-
 bri, aurei coloris, quod sit è thymo. Ideo mel album sus-
 mi non debet quando optimum mel quærimus, sed sub-
 rutilum, vel aureum colore. Quod autem addit, dissus-
 mandum esse, multum conuenit, ut flatuosæ partes des-
 mantur, & sine noxa mel rosatum fiat. SEN. Mesue
 habuit'ne sermonem de ipso? BRA. In melle rosato
 ipsum quodammodo adumbravit, ubi dicit, aliquos ex
 succo, folijs, & melle fecisse, tamen eadem mensura non
 est, nec idem pondus, quoniam vult foliorum rosarum
 partem vnam & semis, succi partem vnam & semis,
 mellis partes tres sumi. Quicquid autem sit, Nicolaum
 potius, quàm Mesuen, aut alium recentem in hoc sequi
 debemus. SEN. Quo ordine mel rosatum antiquiores
 fecere? BRA. Dioscorides de rhodomelle tractat lib.
 V. sed quomodo fiat non docet. Id tantum dicit, quos-
 dam ex succo rosarum, & melle conficere, quod rhodo-
 meli appellant, arteriæ asperitatibus utile. Sed Aëtius
 lib. V. capite. CXXXVII. mellis rosati confectionem

in

rhodo

in hunc modum fieri docet: succi rosarū exectis vnguis
 bus, partes tres, mellis partem vnam, calido soli pluribus
 diebus exponitur. Si verò aer sit nubilus, & non appa-
 reat sol, mel rosatū cribro setaceo rariori excolabis, mi-
 tioribus carbonibus decoques. SEN. Refert' ne eius vires
 Aëtius? BRA. Imò refert. Inquit enim: Leniter adstrin-
 git, refrigerandiq; potestate pollet, ac nonnihil, mellis ra-
 tione abstergit. Habet & quid subamari, & molliter
 acris: ideo ori confert, quòd calida inflammatione obfer-
 uentes distillationis defluxum laboret, & ventriculo, ad
 quem humores acres, & biliosi defluant, post vomitum
 medetur, ad stomachum etiam absq; materia aestuantem,
 & ad febricitates in totius morbi, atq; in particularis
 quoq; accessionis vigore constitutos utiliter exhibetur.
 Sæpenumero enim in febribus vna tatum largior potio
 congruo tempore exhibita, ad integram morbi solutio-
 nem suffecit procurato sudore, ac citata aluo: nam præ-
 cæteris cunctis potionibus, mel rosaceum potentissimum
 est ad acutos humores per aluum ducendos, Haëtenu
 Aëtius. SEN. Pretiosissima res est mel rosatum, sed eor-
 dem modo non fit ab Aëtio, & Nicolao. BRA. Non
 equidem. Nam apud Nicolaum copia mellis maior est,
 quàm apud Aëtium: nec Aëtius folia ponit, quæ Nicos-
 laus addebat. SEN. Tu autem quod mel rosatum mas-
 gis laudas? BRA. Quod ab Aëtio describitur, quoniam
 succi rosarum magis sumit, quàm mellis. In succo autem
 vires sunt. Adde, mel rosatum Nicolai ad potum ineptū
 esse, nisi alicui aquæ misceatur. Quod autem ab Aëtio
 fit, per se potabile est: & quod est apud Nicolaum, cale

facit, nec illud in acutis febribus exhiberem. Quod autem apud Aëtium est, ad temperiem vergit, & potius in frigiditatem transit. Ideo in acutis febribus Aëtius suum potui dat. SEN. Servant' ne perpetuò Græci modum conficiendi Aëtij? B R. A. Servant multi. Tamen Hera molaus putat idem esse Aëtij Rhodomel, quod Pauli Rhodostaëti, quum tamen non sit: licet Rhodostaëti succum rosarum, & mel recipiat. Differentia autem est in pondere, nam Aëtij rhodomel tres partes succi rosarum recipit, & vnam mellis. Sed Pauli rhodostaëti duas partes succi rosarum sumit, & vnam mellis. Quippe compositio rhodostaëti Pauli, quæ habetur lib. VII. capite XV. ita habet: Succi rosarum, unguibus detractis, sextarios duos, mellis sextarium vnum, decoquito vsq; despumando, donec pars quarta coëctura evanescat. Habet præterea compositionem quandam Paulus, quam Rhæti appellat præcitato loco, inquiens: Decoquito ad tertias succi rosarum sextarios tres, mellis sextarios quinque. Quæ compositio cum præscriptis affinis est. SEN. Hæc plus recipit mellis, ideo melli rosato Nicolai magis propinqua videtur. Dic autem tu quam compositionem magis sequereris? B R. A. Voluerim pharmacopolas succum rosarum servare, postea modo vnum, modo aliud (vt expetit morbus) componere. In acutis febribus Aëtij rhodomel parato. Cum ventriculum roborare volueris, & pituitam excerni, melle rosato Nicolai utaris. Pauli rhodostaëte vehementius est, quàm Aëtij Rhodomel, quoniam mellis maiorem copiam recipit. Adhuc vehementius ad incidendum rhæti eiusdem Pauli est. SEN.

Nicolai

rhodos
aëte.

rhæti.

Nicolai mel rosatum tantum rosarum tempore fieri potest. BRASA. Ita est: sed Pauli, & Aëty compositiones omni tempore parantur: quia toto anno rosarum succum integrè seruatis. Ab vno autem abstinere non possum, aliquos esse, qui mel rosatum colatum faciunt ex melle rosato cum folijs exprimendo: propterea dicunt colatum appellari, non animaduertentes, vbi succus ingreditur, necessarium esse percolari. SEN. vnum in syrupo rosato solutiuo considerandum omisimus. BRASAVOLVS. Quid est hoc? SENEX. An æquales partes infusionis, & zuchari, an minorem, an maiorem sumere debeat. BRASA. Si hæc obseruabis, quæ tibi aperiemus vera esse deprehendes. Pro omni libra sacchari, libram vnã & semis infusionis accipito, & ad mellis spissitudinem ebullire sinas: tunc mirè soluit, & quandam vtilem amaritudinem enanciscitur. Sunt autè qui æquè sacchari librã, & infusionis miscēt, & minus soluit. Ineptissimè autem soluit, si octo vnciæ infusionis & libra vna zuchari sumantur: quod faciunt plures pharmacopolæ Ferrariæ. SENEX. Ita certe est.

Syrupus
rosatus se
lutiuis.

BRASAVOLVS. Hac re multum perturbor, quoniam plerumq; quatuor vncias syrupi rosati solutiui exhibeo: & nihil penitus solunt: aliàs duæ, aut tres vnciæ mirè educunt. Breui autem futurum speramus, quòd omnes pharmacopolæ (in nostra præsertim vrbe) omnes compositiones eodem modo parabunt: & ab Illustrissimo principe nostro publico proclamate iubebitur: nam vt iustissimus est princeps, ita, ne populi sui ex pharmacopolarum & medicorū ignauiã pereat, procurabit.

SEN. Æquissimi principis munus hoc erit. Sed arbitror, circa maiora occupatissimum harum rerum non recordari. BRA. Imò nihil est, quod eius profundissimam memoriam effugiat: nempe omnia etiam minutula, tanquam præsentia sint, intuetur, & consecratur. Neminem adhuc reperi, qui Illustrissimum Herculem memoria nõ quidem superaret, sed æquaret: & qui his duobus sensibus impensius vigeret, auditu, & visu, qui sunt discipulæ sensus. Tempus autem est ad alios Syrupos transire.

S E N E X.

Syrup^{us} vio
litus com
ositus,

Syrupus violatus accedit. BRA. Et hoc etiam illustrissimus princeps noster utitur, cum destillationes sub cane ad pectora fluunt, dum apros sub ardenti sole & feras voraces insectatur. Tamen apud authores Syrupi ex violis, aut violati diuersi reperiuntur: nempe vnus est de succo violarum: alius ex violarum infusione factus: alius ex decoctione, quem Mesue scribit. Vos quo utimini? SEN. Nos Mesuen imitamur, qui in hunc modum Syrupum de violis parari iubet, & his verbis.

Recipe violarum

vnc. ij.

Seminum cydoniorum)

Seminum maluæ)

Iuiubarum)

Sebeste)

añ. s. viij.

añ. nu. xx.

Coquantur in libras sex aquæ cucurbitæ, ad consumptionem tertiæ partis: deinde addas zuchari libram vnã & semis, & Syrupum facias secundum artem. Hic est Syrupus, quo in publicis officinis utimur. BRA. Cũ igitur Syrupum violatũ præscribo, hunc exhibetis? SEN. Hæc.

BRA.

BRA. At ego quoties absolute syrupum violatum præscribebam, eum sumendum intelligebam qui ex violarum infusione fit. **SEN.** A quo ponitur is, quem intelligis? **BRA.** A Mesue ipso, & Nicolao: Mesue enim in principio tractatus de syrupis simul ac semel infusionis rosarum & violarum operationem docet. Sumi enim debent foliorum recetium violarum libræ sex, & in vitreatum vas terreum stricti orificij poni: deinde supra ipsa, aquæ calidæ libras quindecim impone, & orificiū vasis bene obturato: itaq; per octo horas dimittito, postea colato, et iterum in vas alias sex lib. violarum, id est foliorum ex floribus violarum ponito, & eandem aquam calidā per octo horas superingerito, deinde percolato & in vitreatum vas stricti oris seruetur, deinde superponendo, & obturando, Soliq; per quadraginta dies exponatur: Tuncq; Mucharus violarum nuncupatur. Hæc est apud Mesuen infusionis violarum preparatio, qua vtitur ad parandum syrupum violarum ex infusione violarum. Tamen non ita præparatur apud omnes, quia Nicolaus excedit numerum duarum infusionum. **SEN.** Debemus ne eo vti, antequā sit p̄ quadraginta dies insolutus? **BRA.** Si eo indigemus, protinus fit sine aliqua mora in sole: sed cum seruare voluerimus, ne corrumpatur, p̄ quadraginta dies insolatur. **SEN.** Aliquos vidi, qui Iuleb violatum ex infusione ita parabant. **BRA.** Et ita fieri nihil impedit. Tamen communis mos est vt ex aqua vi ignis eliquata & zucharo fiat. Non desuere tamen, qui cum violarum succo pararent, & qui cum infusione violarum aridarum, cum recentes desunt. Sed minus efficax est.

Mucharus violarum.

De eo, qui ex violarum succo fit à Mesue tractatur, quò
vult sumendas esse succi violarum libras tres, zuchari li-
bras duas, & decoquatur. SEN. Nos semper ex aqua
iuleb vio vi ignis eliquata iuleb nostrum facimus. BRA. Tamen
atum ex de hac aqua per iginis vim eliquata, apud hos authores
q̄ vi ignis sermo non fit. Nam Mesuæ, cui hoc iuleb attribuitur, tã
liquata. tum vel ex infusione, vel ex succo violarum fieri iubet;
ex aqua autem igne eliquata fieri nunquam meminit,
quamuis & hoc iuleb suaue sit, & non aspernandum.
Vnde in his iuleb hunc ordinem ponimus, vt id ex aqua
igne eliquata factum primum locum habeat, quia cætes
ris debilius, tamen suauius. Isto autem an potentius sit,
quod ex succo violarum paratur, an quod ex infusione,
in dubio est. Id quod ex succo est, violæ substantiam re-
cipit; quod autem ex infusione fit, superficiales partes
sumit, quæ magis lenientes sunt. Ideo secundum locum
habet quod ex infusione fit. Tertium, quod ex succo.
SEN. Nos id tantum paramus, quod ex aqua vi ignis
eliquata fit, tamen & alia iuleb genera parare conueni-
ret, sed omitti possunt, quia syrupos eodẽ ferè modo cõ-
fectos habere oportebit; alterum de infusione violarum;
alterum de succo violarum, quibus loco iuleb vti poterã-
mus. SEN. Fient' ne eodem modo syrupi? BRA. Omnia
no ex solo succo & zucharo, vel sola infusione & zucharo
fiunt, sed apud nostros pharmacopolas in his con-
diendis syrups varius est mos. SEN. Nos non vtimur.
BRA. Aliqui sunt qui fecere, sed inter se non conueniunt;
quippe in syrupo de succo violarum quidam sex
vncias succi, & librã zuchari accipiunt; alij octo vncias
succu

succi & libram zuchari: alij æquales partes zuchari, & succi: alij quatuor vncias succi, & libram zuchari, eundem morem in syrupo isto de succo violarum seruarivo lentes, qui in zucharo rosato, & violato ex integris rosis, & violis seruatur. Sicut enim in illo pro qualibet zuchari libra, vnciæ quatuor rosarum ponuntur, ita hic pro qualibet zuchari libra quatuor vncias succi rosarum ponunt. SEN. Res adeò inconstans est, vt quem sequi debeam ignorem. BRA. Ego autem te edocebo, vt errare non possis. SEN. Tibi plurimum debebo. BRA. Nōne hoc factum putabis, si in Mesuæ conficiendi modum ostendam? SEN. Certè, sed nusquam locū animaduerti. BRA. Lege modum faciendi iuleb de succo violarum apud Mesuen, vbi accipit succi violarum libras tres, zuchari libras duas, & iubet cum facilitate coqui: hinc ratio sumitur condiendi syrupum de succo violarum. SEN. Est modus parandi iuleb, non syrupum. BRA. Quam differentiam facis inter iuleb & syrupum? nam & iuleb syrupus est: Græci recentes zulapon vocant, quod recentes iuleb quasi succū vel ex succo. Imò, & lu apud barbaras quasdam nationes succum signat: & cur non Iohlebum eo quòd in eum viola infundatur: i' cu viola est, & i' cu infundo: vnde fieri potuit i' o' a' e' d' y. Quamuis hanc vocē barbaris quàm Græcis magis esse cōsuetā, & Reuerendissimus COELIVS Calcagninus iudicet. SEN. Putabā iuleb à syrupo differre, quia suauior & limpidior esset. BRA. Hæc nō est differentia, sed quia syrupus magis decoquitur, quā iuleb, & i multis syrupsis plura ponuntur, in iuleb simpliciter vnā. Propterea si syrupus de

Iuleb vici-
latum ex
succo vio-
larum.

Iu.

succo violarum parabis, eandem mensuram seruare debes quam Mesue in iuleb seruat: sed tu postea decoctionem augeas. SEN. Hoc non displicet. Verum & in illo syrupo, qui ex infusione violarum fit, pharmacopolas distinctos video: vt aliqui plus, aliqui minus decoctionis pro zuchari portione sumant. BRA. Habet tamen apud Mesuen generalem regulam conficiendi: statim in principio tractatus de syrups, vbi operationis iuleb ex infusione modum ponit, videlicet quinq; infusionis libras sumendas esse, & quatuor zuchari, & paulatim coquantur, itaq; iuleb fit: si vero parum plus ebullire feceris, syrupus erit. Vnde tres syrups violati inueniuntur, & in officinis seruari debent, ex succo violarum, ex infusione violarum, & violatus compositus. Cum autem simpliciter syrupus violatus ordinatur, eum intelligere opus est, qui ex succo violarum fit, & simplex est. Is vero qui fit ex succo, cum additione indici debet, syrupus ex succo violarum. Tertius, qui his fortior est, et qui plura recipit, debet cum hac additione indici, syrupus violatus compositus. Itaq; nullus error fiet. Imo etiam tot syrups per gradus distinctos habere conuenit, quonia aegritudines per gradus distinctae sunt: Vnus enim syrupus vni aegritudini, & alter alteri magis conuenit. SEN. Deinceps omnes parabo. Sed in condiendo syrupo de succo violarum nonnulli aequas partes succi, & zuchari accipiunt, regulam huius rei a syrupo de fumo terrae maiori sumetes, in quo equales partes succi, & fumi terrae ponit. BRA. At is syrupus non potest esse conueniens regula ad hunc, quia illum multa alia ingrediuntur praeter succum fumi terrae,

in hoc solus violarum succus ponitur. Ideo nō mirum si copia Zuchari in eo de fumo terre sit maior. Ideo potius laudo, vt à Iuleb de succo violarū modo iam dicto normam sumas. De his autem syrupis, & si à Mesue dicantur leniendo soluere, copiam notabilem exhibui ad vncias sex perueniendo, tamen nihil penitus eduxere: in aliquibus parum. SEN. Igitur tres syrupos violaceos parabo. BRA. Nec aliquem prætermittere debes, sed quando compositum syrupum facies, prima quæ decoctionem ingredientur, sint iuiubæ & sebestem: deinde semina maluæ & cydoniorum, deniq; violæ: quoniam minimam decoctionem patiuntur, vt violarū capite Mesue docuerat. Deniq; vt de hoc syrupo finiam, scito, aliàs mihi fuisse suspectos syrupos & potiones, quæ iuiubas reciperent: quoniam ab antiquis dānantur. Quippe Galenus secundo de alimentorum facultatibus, serica damnat. Sunt autē apud Græcos serica, quæ apud Latinos Zizipha appellantur. Inquit autem Galenus, solum appeti ab insolentibus, & effrænatis pueris, ac mulieribus, nam imbecillissima sunt, & difficillimè concoquantur, cumq; hoc stomacho inutilia sunt. Damnatur præterea ob Oribasio, Paulo, Aëtio, quæ & aliquibus syrica nuncupantur: tamen dulcedinem quandam habent emollientē, quæ pectoribus conuenit: propterea non dubito tussi ex materia calida factæ & his pectorū intemperiebus valere, vbi materiam crassiusculam reddere opus sit. SEN. Reperiuntur ne apud antiquos Zuchari ad succos proportionem? BRA. Ex Paulo Ægineta elisci possunt, capite. XV. septimi lib. vbi compositionem.

*serica
es magis
dant.*

Serica.

quam appellat Rhodostacti, docet: in qua sumit succi rosarum sextarios duos, mellis sextarium vnum, decoquit vsq; despumando, donec pars quarta cocturę euanescat. SEN. Ex hoc loco Zuchari proportionem ad succum facile elicio, quamuis ipsi mel Zuchari loco ponerent, quia ipsis Zucharum ignotum erat. BRA. Propterea Mesue non ab re maiorem portionem succi, minorem Zuchari ponit, quamuis dimidium præcise non ponat. SEN. Reperitur ne syrupus violatus compositus aliter descriptus? BRA. Equidem reperitur, & Mesue in capite de pleuresi, in sermone in aqua cicerum duas descriptiones assignat: Alteram Ioanitię, alteram Hamech, quę ab hac differunt, licet non multum. SEN. Adducas ni piget. BRASAVOLVS. En Ioanitię syrupus in primis.

Recipe violarum recentium)	
Seminum cydoniorum)	añ. ʒ. x.
Seminum citruli)	
Seminum maluę		ʒ. xij.
Gummi arabici		ʒ. viij.
Dragaganti		ʒ. ij.

Super hæc libras septem aquę calidę fundas, & per diem ac noctem permittuntur: postea ad consumptionem medietatis bulliant: deinde cum duabus libris & semis penidiarum fiat syrupus. SEN. Hic syrupus nostrum multum excedere videtur. BRASAVOLVS. Certè multum excedit, nec dandus esset, nisi maiori attenuatione indigeremus. Nunc illum Hamech audias.

Recipe

Recipe violarum vnc. ij.

Seminum cydoniorum)

Maluæ) añ. vnc. i.

Iuiubarum)

Sebestem) añ. nu. xxx.

In septem aquæ cucurbitæ libras ad consumptionem
 tertiæ partis decoque, & cum duabus Zuchari libris fiat
 Syrupus. SEN. Hic à nostro, quem paramus, non multo
 tum differt. BRA. Imò eum esse arbitror, quo utimur:
 & vbi differunt, librariorum error fuit: quippe Mesue ab
 Hamech sumpsit. Addeq; tibi alium Syrupum de violis à
 Serapione edoceri, Tractatu. VII. capi. XXIII. quem
 si legere volueris, simplicem esse ex infusione violarum
 percipies. Sed de hoc iam satis. SEN. Nondum satis erit,
 nisi in primis admonueris, an ex siccis violis fieri possit.
 BRA. Fieri quidem potest, sed inefficax est: propterea
 & succum, & infusionem serua, & magnam syrupi violæ
 compositi copiam, cum violæ florescunt, ad totius an
 ni usum parare: ne ex siccis violis parare cogaris, quæ mi
 nus frigida, & minus humida sunt, quam recentes, nec
 leniunt: quod præcipue in hoc syrupo exigitur.

S E N E X.

Syrupus iuiubinus in ordinem venit. BRA. In hoc Syrupus
 etiam vos composito, & non simplici utimini. Est iuiubinu.
 autem iuiubinus simplex is quem Mesue Iuleb iuiubis
 num appellat: & re vera conueniret hunc syrupum per
 se distinctum fieri: nam vbi non magna pectoris asperis
 tas adest, & sputum tenue ac subtile sit, vt incrassatio
 ne indigeamus, sed non magna, tunc simplici syrupo

iuiubino vti oportebit. Cum autem intensa materierum
 incrassatione indiguerimus, cōposito iuiubino vtemur:
 In simplici autem centum iuiubæ in quatuor aquæ libris
 ad medietatem resolutionis aquæ coquuntur, & cū vna
 Zuchari libra syrupus fit. S E N. Quam aquam sumere
 debemus? B R A. Alias de aquis disputatum fuit à recen-

Aqua plu tibus, & conclusum pluuialem aquam in syrupis pectoris
uialis i sy ralibus sumendam esse, quoniam tenuior sit, & magis
rupis pez penetrans, quàm aliæ: quia ex vaporibus facta, hinc vt
ctoralib⁹ ad pectoris partes penetrer, magis efficacem esse, & as
sumenda. ptam existimarunt. Nos autem non ita simpliciter hanc

rem inferendam censemus: sed Galeni sententiæ inhæ-
 rentes primo de simplicium medicamentorum facultatis
 bus, capite quarto, dicimus: Quanto aqua est magis sim-
 plex, tanto frigidior est: propterea vbi refrigeratione
 indigemus & incrassatione, vt in hoc syrupo iuiubino,

Aqua fon pluuialem aquam sumendam iudicarem: vbi autem infri-
tis, in quiz gitatione, aut incrassatione non indigemus, aquam fontan-
bus sumen tis sumerem. Verùm hæc non sunt hoc loco discutienda:
da. sed satis sit apud antiquos talem differentiam aquarum

non fieri, sed eam tantum quæ sit pura, quam Galenus
 lib. supra citato capi. V. ex tribus sensibus iudicat, gustu,
 visu, & odoratu, & sit expers qualitatis, & nihil in
 gustum imprimat, ut sit planè perlucida, ac sincera, vt
 in odore nullam habeat qualitatem, tunc iudica aqua esse
 puram, & illam esse quæ syrupos et medicamenta ingre-
 di debeat. Quod autem à recentibus creditur pluuiiales
 aquas magis penetrare, ab Aëtio non creditur, qui cap.

CLXXV. libri terty, aquam pluuialem fontanæ com-
 parans,

parans, inquit: Plus enim habet cōstipationis quā fons
 tana. Ideo neq̄ abstergit facile, neq̄ coquit, neq̄ mades
 facit, & excretiones impedit: quod si alicubi moram tra
 xerit, magis adhuc constipat, tardiorisq̄ transitus fit,
 egestionem detinet, tardius cōcoquitur, distribuiturq̄, ac
 destillationes gignit. Hæc Aëtius de pluuiali aqua. &
 Pli. lib. XXXI. capi. III. eorum opinionē grauiter res
 darguit, qui aquas pluuias probat: imò inquit, horum
 sententiā re fellere interresse vitæ. S E N. Nō videtur q̄
 pectorales decoctiones probè ingredi possit: tamē Pau
 lus eā laudat cap. L. primi libri, inquit: Cœlestis præ
 terea aqua, teste Hippocrate, nullo pōdere grauis, dulz
 cione abūdati, limpiditate neutiq̄ vulgari, tenuitate de
 niq̄ cēsetur, eo quod à sole leuissimū trahatur, & tenuis
 simū. B R A. Id ex Hippocratis sententiā dicit Paulus,
 qui tenuissimā aquā laudauit. Sed aqua duobus modis
 cōsideratur. Vno modo ratione qua elemētū est. Altero,
 vt nostrū corpus ingreditur. Ratione qua elemētum, &
 frigida, ac tenuis est ab Hippocrate, & Paulo pluuialis
 summe laudatur. At hæc eadē pluuialis ab Aëtio, vt nos
 strū corpus ingreditur, dānatur. Propterea & Paulus
 præcitato loco inquit omnium aquarū pluuialem maximè
 putrescere (quāuis A uicēna in syrupo de papauere pri
 mo oppositū dicat) quia ex qualitatibus diuersis cōstat.
 Ex marina enim aqua & alyis eleuatur: tamen (inquit
 Paulus) & si facillime putrescat, ob hoc nō est existimā
 da deterrima, nam alterationis procliuitas virtuti magis
 quam vitio adscribēda est. Quapropter quæ inculpate
 aquæ indicys prædita, facile putrescit, saluberrima cen

senda est. Hoc intelligo ratione qua aqua. Et hæc verba Pauli, & Hippocratis de perfectione aquæ ut aqua loquētū, nō aut ut à nostro corpore sumēda, in causa fuerit, ut recētes putarint, in omnibus affectibus pectoris pluviale sumēdā. Sed hæc aliās disputāda sunt: Nunc syrupū de iuiubis Mesue prosequamur: Hic autē est, ut passim in omnibus ferè scriptum authoribus reperitur.

Recipe iuiubarum lib. x.

Violarum)

Seminum maluæ) añ. vnc. v.

Capillorum Veneris vnc. i.

Seminum cydoniorum)

Papaveris)

Melonis) añ. ʒ. iij.

Lactucæ)

Dragaganti)

Liquiritiæ)

Ordei mundi) añ. ʒ. viij.

Decoque in libras quatuor aquæ fontium, et cū libris duabus zuchari fiat syrupus. SEN. Hic est re vera iuiubinus apud Mesuen syrupus, tamē ipsum hoc modo nunquā parare potui, sed opus fuit semper, vel aquā augere vel zizipha diminuere. BRA. Nō possum nō credere descriptiones has mēdosas esse: nēpe zizipha aquā longè superāt, vnde si decē libræ ziziphorum in quatuor aquæ libras bulliant, potius eclegma fiet quàm syrupus: imò nel nō posset, vel ægre bulliret. Propterea arbitror errorē potius esse in ziziphis, quàm in aqua: hunc enim syrupum puto proportiorē habere ad iuleb iuiubinū, in quo

quo etiam quatuor aquę librę ingrediuntur: sed quia hic centū iuiubas accipit, & nihil aliud ingreditur, hic sexaginta iuiubas sumēdas puto, vel cētū, nō autē centū quinquaginta, vt nōnulli accepere. Verū sexaginta sumendas potius laudo, quoniā & antiquū Mesuē habeo ita incipit: Accipe iuiubas sexaginta: & potius enumerandę sunt, quā pōdere describēde, quia si pōdere tradatur, opus est semina extrahere. SEN. Propter qđ BRA. Quoniā hęc est, & esse debet vniuersalis regula apud pharmacopolas, vbi inueneris apud authores sebestem, pruna, iuiubas, tamarindos, per pōdus in suis reptionibus descripta, semina abstrahēda sunt, & proyiciēda: vbi autē per numerum ponuntur, semina extrahere nō est opus, vt in hoc loco. Quare legendū puto vt meus antiquus Mesue habet, iuiubas sexaginta. In alia etiam re error est, vbi enim legitur violarū, seminū maluę vnc. v. legi debet drach. v. vt ille antiquus Mesue citatus habet, qui in multis multo emendatior est: & vbi recētes violę haberi possunt, recētes semper accipias, quoniā siccę vires mutant. SEN. Quid de iuiubis? Sunt ne recētes, an siccę sumendę? BRA. Recētes potius, sed bene maturę. Sunt autē bene maturę cū rugosę fiūt, & dulciores: acquirūt autē & perfectā maturitatē ab arbore remotę, quia humiditas qđā crassa resoluitur, & rugosę ac dulciores fiūt, dulcedine quadā emolliēte. Propterea & si à Galeno & antiquioribus reprobētur, tamē ad incrasandā materiā probē valēt, & maximē prosunt. Sumuntur recentes bene maturę: cū verò recētes desint, siccas accipito, non quidem siccitate extrema: sed tali vt

*Noctis vob
e. ut impo
Phorę in
vna sebest
S; e. rane
semina
radę in
S; ut ses*

intus sit mollities illa suæ carnis sub corio prædulcis
 quales sunt eæ, quas Ferrarienses mulieres filo cõsuunt &
 fenestris suspensas seruant, priusquam sextum mensem
 trãsierint. Pro semine papaueris, de albi papaueris ses
 mine intelligito: pro ordeo mûdo, intellige à suis cortici
 bus, vt vis abstersiua abeat, & lenitiua remaneat. Cùm
 aut hũc syrupũ facis, primò iuiubæ ingrediatur, postea
 semina, & glycyrrhiza, deinde tragacanthum, deniq;
 violæ, & capilli Veneris. S E N. Qua de re? B R A.
 Quoniã prius ea ponere oportet, quæ maiore decoctio
 nẽ sustinẽt, deinde quæ minorem, tertio quæ minimam:
 quippe tres gradus in decoctionibus sunt. Primus, ea re
 cipit quæ multã decoctionem sustinẽt. Secũdus, ea quæ
 mediocrẽ. Tertius ea quæ paruum. In vnũ te admoneo,
 quòd zucharũ hũc syrupũ ingrediẽs libra vna esse de
 bet, nõ duæ: quia in simplici syrupo iuiubino, quẽ Iuleb
 de iuiubis appellat, vnã zuchari librã solũ ponit, in quo
 nihil aliud est quod inspissare possit, q̃ iuiubæ. In hoc
 autẽ syrupo cõposito multa alia sunt, quæ decoctionem
 inspissant. Adde quòd syrups magis coqui debet quàm
 Iuleb: ideo nimis spissaretur, si duas zuchari libras reci
 peret. nec opus est dicere quòd decoctio ad dimidiũ nõ
 fiat: nã & si Mesue pòdus decoctionis nõ ponat, quans
 tum solui debeat, tamen regula sequentis syrups seruans
 da est, & Iuleb iuiubini, & aliorum multorũ, vbi quas
 tuor aquæ libras decoquendo ad duas reducit. Si etiam
 experiaris, inuenies pulchrius fieri cũ vna libra zuchas
 ri, quàm cũ duabus & in sequenti syrupo de papauere, in
 quo Mesue quatuor aquæ libras tãtum ponit, satis esse
 voluit

noluit octo uncias zuchari, & octo penidiarum. Tamen quia zucharum (vt fertur) nullum ferculum perturbat, si duas libras ponere volueris in tuo arbitrio sit, sed vna sola satis est, & syrupus aptius ducitur. Hoc autem nunc omisso, ad syropos alios transeamus. SENE X.

Syrupus de papauere sequitur. BRA. In nulla re magis confusi sunt pharmacopolæ, quam in hoc syrupo. SEN. Qua de re? BRA. Quia multæ sunt descriptiones, & aliqui pharmacopolæ vnã, alij aliam sequuntur. O miseros ægros, quibus præter intentionem vnus syrupus contingit ex his de papauere, qui suæ ægritudi ni ita non quadrat: à Medico autem putatur cõueniẽs exhiberi. SEN. Credebã ego omnes pharmacopolas cõpositũ Mesuæ de papauere, parare. BRA. Quem appellas tu cõpositũ? nã omnes cõpositi sunt. SEN. Ego illũ compositũ appello, cuius descriptio apud Mesuen hæc est:

Syrupus
de papo
uere.

Recipe papaueris albi)			
	Rubri)	añ.	ʒ. ʒo
Capillorum veneris				ʒ. xv.
Liquiritiæ				ʒ. v.
Iuiubæ			nu.	xxx.
Seminum lactucæ				ʒ. xl.
Seminum maluæ)			
Cydoniorum)	añ.	ʒ.	vi.

Coquantur in libras quatuor aquæ ad consumptionem medietatis, & cum zuchari & penidiarum añ. ʒ. viij. fiat syrupus. BRA. Tu hoc vteris? & paratum seruas? SEN. Et nunc seruo, & continuè seruaui. BRA. Multi tamen in hac vrbe sunt, qui sequentem à Mesuæ positum

ante syrupum Dinari faciunt.

Recipe Pauperis albi)

Nigri) id est eorū capita añ. 3. lx.

Et decoquatur in libras quatuor aquæ pluuiialis quo vsq̄ redeant ad lib. vnā & semis, & cū zuchari albi, & penidiarū añ. 3. iij. fiat syrupus. SEN. Est simplex de papauere. BRA. Ita appellari potest, quia nihil aliud de coctionē præter papauerū capita recipit. Alios etiā notauit, q̄ primū syrupū de papauere Auicēnæ faciunt, qui & ipse simplex est, sed vñ succū recipit, aut sapa. Propterea nonnulli in cōposito Mesue à te citato sapa addunt: nam semi libram sapa cū syrupo ad bulliendū ponunt: quod tamen nec ab authore dicitur, nec cōuenit, cū infrigidare intendamus, & sapa calida sit. SEN. In tanta confusione quos sequi debemus? BRA. Opus est duos syrupos Mesue de papauere paratos habere. Primum simplicem, alterum compositū: nam ambo ad somnum inducendū, ad sitim extinguendam, ad prohibendam destillationem ad pectus, & ad leniendum valent. Sed ille simplex minus frigidus est, & solum intentionē simplicem habet ad prædicta, ad somnū scilicet prouocandum, & leniter infrigidandū: Compositus autem ad infrigidandū & leniendum intensius. Ideo à Mesue ad tussim siccā, et phthisin valere dicitur. SEN. Curabo vt in mea officina ambo sint. BRA. Si vtrosq̄ habere neglexeris, saltem cōpositū habeas: Ego autē pharmacopola laudabo, qui vtrosq̄ seruabit. SEN. Nunq̄ mihi deerunt. Dic autem (ni piget) debent ne eo modo fieri, vt descripti sunt? BRA. Nonnullis erroribus demptis, aut emendatis,

eo modo fiant. SEN. Illos libenter audirem, ne deinceps incautus errarē. BRA. En in simplici de papauere, papauerū capita in quatuor aquæ libras ebullit, quousq; libra vna cū dimidia relinquatur: Sed papauer ex his est, quæ mediocrē decoctionē patiūtur: propterea si tā diu bullierit, vires amittere puto, præsertim si papauerū capita recentia sint. Si enim antiqua essent, maiorē ebullitionē exigerēt. SEN. In recentibus ad quantū aqua ebulliendo resolui debet? BRA. Satis est, si pars tertia resoluat, vel libra vna, & semis. Ideo Mesuen ita legas: & decoquatur in libras quatuor aquæ, vsq; dū desit libra vna & semis, vt à quatuor libris aquæ libra vna et semis bulliēdo euanescat: vnde libræ duæ & semis decoctionis relinquent. SEN. Cōueniētius videt quod minus restet, propter minimā quātitatē zuchari, quæ ingreditur: sunt enim quatuor zuchari, & quatuor penidiarū drachmæ. BRA. O bonevir, mēdosus est Mesue cōtextus, et legi debet: vncias quatuor, nō drachmas. Idē error in cōposito de papauere est, vbi enim legitur: zuchari & penidiarū añ. ʒ. viij. legi debet, vncias octo: nec valet quod aq; quātitas respectu zuchari multū exuperet ī simplici de papauere, q̄a penidia vice zuchari fongūtur. Nō debēt aut tā tū papauera ebullire tū ob causā dictā, tū q̄a humiditas & frigiditas maximē expetūtur, q̄ ob multā decoctionē euanescūt. Nō laudo etiā quod pluuialis aqua sumat, ob rōnes dictas: quā tū Mesue sumēdā iudicat. SEN. Sūt' ne ī cōposito de papauere aliqua errata? BR. Et maxia. SE. Quō maxima in re tā vulgata? BR. Audies. Nam calida pro frigidis recipit. SEN. Quæ sunt hæc? BRA. Dicit

Loco A
sue resti
tus.

papaueris albi & rubri, est autem rubrum papauer anti-
 qua anæmon, quæ calida est. In hoc autem syrupo frigi-
 da solum recipienda: propterea legendum est potius, pa-
 pau ris albi & nigri, non rubri, aliter præter intentio-
 nem rubrum papauer poneretur. Adde, in nostro anti-
 quo Mesue legi, papaueris albi, & nigri: & quod ni-
 gri, & non rubri legi debeat, testimoniû sumi potest ex
 simplici de papauere, in quo papauer alb um et nigrum
 ponuntur, cuius intentio est infrigidare, & somnum pro-
 uocare. Cum autem eadem intentio in hoc sit, rationabi-
 le est albi & nigri legi, non autem rubri. SEN. Hic esse
 magnus error. BRA. Imò est, & non animaduertitur.
 SEN. Deinceps igitur nigrum, non rubrum accipiam,
 BRA. Itaq; non errabis. SEN. Vidi alios syru pos de
 papauere, quibus medici in alui profluuijs utebantur.
 BRA. Multæ aliæ sunt descriptiones syruporum de pa-
 pauere, à multis alys authoribus scriptæ, quas prosequi
 non est opus. Auicenna duas ponit, quarum secundam
 ad profluuium alui valere certum habeo. Prima autem
 ad somnum conciliandum: & à nonnullis fit, quem ap-
 pellant syrupum de papauere centum capitum, estq; sim-
 plex syrupus. Nicolaus etiam syrupum de papauere ad
 profluuium valere scribit: imò & antiquiores in proflue-
 uis alui papauere vsi sunt, extantq; apud Aëtium, Pau-
 lum, & Oribasium multa ad profluvia, quæ papauera
 recipiunt. Hæc autem de hoc syrupo satis.

rurus

S E N E X.

quinq;
 licibus.

Syrupus de quinq; radicibus in ordinem venit.
 BRA. In quem ordinem, si ordinem non seruas?

S E N.

SEN. In ordinem meæ inordinatæ schedæ. BRASA. Equidem inordinatæ, nam simplices syropos seorsum à compositis scribere poterat, & calidos à frigidis, aut saltem ordinem secundum humores habere, aut secundum corporis partes, aut secundam ægritudines. SEN. Nihil consideravi, sed ordinaui ut in mentem venire, & ut in officina præsentabatur. BRA. Quum hoc ad rem ipsam nihil referat, syrupum de quinque radicibus examinemus. Quod magis commodè fiet, si unum & syrupum de duabus radicibus, & syrupum bisantium sine aceto & cum aceto, & syrupum acetosum simplicem discutiamus. Omnes pharmacopolæ & hic & per totam Italiam eundem syrupum acetosum simplicem parant, eum scilicet qui à Mesue describitur, & simpliciter syrupus acetosus nuncupatur, qui & ab Avicenna ponitur prima quarti canonis, in libro autem quinto plures syropos acetosos describit, & Serapio in suo Antidotario, & Halī in .x. lib. suæ practicæ, hunc præsentem syrupum acetosum simplicem conformari docent. SEN. Nonne antiquiores de ipso tractarunt? BRA. Nusquam. SEN. Quomodo hoc dicis? nam Mesue ipse de hoc syrupo Galenum adducit. BRA. Quomodo autem Mesue Galenum adducere potuit, si Galenus zucharū ignoravit? SEN. Istud igitur mirum est, præsertim cum à recentibus Galenus .XI. de arte curatiua adducatur. BRA. Certus sis, nusquam de eo locutum esse Galenum, imò grauius errant, qui librum secretorum Galeni adducunt, in quo hunc syrupum inueniri dicunt. SEN. Vnde igitur hic error emanauit? BRA. Quia Hippocrates, Galenus,

et antiquiores de oxymelite tractarunt, quod ab hoc differre non videtur, nisi quia mel zuchari loco sumit. Zucharium verò antiquiores ignorarunt: propterea acetosum simplicem Mesue parare non poterant, sed bene oxymelitem, de quo suo loco differemus. Est autem simplicis acetosi vel sine aliquo addito acetosi descriptio, hæc que sequitur, per Mesue verba expressa.

Syrupus
acetosus
simplex.

Recipe Zuchari boni albi partes quinque, et in vase lapideo pone, et superinfunde aquæ fontis dulcis et claræ libras quatuor, et decoquatur, semper eius spumam abiciendo, et sit ignis, in quo coquitur prunarum, aut tenuis flammæ sine fumo, et decoque hoc modo, donec clarificetur, et diminuta sit aqua, sicut medietas eius: deinde infunde super ipsum aceti vini albi claræ partes duas in leui, et in forti partes quatuor, et in mediocri partes tres, et da ei post illud decoctionem in coctura: sit autem hæc coctura, coctura syrupi. Hæc Mesue ad verbum SEN. In hoc syrupo plura mihi præsentantur ambigua incipiam autem ab vltima parte, vbi inquit: In leui partes duas, in forti quatuor, in mediocri tres: per hæc verba quid intelligendum sit dubito. Nam illos aberrare puto. quæ leue ad acetum applicat, et forte, et mediocriter, in aciditate. BRA. Imò maximè errat, quia potius de leui aceto partes quatuor ponendæ essent, et de forti partes duæ. Sed verus intellectus est, quæ leue, mediocre, forte, ad syrupum referatur, vel ad morbum: ut sensus sit: In syrupo leui, quæ non multum aperiat, duæ aceti partes sint: in forti quæ multum aperiet, sint partes quatuor: in mediocri quæ mediocriter aperiat, sint partes tres. Aut ad morbum referamus: In leui

morbo

morbo sint duæ aceti partes in syrupo: in forti sint qua-
 tuor aceti partes: in mediocri morbo sint tres partes ace-
 ti. Dic autē paratis' ne hos tres simplices syruos in leui,
 forti, mediocri? SEN. Vnus solū paratur. BRA. Qui' nā
 est ille? SEN. Differunt pharmacopolæ. Sunt qui tres
 partes aceti ponant, & qui duas, rari qui quatuor, tamē
 & reperiuntur qui addāt. BRA. Tu quem facis? SEN.
 Semper eum paro, in quo tres partes aceti sunt, nam pos-
 tius medium sequi elegi, quàm extrema. BRA. Ego aus-
 tem vnū extremū potius sequerer. SEN. Quod? BRA.
 Vt duæ partes aceti solum ponantur, quia medico sem-
 per licet, quando voluerit, acetum addere. Sed quando
 plus aceti receperit, quàm medico placeat, ita facile sub-
 trahi non potest. SEN. Imò potest alia addendo. BRA.
 Sed non ita facile, nec deinde syrupus acetosus erit.
 SEN. Tua ratio non mihi displicet, propterea eum des-
 inceps parabo in quem duæ partes aceti ingrediuntur.
 BRA. At opus erit, vnum semper agas. SEN. Quid est
 hoc? BRA. Vt medicum admoneas qui hoc syrupo vtis-
 tur, te eum solum fecisse, qui leuis est: & in leui morbo
 valet, in quo duæ partes aceti tantum sunt: vt si acetum
 addere voluerit, addat: tamen conuenientius esset tres
 syruos habere. Verùm nostri temporis medici non solū
 hoc non curant: sed inter hos syruos differentiam nes-
 ciunt, nec an fiant, sed cū indicunt ægro satisfacisse pu-
 tant: rem verò quam ordinant, & an bene paretur, igno-
 rant. Hæc autem aliàs, quia nobis institutum non est de
 medicis male dicere. SEN. Aliud etiā est, quod in hoc sy-
 rupo me addubitare fecit, quia Mesue iquit ad materias

calidas valere, & ad frigidas & ad subtiles, & ad cras-
 sas viscosas: hæc autem opposita videntur, & simul in-
 compatible esse. BRA. Opus est scias, quod hæc eas-
 dem quantitate nõ agit, sed diuersa: nam hic syrupus ra-
 tione aceti incidit, & frigidus est: propter frigiditatem
 ad materias subtiles & calidas valet, sed ob incidendi
 vim, quam habet, ad crassas materias & glutinosas va-
 let, eas attenuando: vnde non inconuenit vnum ratione
 diuersarum partium, & qualitatum ad duo cõtraria va-
 lere. Nota autem quæ sequuntur, quia in materiebus fri-
 gidis & crassis, non valet ratione frigiditatis, tamen
 valet ratione incisionis. Ideo addit Mesue, posse vir-
 tutem infrigidationis tolli, non remota eius penetratio-
 ne. Istud autem fit, illi nonnihil calidi addendo, vt cina-
 momum, aut radices calidas aperientes, quæ non solum
 frigiditatem remouent: sed ad penetrationem & resolu-
 tionem addunt. SEN. Miror quomodo Galenum addu-
 cat, si nusquam Galenus de eo loquatur. BRA Galenus
 de oxymelite tractat, quod ex melle & aceto fit, de quo
 suo loco differemus: puto illum esse locum, quem Mesue
 citat. Sed vnum est in quo magis ambigo, quàm in præ-
 dictis. SEN. Quid est illud? BRA. Hunc syrupum ad
 atram bilem valere, tamen Hippocratis, & Galeni sen-
 tentia est, acetum eos iuuare, in quibus amaræ: eos autem
 summopere lædere in quibus atra bilis dominatur, sed
 magis mulieribus inimicatur, quàm viris, nam vterû læ-
 dit. Non videtur ergo in melancholica materia conueni-
 re. SEN. Quid igitur ad Mesuen dicere oportebit?
 BRA. Fortè nõ intelligit ratione suæ qualitatis ad atrã
 bilem

bilem valere, sed tantum ratione penetrationis: quia alia
 medicamenta atræ bili propria ad statuta loca penetra-
 re facit, & vim dissoluendi ac dissicandi illis tribuit. Ideo
 acetum atræ bili conueniens non est, nisi ratione penetra-
 tionis. SEN. Hoc igitur per accidens prouenit, & non
 ex natura huius syrupi ob suâ qualitatem. BRA. Quic-
 quid sit, hic syrupus acetosus, ratione qualitatis aceti ad
 humorem melancholicum non valet: sed tantum penetra-
 re facit, & resoluit: propterea ad syrupum acetosum com-
 positum veniamus. SEN. In Mesue post hunc syrupum
 simplicem acetosum, quem ipse syrupum acetosum abso-
 luto vocabulo appellat, syrupus acetosus cum radicibus
 sequitur, quem recentes de duabus radicibus vocant, &
 acetosum compositum. Fit autem cum aceto, & sine ace-
 to: cum aceto est acetosus compositus: sine aceto absolu-
 te est de duabus radicibus: licet qui ordinant, cum ace-
 to, aut sine aceto addere solent. SEN. Ita est, & nos
 utrosque paratos seruamus. Et hunc qui acetum suscipit
 de duabus radicibus cum aceto nuncupamus, vel acetos-
 sum compositum, vel acetosum cum radicibus: qui autem
 acetum non habet, de radicibus absolute dicitur, vel de
 duabus radicibus sine aceto. BRA. Vbiq; per totam
 Italiam ita paratur, & Mesue compositionem sequuntur
 omnes medici, quæ hæc est.

R Ecipe aquæ fontis claræ libr. X. & proyce super
 ipsam radicis fœniculi, apy, endiuicæ, ana. vnc. iij.
 anisi, seminis fœniculi, apy, ana. ʒ. viij. seminis endiuicæ,
 vnc. ʒ. Coquatur cum facilitate, quousq; veniat ad lib. v.
 tunc proyce super ipsam Zuchari boni lib. tres, et claris

Syrupus
 acetosus
 cum radi-
 cibus.

ficetur sicut prius: dende funde super ipsum aceti boni
quãtitate[m] sufficientem, iuxta modum superioris doctri-
nã, & da vbi oportet. Hæc Mesue. S E N. Hic est ille
syrupus, quem facimus. B R A. Auicenna hunc syrups
pum quinto libro docet, & eum syrupum acetosum com-
munitatis appellat: sed non addit radices endiuia, quæ
fortè in Mesue abesse debent: nam & in meo antiquis-
simo Mesue non adsint, vnde vocatus est de duabus ras-
dicibus, quia duæ radices solæ ingrediuntur, & tunc nõ
erit opus fugere, quod tãtum duæ radices calidæ ingre-
diantur, endiuia autem sit radix frigida, ideo dictus sit
de duabus radicibus scilicet calidis. S E N. Reperit-
tur' ne apud antiquos hic syrupus? B R A. Non reperit-
tur hoc modo compositus, sed apud Paulum, Aëtium et
antiquiores proportionales decoctiones inueniuntur ex
radicibus & apy, & fœniculi, & ex hyssopo, pulegio,
origano, tragorigano in materiebus crassis, vt liquidum
est, si eorum volumina legeris, quæ vbi de febribus notis
tractant, his plena sunt. Hic autem syruporum modus
inuentus est, vt omni tempore hæc in promptu habeantur,
& magis delectent. Dicas autem, quando radices in
syrupum ponis, sumis' ne integras? S E N. Non, sed in
frusta seco. B R A. Hoc non peto, sed an radices intes-
gras, non adempto meditullio, an corticem tantum circa
meditullium accipias. S E N. Semper excoriamus, et me-
ditullium abycimus. B R A. Sed sine ratione factum vi-
detur: nam vis radices in eo potissimum consistere vide-
tur, quod est medium totius, & in quo potissimum vita
plantæ est, hoc autem est meditullium: nam eo non modo

tota radix, sed & tota planta viuit. SEN. Ratio id inferre videtur: tamen in hoc syrupo de radicibus apud Auicennam. V. lib. ita scriptum reperitur: Recipe corticem cum radicis foeniculi, & corticem radicis apij. Quod argumentum est, corticem sumendum esse. B R A. Et ego ex Mesue argumentum faciam, quia ipse in suo syrupo, dicit radices accipiendas, non corticem radicis: ideo radices sumendæ, quæ integræ sint. Etenim Mesue cortices harum radicum dicere sciisset, & non radices, si cortices, & non radices sumendas voluisset. SEN. Quid ergo sumendum? B R A. Vt hanc rem optimè enodemus, scito apud philosophos in viuentibus ordinem perfectionis dari, & imperfectionis. Homines inter viuentia perfectissimi sunt, propterea ad hominis generationem multa instrumenta requiruntur: in brutis pauciora quàm in hominibus: in insectis adhuc pauciora, adeo ut in frustra etiam consecta per aliquod temporis spatium partes uiuant. Arbores autem & herbæ tot instrumentis non indigent, ideo non solum per semen, sed etiam per surculorû transplâtatione, & insitione Eodẽ modo herbæ semina, & per ramusculorû plantatione uiuunt, et in eadẽ specie indiuidua faciunt. Omnia aut quæ uiuunt, vno organo indigent, in quo potissimum vita fundatur, ut in animalibus cor, quod est caloris fons: insecta vero in frustra concisa, habent aliquid cordi proportionale: propterea & incisa uiuunt, non tamen diu, quia intercisum est cordi analogũ, & corruptũ. In plantis verò per totũ est proportionale cordi. Ideo incisæ in partes, & plantatæ uiuunt, & quælibet pars suum cor habere videtur.

tamen in tota planta vnum solum erat actu, plura autem potentia. Cum autem inciduntur rami & surculi à planta, actu efficiuntur illius speciei plantæ individua, & actu habet cordi proportionale. Similiter in omni viuente opus est vnum esse, quod in toto continuationem faciat, & à quo nervi & totius ligamenta nascantur, sine quibus non consisteret, nec moueretur. Hoc in animalibus est cerebrum, & spinalis medulla: in plantis est meditullium illud. Sicut autem in animalibus illa pars frigida est secundum speciem animalis: ita hoc meditullium spinali medullæ proportionale, ratione herbæ, cuius est meditullium, est frigidius, vel minus calidum: propter hoc ita aperitiuum non erit, sicut cortex, quo integitur in radicibus calidis. In frigidis radicibus secus est, quia habent frigiditatem maiorem, quam habeat cortex, & hoc in multis. Sunt etiam aliquæ radices, quæ hanc differentiam non habent, quia vsq; in profundum eodem modo carnosæ sunt, vt rapa, cuius cortex tenuissimus est, in medio tota caro est, & in rapa vis in medio est, non in cortice. Eadem fortè ratio in rhabarbaro dicenda esset. Ad rem igitur redeuntes, in radicibus aperientibus cortex sumi aebet, quando radices aliquas decoctiones ingrediuntur: & ratio in promptu habetur, quia cortex magis calidus est, & magis aperitiuus, quam meditullium. In frigidis autem radicibus & non aperientibus, meditullium simul addere oportet, vt cum cichoreum decoctiones ingrediuntur, meditullium adimi non debet, tum quia frigidum, tum quia egregius cichorei qualitatem seruat: nam in meditullio maiorem amaritudinẽ sentis, quam in cortice.

*hinc mediu
ionale sive
et spinali
auctu q
in se
vbi specie
ad min
non ingre
vbi sic.*

tice. SEN. Est ne verè cortex id quod meditullium inte-
 git. BRA. Respectu meditully cortex appellari potest,
 tamè respectu radiceis nequaquam: quippe in radice tria
 sunt, Cortex, qui primò occurrit, & terræ propinquus
 est, qui ita se habet ad radicem, sicut himen, id est pellis
 cula tenuis, quæ nos ambit: deinde caro, quæ est a cortice
 isto subtilit vsq; ad meditulliū: postea meditullium, q̄
 à mulieribus Ferrariensibus anima herbæ nuncupatur.
 Exterior cortex sumi non debet, sed is, qui est à summo
 cortice vsq; ad meditulliū, quod caro appellatur. Super-
 rior enim cortex & terream naturā sapit, & à radijs so-
 laribus exustus est: vnde in calidis & aperientibus radi-
 cibus in decoctionibus, & in hoc syrupo, & alys carne
 vtaris: in frigidis aut radicibus, & carne, & meditullio,
 vt in endiuia, cichoreo, lactuca. Quod si dicas in cichos-
 reo meditullium calidū videri, quia amarū, nam (vt Gal-
 lenus quarto lib. de simpliciu medicamentorum facultas
 tibus testatur cap. XVIII.) omne amarū est calidum.
 Respondemus omnino aliq̄ caliditatē habere, propterea
 aperit: his enim duobus insignitur cichoreū, quod aperi-
 rit, & infrigidat. SEN. Ita igitur agendū erit quomodo
 docūq; radices sint. BRA. Si radices multū tenues es-
 sent, nihil moueri oporteret: si aut crassæ essent, meditul-
 liū abiciendū est. SEN. Tu autē superius mihi videbaris
 satis euidenti ratione probare meditullium efficacius esse,
 vtpote in quo vis intērior sit, quia est tāquā anima plan-
 tæ. BRA. Tamen si carnē gustes, atq; meditulliū, in carne,
 & sapore, & odorem intensum herbæ p̄sentis, sed
 in meditullio parū (aliquibus demptis præsertim frigis

dis.) Gusta hunc apy corticē, & hunc fœniculi, nūc mō
do eorū meditullia gusta. SEN. Gustavi, & alias sæpe
gustaueram, maior vis in carne sentitur, & nescio quid
excellētius, quā in meditullio sentitur: tamē q̄a apy ra-
dices parue sunt, & caro tenuis, raro aut nūquā meditul-
liū remouemus. BRA. Sed Mesue in Secœniabin (ita
ipse appellat) de radicibus, inquit: Recipe corticū ras-
dicis apy, fœniculi & reliqua, quæ sequūtur, quod indi-
ciū est ab apio etiā meditulliū remouēdū, & Auicēna in
syrupo acetofo de radicibus cōmunitatis, iubet corticem
radicis apy in syrupo recipiendū. SEN. Fortē hoc ab-
re nō esset, cū authores dicūt, Recipe corticē radicis, tūc
sola caro sumatur: cū autē dicūt, Recipe radicē, tota ras-
dix integra, meditullio nō amoto accipiatur. BRA. Hoc
videretur rationē aliquā habere, nisi authores de radice
quādoq̄ loquētes carnē meditullio dempto intelligerēt:
& quia maior vis in aperiētibus & calidis in carne est,
quā in meditullio: & q̄a meditulliū minus crassum est
& durum quod magna decoctione indigeret. SEN. In
quibus casibus hoc syrupo vteris? BRA. In materiebus
biliosis notis, quæ crassæ sunt: & etiā valet ad materias
pituitosas: nā obstructionū aperitiuus est, nō modō hepa-
tis, splenis, & renū, sed etiā vniuersi corporis, & mate-
rias crassas atq̄ glutinosas incidit & abstergit. SEN.
Quo tēpore egritudinis exhiberi debet? solēt enim Re-
cetes post septimā propinare. BRA. Nullū adest status
tū exhibēdi tēpus per dies: sed semper exhiberi potest,
quando oportet, etiā si in egritudinis initio sit. Tamen
egritudines quæ nō sunt biliosæ puræ, sed notæ, vt plu-
rimum

rimum hunc ordinem habet: vt in primis portio subtilioris materiae resoluat: Ideo raro ante primam hebdomadam eo indigemus. Quare dicere non oportet ante septimum diem vel post septimum diem sumendum esse: sed quando opus est. Opus autem est, quoties materia crassa est, lenta, glutinosa, & partes nostri corporis obstructae sint, tunc ab hoc syrupo etiam in principio egritudinis incipere debes. Hic autem antequam ad aliam transire, de tempore colligendarum radicum verba facere, nisi statuissem determinato libello, de tempore colligendarum herbarum tractare. Ab hoc autem non abstinebo: cum multi sint, qui voluerint radices colligendas esse, cum herbae folia amiserint, eo autem tempore in medulla nulla vis est quae ad temperaturam faciat, sed ad placentiam vitam solum facit: quod argumentum est carnem & non medullam sumenda. Ad rem autem nostram redeuntes, dic cum auctor inquit, tunc projice super ipsum zuchari boni libras tres, & clarificetur sicut prius, quomodo hanc partem intelligis? SEN. Hoc modo, postquam ebullierit, percolamus omnia bene exprimentes. BRA. Hoc mihi summe placet, quod expressio fiat. SEN. Postea tres zuchari libras addo. In hac autem re inter se differunt pharmacospolae, quoniam aliqui duobus, aut tribus ouorum albuminibus sumptis zucharum & totam decoctionem simul clarificant: alij zucharum per se clarificant, & deinde in decoctionem ponunt: alij nullo modo clarificant. BRA. Hi forte non inepte agunt, quoniam frustra albumen oui poni videtur pro liquorum depuratione, in quibus acetum ingreditur. Tu autem quomodo agis? SEN. Ego in tota decoctione clarificare soleo, duobus, tribus, aut.

pluribus ouorū albuminibus sumptis, pro quantitate sy-
 rupi, quā facio. BRA. Tu ergo maiorē syrupi copiā fa-
 cis quā ab authore describatur. SEN. Equidē. BRA.
 Deinceps ne hoc feceris: nam in theriaca ostendimus ex
 mente Galeni, nec augendas, nec diminuendas medicas
 mentorū quantitates & cōpositiones, de qua re aliās tra-
 ctabimus. SEN. Deinceps integrā cōpositionem paras
 bo. Dic autem tu, laudas præsentem syrupum clarificari
 an non? BRA. Id agendū est, quod ab authore dicitur.
 SEN. Qui nam modus est ille? BRA. Ipsum lege, quē
 inquit, clarificetur vt prius: Ideo opus est eo modo clari-
 ficare vt prius docuerat, quod in acetoso simplici fuit.
 SEN. Quomodo docuerat? BRA. Ebuliendo & ex-
 pumando, semper spumā abijciendo, & decoquatur hoc
 modo (inquit) donec clarificetur. Itaq; huius syrupi cla-
 rificatio fiet, spumā demendo cū ebulliet cū zucharo,
 donec clarus euadat, ea scilicet claritate quam habere
 possit, quæ tamen erit integra claritas. SEN. Ouis igitur
 parcam. BRA. In hoc casu parces, nam & frustra
 cum aceto ponuntur. SEN. Debet' ne diminui vsq; ad
 dimidium? BRA. Non, sed vsq; ad claritatē, quam ha-
 bere potest: hanc autē habebit, cū amplius spumā non
 faciet. Dic autē quā aceti quātitatē in hūc syrupū ponis?
 SEN. Pro qualibet syrupi libra semilibrā aceti. BRA.
 Sunt qui vncias quatuor, & qui quinque, & qui octo pro
 qualibet libra ponant. SEN. Quid in causa fuit, vt hæc
 differentia nasceretur? BRA. Quoniam in hoc syrupo
 eodem modo vt in præcedenti acetum poni debet, in le-
 ui partes duæ, in forti partes quatuor, in mediocri partes
 tres:

tres: quia Mesue ad precedentem syrupum seipsum refert. Ideo aliqui fortem, aliqui debilem, aliqui mediocrem, aliqui nullum, sed suo modo parant. SEN. Igitur tres syrupi compositi acetosi fieri deberent? BRA. Deberent quidem: sed satis est debilem, id est debili morbo convenientem vel in aceto debilem seruet: quia doctus medicus, acetum semper addere potest, si opus erit. Si autem vel fortis vel mediocris esset, & debiliori indigeret, acetum auferre non posset, ut in simplici acetoso etiam diximus: semper autem bulliat expumando, post impositionem aceti quod syrupum clarum reddit. Ideo ovis non indigemus ubi acetum ingreditur, sed illis solum utimur in illo de radicibus sine aceto secundum vos pharmacoposlas: sed satis est secundum Mesue ebullitio: unumquodque animaduertas, si absque aceto syrupum feceris, ut sine aceto de radicibus appelletur, quando ipsum clarificas expumando, semper expumare debes quousque perfectus sit, & ad syrupi cocturam peruenerit. Si autem acetum addere volueris, ut sit acetosus compositus, vel acetosus de radicibus, noli expectare quod coctus sit quando acetum addere volueris, sed tunc ponas acetum, cum prope cocturam syrupi peruenerit, semper expumando. SEN. De hoc satis dictum est, ad illum de quinque radicibus veniamus. BRA. Ut lubet: sed dic quem authorem sequimini in hoc syrupo? SEN. Ignoro, nos ipsum magistralem syrupum appellamus, & eo medici utuntur: unde autem venerit, nunquam audiui. BRA. Et ego certe nusquam inueni, nisi in quibusdam libellis Receptarijs nuncupatis Petri Galli: possent dici libelli de componendis

Syrup
de quin
radicibus

medicamentis: sed communiter, $\epsilon\tau$ κατὰ γένος, $\epsilon\tau$ κατὰ τόπον. Id est $\epsilon\tau$ secundū genera, $\epsilon\tau$ secundū locos. Tu autē addidisti esse magistralē syrupū, quid intelligis p̄ illam particulā magistralē? SEN. Nos receptas magistrales appellamus quæ in vsu quotidiano sunt. BRA. Appelletis vt lubet. Quod mihi absurdū videtur, est, apud diuersos pharmacopolas vario modo Ferrariæ fieri. Sūt enim qui sequentem cōpositionem sequuntur: sed vnde hauserint, ignorant: nec eorum præceptores sciebant.

Recipe radicis Apij)

Petroselini)

Fœniculi) añ. vnc. ij.

Asparagi)

Brusci)

Misce, $\epsilon\tau$ bulliāt in sex lib. aquæ fontis ad cōsumptionē tertiæ partis, deinde facta expressione addatur zuchari libræ tres, $\epsilon\tau$ in fine decoctionis, aut p̄pe finē, adde acetosi optimi vnc. viij. SEN. Hic non est syrupus de quinque radicibus quæ paro, $\epsilon\tau$ quæ maior pharmacopolarū pars parat: in hoc enim à te citato semina desunt. BRA. Hoc nō ignoro, tu modo tuū edoceas. SEN. Est hic q̄ sequitur.

Recipe radicis Apij)

Petroselini)

Fœniculi) añ. vnc. ij.

Asparagi)

Brusci)

Seminis Apij)

Petroselini) añ. vnc. i.

Fœniculi)

Misce,

SYRUPORVM 167

Misce, & omnia decoquantur in lib. X. aquæ, & libram vnâ acetum ad consumptionem medietatis: inde coletur, & cum melle quantum sufficit, fiat syrupus. BRA. Pone acetum, vt cum aqua bulliat? SEN. Pono. BRA. Id non conuenit, sed tunc poni debet, cum ferè coctura facta est, aliter nihil ferè acetum haberet: vna etenim acetum libra in libris decem aquæ ebulliens non persentitur. SEN. Ob hoc ægrè persentitur acetum in hoc syrupo. BRA. Cum autem apud aliquos pharmacopolas in suis syrupis huius speciei sentitur acetum, apud alios non sentitur, Causa est, quia diuersas compositiones sequuntur & diuersis modis agunt. Ego sentiri voluerim, quæ eius officium est aperire, attenuare, resolvere. Quæ omnia excellentius sunt, si acetum in compositionibus addatur quam si desideretur. Dic autem facis ne cum melle aut zucharo? SEN. Nullus melle utitur: sed zucharo. BRA. Tamen descriptio tua, quæ passim circumfertur mel recipit. SEN. Verum est: sed nos, vt suauiores faciamus, mel accipimus. BRA. Id dicis ac si mel suaves syrupos non faciat: imò ex melle dulciores sunt, & in hoc, mel potius sumi voluerim, quam zucharum, quoniam hoc syrupo utimur ad vehementius aperiendum, quam faciat syrupus de duabus radicibus. SEN. Noui ego pharmacopolas quosdam, qui syrupum de duabus radicibus exhibent, quoties syrupus de quinque radicibus prescribit. BRA. Hi vehementer errant: nam & si ad eandem intentionem valeant, tamen hic est magis validus, quam ille de duabus, præsertim quando additur quantitas acetum sufficiens. Nam quandoque indigemus parum aperire,

quod facimus cū acetoso simplici: quandoq; magis, quod facimus cum illo de duabus radicibus: quandoq; adhuc magis, quod facimus cum syrupo de quinque radicibus, vnde medicus hoc peculiare in se habere debet, vt ad vnam intencionem debilia, fortiora, & fortissima p̄ gradus habeat, & immutare sciat: nec vim naturæ faciat si voluerit ab extremo ad extremū sine medio progredi. Cū autem per media conuenientia transit, naturæ satis facit, & nullus error fieri potest. Alij tamen pharmacopolæ sunt qui alium syrupum faciunt ex quatuor radicibus, & illum pro syrupo de quinque radicibus parant. Ipsum autem in libro quodam suo inueniunt, qui Lumen apothecariorum appellatur sub nomine syrugi de radicibus magistralis, cuius compositio hæc est.

Recipe radicem Apij)
 Fœniculi) añ. m. i.
 Petroselini)
 Endiuie)
 Seminum Apij)
 Fœniculi)
 Anisorum) añ. vnc. ʒ.
 Ameos)
 Asparagi)
 Aceti boni libras duas.

Omnia præter acetum in lib. XX. aquæ bulliant vsq; ad perfectam coctionem, deinde coletur, & colaturæ addantur mellis purificati lib. IIII. et acetum prædictum, & ad perfectam coctionem decoquatur. SEN. Rari sunt qui hunc syrupum faciant. BRA. Aliqui tamen non desunt.

sunt. SEN. Quem debeo ego pro syrupo de quinque radicibus paratum habere? BRA. Ego eum pararem, quem tu paras, sed cum melle potius, quam cum zucchero. SEN. Accipiendæ sunt integræ radices in isto, an sola caro? BRA. Caro sola, præterquam in apio, cuius radicem integram ut plurimum sumimus, tum quia parvæ, tum quia meditullium tenellum est. BRA. Cum is à medicis syrupus de quinque radicibus præscribit, eum facito qui in medio descriptus est, in quo radices, & semina ponuntur: suaderemq; ut pro qualibet syrupi libra quatuor saltè acetii unciæ ponerentur, si quis plures addere voluerit. Sed ad Bisantinum syrupum veniamus, qui & ipse in ordine horum aperientium syruporum, & qui acetum recipiunt, existimatur. SEN. Est Mesue syrupus. BRA. Nullum alium authorem legi (præter Mesuen) qui illud describeret. In frequentissimo usu est per totam Italiã, in materiebus crassis, glutinosis, & in magnis obstructionibus, & præsertim ubi materia atra biliosa est, ut in quartana febre. Sed tu eius descriptionem enarra. SEN. Ita ad verbum ex Mesue colligitur ut ego dicam.

Syrupus
bisantini
sine acet.

- Recipe succi Endiviæ)
- Apy) añ. lib. ij.
- Lupulorum)
- Boraginis vel Buglosse aut dos) añ. lib. i.
- mesticæ aut sylvestris.)

Bulliant bullitione vna, & despumentur, ac depurètur. Tunc ex hoc depurato accipe lib. IIII. Zuchari Tabars zeth lib. II. semis, & coquatur cum facilitate donec fiat syrupus, hic est syrupus Bisantinus Mesue. B R A S A.

Non'ne & acetum ingreditur? SEN. Non ingreditur in hoc qui sine aceto est. Si autem cum aceto facere volueris, Mesue docet ad omnem partem depurati succi addendum esse aceti. boni clari, partem semis, & tunc bisantinus cum aceto appellatur, sed hi ambo, & hic qui cum aceto est, & ille qui sine aceto dicuntur bisantini absq; additione. BRA. Additionem addas, ne quicquam omittatur, quod nostrum examen effugiat. SEN. Additio hæc est, vt in prædictis succis bulliant.

Foliorum rosarum vnc. ij.

Liquiritiæ vnc. ʒ.

Spicæ ʒ. ij.

Anisi)

Fœniculi) añ. ʒ. ij.

Seminis Apij)

Nihil aliud additur. BRA. Hæc ferè sunt alter syrupus. Sed quomodo hæc ponis? SEN. In succis ebullire facio vsq; ad ebullitionem illam, deinde percolo, & clarifico, deniq; acetum addo. BRA. Hoc autem mirum est, in hac vrbe esse qui cum additione ista, & qui sine additione parent. Ego suaderem, vt cum additione fieret: nam hic syrupus in aperiendo eum excellere dicitur, qui de quinque radicibus est. SEN. Libenter abs te ordinem præcedentium syruporum in aperiendo haberè. BRA. Talis erit ordo, vt inter omnes nuper enumeratos primus in aperiendo sit.

Acetosus simplex.

Postea de duabus radicibus sine aceto.

Tertio, de duabus radicibus cum aceto.

Quarto,

Quarto, de quinque radicibus.

Quinto, bisantinus sine aceto.

Sexto, bisantinus cum aceto.

Bisantinus autem, vel cum aceto, vel sine aceto sit, cum additione semper fieri debet. Tamen de bisantino sine aceto dubium fieri posset, an illum de quinque radicibus superet, in quo acetum ingreditur: acetum autem ad aperiendum plurimum facit: propterea absolute dicendum est, syrupum de quinque radicibus, Bisantium sine aceto superare. Tamen Bisantinus sine aceto nunquam dari debet, nisi in eo casu, in quo acetum noceret, et reliqua quae syrupum ingrediuntur, conuenirent. Sed et in hoc casu nec syrupus de quinque radicibus, nec acetosus compositus conueniunt. SEN. Quo aegritudinis tempore exhiberi debet hic Bisantinus syrupus? nempe recentes post septimum diem propinare solent. BRA. Ut supra edocimus, non ad sunt statuta syruporum tempora: sed aegritudo et materia, et aegri affectio ea sunt quae hunc vel illum syrupum vocant: unde quocumque tempore eo indigemus, dandus est, etiam si aegritudo inciperet. Tamen raro accidit, quod in principijs eo indigemus, propter hoc recentes, in principijs a Bisantino abstinendum esse dicunt, quod absolute dicere non licet. In magna etenim obstructione ab hoc incipere conueniet. Inquit accipiendum esse boraginem, vel buglossam syluestrem, vel domesticam. Hoc a Mesue positum non est, sed ab interprete additum. Mesue tantum boraginem scripsit, eius autem interpretis ignorabat boraginem esse verum buglossum, sed de hac re in examine

*simplicium locuti sumus. Illuc recurras, ne librum libro
 misceamus. SEN. Dicitur à Mesue, Accipe eius deparas
 ti libras quatuor, Zuchari Tabarzeth libras duas & ses
 mis. Qualis est horum verborum sensus? BRA. Intellige
 pro singulis quatuor libris succi depurati, duas libras,
 & semis Zuchari accipiendas esse. Vnumq; addo, Mes
 sue intentionem esse, vt nunquam maior copia huius Sys
 rupi fiat, quàm sint quatuor libræ succi, & duæ & ses
 mis Zuchari. Nempe Galenus in Theriaces composi
 tione docet, nunquam authorum compositiones augendas
 esse, aut minuendas, quando per certam & statutam men
 suram & per certum pondus scriptæ sunt: ideo laudas
 rem vt singulas compositiones in sua quantitate paras
 res: neminem tamen in Syrupis cogere vt hâc regulam
 seruaret, sed in aliquo antidoto, & maiori pharmaco,
 non solum suadens, imò cogere. Vnde Venetorū The
 riacam, & Mithridatū nihili facio, etiam si vera simpli
 cia haberent: quia secundum Andromachi quantitatem
 & aliorum authorum non parant: sed adeò multiplicat
 vt lacus harum compositionum vna vice parent. Ad rem
 autem nostram redeūtes, quid intelligis tu per vnâ ebul
 litionem? SEN. Quod cum bullire cœperit, ab igne des
 matur: vnde ex hoc infertur parum ebullire debere.
 BRA. Deciperis bone vir, & tecum multi: quia illa ver
 ba integram ebullitionem notant: sed illud semel fieri,
 non autem quod ebullire facias, postea frigescat: & des
 inde iterū bulliat: sed cōtinuo bullire oportet, quoad
 spumam fecerit, & depuratum sit. Scitoq; zucharum Ta
 barzeth esse Zucharum album: quippe Mauritani album
 Tabarzeth*

Tabarzeth appellant. Est autem album Zucharum id quod bene expurgatū & excoctum est, non tamen quod vulgo sinum vocamus: sed quod alys precedentibus purgationibus adeò depuratum sit, vt arbum euaserit, nondum tamen extremam manum accepit & finum effectum sit. Scito etiam, quod à Mesue dictum est ebullire cū facilitate, id in omni syrupo intelligendum esse, quia vehemens ebullitio spumam ingentē excitat, & perfecte confici non sinit. SEN. Vnū à te scire percipio, quare hic syrupus bisantinus, aut Dinari nuncupatus sit. B R A. Id est nomen eius syrupus Bisantinus, sed interpretes parū bonus qui in nomine deceptus est, vertit Dinari, quia Bisantium genus monetæ est, ac si dicatur syrupus qui moneta dignus est. Re autem vera hæc inscriptio ita intellectu vana est: sed potius hoc coniectandū à loco appellatum esse syrupum bizantinum, id est quo medici bizantini utebantur. Intelligo autem per Bizantium non Constantinopolim quæ in Asia est: sed Bizatiū in Africâ: quāuis hoc Bizatium, non Byzantiū scribendum sit, & sic apud Plinium legitur in castigatis codicibus. Mesue enim Africanus fuit, & proprie Damascenus, vel fortè ab aliquo Græco Constantinopolitano hanc cōpositionē habuit, propterea Bizantinū, id est Cōstantinopolitanū syrupū appellauit, vtpote quem à Constantinopolitano authore habuit. Quicquid tamen sit, de nominibus multum sollicitos esse non est opus, modo rem ipsam cognoscamus. Dic autē tu, si intra annū hic syrupus deficeret, quomodo eū reparabis, quia succos non habebis? SEN. Nos magnā copiam facimus, & succos seruamus,

Si forte fortuna deficeret. BRA. Quomodo succos ser-
 uare potestis? SEN. Factis succis, eos percolari dimita-
 timus, quibus optime percolatis, faccè abycimus, postea
 per densum linteū descendere facimus, deinde in vitreas
 tum vas ponimus cum bene depurati sunt, & oleū supra
 ponentes seruamus. BRA. Miror, quod breui non cor-
 rumpantur. SEN. Imò corrumpuntur, sed non ita bre-
 ui. BRA. Quāto tempore durat? SEN. Per spatium
 sex aut octo mensium. BRA. Hoc nihil est, nam opus
 erat saltem per integrum annum seruare. Vidi ego non
 nullos, qui ebullire faciunt, deinde seruant. SEN. Et
 hoc modo cito putrescere debet. BRA. Cito: propterea
 in hunc modum fieri suaderem, Expresso succo per sta-
 men bene coletur, deinde per densum linteum, postea
 soli per. XV. dies exponatur, deinde iterum percoletur,
 & in vitreum vas recondatur, oleo tamen supra posito,
 & vasis ore optime obturato. Itaq; per annum, & etiam
 diutius perdurabit. Omnesq; succi hoc modo parati colo-
 rem quendā subrubrū faciunt, colori granatorū similem
 & viridem colorem quē in principio habebant, amittūt.
 Rosarū vero succus vini speciē refert. Scito tamē aliquos
 succos esse, qui citius corrumpuntur, vt succus apij, fœnis
 culi: alios, qui tardius. SEN. Post annum, hi succi si ser-
 uētur, sunt ne bonis? BRA. Eos nō laudo, sed ipsi abies-
 ctis novos parare: nepe tractu tēporis semper vires amit-
 tūt: imò si fieri possit, semper eis recentibus vti deberes.
 SEN. In hunc ordinē syruporū aperientiū, & acetū res-
 cipientiū, syrupus acetosus Diarhodō esse videt. BRA.
 Nescio vnde hic syrupus nomen Diarhodon sortiatur.
 SEN.

An huius
 verbis qd
 vni ingre-
 ditur putre-

Syrupus
 acetosus
 Diarhodō.

SEN. A rosis, quæ ipsum ingrediuntur. BRA. Eædem rosæ syrupum bisantinum cum additione ingrediuntur, tamen non appellatur Diarhodon. SEN. Verū est, sed rosæ non ingrediuntur Bisantinū sine additione. BRA. Quid ad res? Nulla ratio est, cur potius de rosis, quā de endiuia vel fœniculo, vel apio nuncupetur, quæ in maiori copia hunc syrupum ingrediuntur. SEN. Quomodo igitur appellandus est? BRA. Voluerim potius, quod appellaretur syrupus acetosus Diachylon. SEN. Cur Diachylon? Derideremur, quia Diachylon ceroti genus est, nō syrupus. BRA. Et tu hos ignaros deridebis, qui nesciunt chylon succum significare. Cum autē multi succi hunc syrupum ingrediantur, conueniens est ipsum acetosum Diathylon, id est de succis appellare. SEN. Etiā Bisantinus succos recepit. BRA. Verū est: sed non tot, & ille suum nomen habet. Tamen Mesuen considerans, sententiam mutouit: nam Mesue post hunc syrupū, aliū ex puris succis facit, quem acetosum de succis herbarum appellat. Ideo hunc potius diarhodon, quā diachylon appellato. SEN. Quomodo hoc fiet, si rosæ in minori copia ingrediuntur? BRA. Conueniens est de rosis appellari, quia nihil per se solum in maiori copia hunc syrupū ingreditur, quā rosæ. Si enim ipsum de endiuia nuncupabis, à te petam cur magis de apio non dicitur? quia tanta succi apy copia, quanta endiuicæ ingreditur: Eadem est ratio, si à fœniculo denominare volueris: sed nihil est in tota compositione, quod per se solum in maiori copia sit, quā rosā, ideo à rosis denominatur, & ita etiam placuit authori. Nūc vero eius compositionem

Syrupus
acetosus
diachyl

in medium afferas. SEN. Hæc est quæ sequitur.

Recipe succi endiviæ

Apj) añ.	lib.	ij.	℥.
Radicum fœniculi)			
Apj) añ.	vnc.	ij.	
Endiviæ)			
Rosarum	vnc.		i.	
Liquiritiæ	vnc.		℥.	
Spicæ	ʒ.	ij.	℥.	
Anisi)			
Fœniculi) añ.	ʒ.	vij.	
Seminis Apj)			

Proyce super hæc aquæ dulcis lib. VI. & decoque
 vsq̄ ad consumptionem duarum partium, & cum tribus
 libris Zuchari et duabus aceti fiat syrupus. Sed dicas ad
 quos affectus valet? BRA. Ad ingentes obstructions,
 ad hydropem, ad antiquas febres & atrabilarias. SEN.
 Easde igitur vires cum Bisantino habebit. BRA. Non
 modo easde, sed multo maiores. Ideo in ordine aperien-
 tium Bisantinum cum aceto etiam excedit. SEN. Re-
 peritur ne alius syrupus, secundum hunc ordinem, qui
 hunc in aperiendo superet? BRA. De alijs suo loco di-
 cemus, nunc autem id scito, illum de succis herbarū,
 quem Mesue describit, hunc excedere, quem in vsum re-
 duci voluerim, quam nunc non sit, tamen optimus est.
 Sed quomodo hunc acrem Diarhodon paras? SEN.
 Omnia simul misceto cum aqua, vt bulliant, & vsq̄ ad
 consumptionem duarum partium ebullire sino. BRA.
 Quomodo intelligis duarum partium, ex tribus, an ex
 quatuor?

quatuor? SEN. Ex tribus. BRA. Bene sentis, quia si dixisset ad consumptionem trium partium, opus esset intelligere ex quatuor: quia semper propinquior diuisio fieri debet, nisi expressa partium mentio et diuisio facta sit. SEN. Post cocturam ex primo, & in expressione zucharum & acetum pono, ebullire faciens, quousque ad syrupi formam redactus sit. BRA. Ponis'ne omnia simul eodem tempore vt bulliant? SEN. Pono. BRA. Hoc agendum non est, sed rosæ, & spica seruanda, quæ tam longam decoctionem non patiuntur quin vires amittant: & primo sunt rosæ, deinde spica in fine decoctionis addenda. SEN. Ita deinceps agam. BRA. Non ab re erit frigidiori vino labia abluere. SE. Vt lubet fiat. BRA. Eia postquam os ablutum est, ad intermissum negotium reuertamur.

S E N E X.

Syrupū de pomis post prædictos scripsimus. BRA. Quem de pomis? SEN. Et simplicem, & eum qui inscribitur Sabor. BRA. Simplicem primo tractemus. SEN. A Mesue describitur, pro cordis tremore, & eius debilitate, ad confortandū, & quando syncopin patitur, & habet suspiria, & suspiria luctuosa. BRA. In omnibus ferè cordis affectibus ab atra bile pendentibus conuenit. SEN. In hunc modum fieri docet Mesue.

Syrupu
de pomi

Recipe pomorū dulcium & acetosorū, ana. lib. v. Coquatur hic succus, vsque ad consumptionē medietatis, & postea per duos dies dimittatur quousque clarescat, deinde coletur, & cum tribus libris zuchari fiat syrupus. Hic est simplex syrupus de pomis. Mesue deinceps de sequentia verba addit: Sūt qui in succo setā tinctā in

chermes submergant, & hoc est ante depurationem succi, & per tantū temporis ibi tenetur, quousq; rubeat, & recipiat virtutem tincturæ, tunc enim excellentior est, et magis confortat. B R A. Addis' ne tu setam tinctam in chermes? S E N. Addo, & ita faciunt omnes pharmacopola. B R A. Verum est, sed magno errore, nam seta in Chermes tincta multum aluminis recipit, & aliarum rerum cordi aduersantium. Ideo hæc seta addenda nō est, vt etiam superius in syrupo de corticibus citri docuimus. Ideo non est addenda eiusmodi seta, præsertim quia à Mesue non additur: sed aliquos addidisse refert. Si autem hanc setam imponere cupis, illam ita para, vt in syrupo de corticibus citri edocuimus. S E N. Potius dimittam. B R A. Dimittas, quoniam modicam imò nullam spem habeo in seta, & in Chermes. Dic autem quæ possumis pro parando succo? S E N. Et dulcia & acida. B R A. Quomodo vulgo appellantur hæc pomorum genera, quæ tu sumis? S E N. Nomina ignoro: sed eo in forū, & poma gusto, que illuc vendenda portantur: si dulcia sint, pro dulcibus emo: si acria, pro acribus. B R. Hoc minus malum est, quàm ea sumere quæ ab Arabum imitatoribus sumuntur: ea enim sumunt que ipsi muza, id est medij saporis sua lingua appellant: sed Mesue ex utroq; genere & acri & dulci sumenda censet: nec imo merito, quia dulcia odorata sunt, & cor roborant: acria putredini aduersantur. S E N. Quendam medicum audiui, qui hūc syrupum ex acidis pomis fieri debere profitebatur. B R A. Ego etiā audiui: sed longe decipiebat tur hic vir: nam ex acidis pomis factus syrupus aliā intentionem

entionem habet, vt ex Serapionis Antidotario sumi potest, vbi ipse hunc Syrupum ex acidis malis factum describit: nec dicit passionibus cordis succurrere, sed ventriculum, atq; ventrem roborare, & vomitum ex bile remouere, & sitim auferre, & eam sedare, nihil autem de corde ponit. Cordi vero odorata conueniunt, vt Galenus in libro de simplicium medicamentorum facultatibus docet. Imò Auicenna. V. lib. sui canonis Syrupum de pomis muzis, id est medij saporis describens, non dicit valere cordi, sed ad debilitatem ventriculi, & pulsus oris ventriculi ex caliditate, & vomitum cholericum abscindit, et sitim. Nulla autem ratio est cur passionibus cordis non succurrat, nisi quia dulcia poma odorifera non sumit, quæ enim inodora sunt, vt acria poma, cordi non succurrunt, vel parum agunt, vt modicus est odor. Imò quia Mesue deincaps de syrupo acetoso de pomis tractabit, quem dicit confortare stomachum & cor, & sitim sedare. Si quandoq; illud parare volueris, poma dulcia & acria sumere debes: quia ratione dulcium odoratorum cordi succurrit: ratione acrium, ventriculo. Illi igitur aberrant, qui vel muza poma, id est medij saporis, vel acria accipiunt: sed ob cor odorata poma & dulcia sumenda sunt, & acria per se. Imò suaderem vt maior copia dulcium, quam acidorum sumatur. Nam & Paulus Aegineta, hydros malum facit ex pomorum succis, & poma dulcia tantum recipit. SENEX. Dic tu quæ poma sumenda sunt? BRASAVOLVS. Multa genera dulcium pomorum sunt & acidorum: voluerim ego vt ex dulci & odorato fieret, qualia sunt ea poma, quæ nos piola quasi

appia vocamus: & illa etiam quæ Rosa ob colorem, &
 fragrantiam nuncupamus: suaderemq; vt pro acidis por-
 tis ea sumerentur, quæ Musona vulgo dicimus, in mam-
 marum formam oblonga & magna. SEN. Sunt'ne an-
 tiqui de hoc syrupo locuti? BRA. De hoc præcise nun-
 quam tractarunt, sed de facto ex pomorum succis. Nā
 ydroma Paulus Aegineta libro. VII. capite. XV. de hydromalo
 loquens, ex succo cydoniorum facit: postea in fine illius
 partis inquit esse nonnullos, qui hydromalon ex malis
 dulcibus similiter composuere. Est autē compositio an-
 tiqua talis: Malorum concisorum purorū libras quinque
 in aquæ fontis sextarijs decem tantundem elixato, dos
 nec vnum corpus reddatur, postea refrigerato, & colas-
 to, & mala proijce expresso cremore: aquam vero mes-
 tiens mellis quantitate dimidiam admisceto, & rursus as-
 sidue despumando donec octaua pars euanescat decoque.
 SEN. Cur melle vsus est Paulus? BRA. Quia anti-
 quiores zucharo carebant. SEN. Nunc redit in mentē.
 BRA. Erat & alter modus à prædicto, succi malorum
 dulcium mundorum contusorum sextarios duos coquito
 despumans vsq; ad tertias, omniaq; vna vice simul mixta
 sint. SEN. Quæ compositio tibi magis apta videtur,
 hæc Pauli, an illa Mesue? BRA. Antiquas composi-
 tiones nunquam despiciere auderem: tamen vt ingenue,
 suas laudes vnicuiq; tribuam, facto ambarum periculo,
 Mesue compositio aptius succedit: sed & illa Pauli
 aptior venit, si loco mellis zucharum acceperit: Vnde si
 hanc Pauli mensuram sequaris, & ex zucharo parabis,
 aptiorem syrupum inuenies. Ob hæc autem suadeo vt in
 syrupo

syrupo de pomis Mesue maior pars sit dulcium & odoratorum pomorum, minor acrium. Appellatur autem Syrupus de pomis simplex ad illius differentiam, qui Sabor dicitur, est enim si compositus, tamen cum simpliciter Syrupus de pomis ordinatur, absque aliquo addito, hic intelligendus est, ille autem qui Sabor dicitur, nunquam nisi per eius nomen exprimitur intelligitur. Verum quia differentiam video inter pharmacopolas in componendo hunc Syrupum Sabor: propterea dic tu quem paras, ut eius compositionem iusto examine perpendere possimus. SEN. Illum paro qui à Mesue in cura maniae & melancholiae sanguineae describitur, ubi inquit: Sabor rex Medorum Syrupus conferens maniae & melancholiae ex adustione cholerae, cuius descriptio subsequens est.

Syrupus
de pomis
Sabor.

Recipe succi Buglossae domesticae) añ. lib. ʒ.
(Sylvestris)

Succi pomorum dulcium redolentium lib. iij.

Folliculorum senae vnc. iij.

Croci ʒ. ʒ.

Zuchari tabarzeth lib. iij.

Fiat autem sic: Sena projiciatur in succos per diem & noctem, post contritionem eius: deinde bulliant ebullitione una, aut duabus: deinde cum zucharo fiat Syrupus: Crocus autem confricetur in panno in eius decoctione. Haec tenus Mesue. BRA. Hic est verè Syrupus Sabor: sed nonnulli pharmacopole Ferrariae pro hoc Sabor decepti alium faciunt, in quo & poma ingrediuntur. SEN. Eum edoceas (ni tibi molestum sit.) BRA. Ille est, quem Mesue in capitulo de Soda frigida ab humore melana

cholico describit. Est autē syrupus Mesui Iuhe, qui multum valet in quartana & in omni ægritudine melâcholica, & oppilatione splenis: vnde non multum differt ab illo Sabor in intentione, sed bene in compositione. Decipiuntur autem putantes esse syrupum Sabor, quia principium illius capitis incipit, Sabor heben Girges. SEN. Quæ est huius syrupi descriptio? BRA. Si placet referam. SEN. Placet. BRA. Hæc est quæ subsequitur.

Recipe capillorum Veneris)
 Radicum Buglossæ domesticæ)
 Syluestris)
 Florum earundem) añ. vn. i.
 Polypody)
 Epithymi)
 Foliorum Senæ)
 Chamomillæ) añ. 3. viij.
 Stichados)
 Chamædryos)
 Schoenanchi) añ. 3. iij.
 Hellebori nigri)
 Fumi terræ 3. viij.
 Eupatorij 3. iij.
 Succum pomorum dulcium. Cōtextus cōmuniter legūt
 3. viij. Sed legi debet. vnc. viij.

Itaq; legit contextus meus antiquus, omnia præter Epithymum, & succum pomorum. In libris tribus aquæ bulliant, vsq; ad duas: deinde epithymus in eo bulliat ebullitione vna, & coletur, & cum succo pomorum, & duabus libris zuchari fiat syrupus. SEN. Hic syrupus certe laudabilis

S Y R U P O R U M 123

laudabilis est. BRA. Tamen præscriptum Sabor nuncupatum facere debes qui in roborando corde plurimū valet, præsertim cum atra bile afficitur. SEN. Quā, zuchari quantitātē in syrupo de pomis savor ponere oportet? BRA. Diuersæ descriptiones diuersa pondera habent, in summa autem zucharum sit libræ tres, vt superius annotasti, & crocus. ʒ. ij. Ideo semper eodem modo facito, nam cōpositio exquisita euadet. Dic autem, quod à Mesue in fine additur, Crocus autem confricetur in pāno in eius decoctione, quomodo hoc intelligis? SEN. Nos crocum in lineum pannum ligamus rarum, et ebullire facimus. BRA. Optime agis, sed opus est lineum pānum, in quo est, fricare, vt crocus simul confricetur, & subtilior pars exeat, crassior autē abiiciatur: imò si actu subtilissimè puluerizatus esset, in decoctione ponere nō vereretur, vt non solum vires, sed & ipsemet actu ingrederetur. Nunc ad alios syrupos accedamus.

S E N E X.

Syrupus de agresta accedit. BRA. Præstans est, atq; optimus in magnis æstibus ad leuandam sitim, & inflānationes tollendas, dandusq; est non solum ægris, imò & sitientibus sanis: inflānationi ventriculi plurimū valet, & quando bile plenus est, & in biliosis febribus, & in vomitu ex bile: valet etiā ad vomitū prægnantiū, & ad earundē ventriculos, qui superfluitates faciliè recipiūt: valet & ad malitiā prægnantiū, quā græci κίτταυ vel κίτταυ, nos picā dicimus. Venenis etiam obstat, propterea mirus syrupus est, q; et in crassiusculis materiis ob icisionē exhiberi potest: sed dic quomodo illū paras.

Syrupus
de agre.
sta.

SEN. Eodem modo quo syrupum de acetositate citri, nam accipio succi vuæ omphacinæ lib. XII. & in vitrea to vase ad consumptionem tertiæ partis super prunas, igne lento, & cū facilitate decoquo: postea percolo, & dimitto, quoad clarificetur, & ex eo quod clarū est lib. VII. accipio: & libras quinque iuleb clarificati & depurati addo, id est zuchari clarificati libras quinque, & coquatur donec inspissetur. Si verò æstas fuerit, dimittatur in sole donec eius aquositas consumetur. BRA. Fieri nō potest nisi in æstate, quia hoc tempore solum & vinum omphacium, & vuæ omphacina habentur. SEN. Imò illo modo fiet. BRA. Eodem præcise modo paras, vt ille de acetositate citri paratur. SEN. Ita est, Sed miror, quod apud antiquos hic syrupus nō inueniat. BRA. Imò inuenitur, sed (vt diximus) zucharum non habebant, propterea ex melle confecere. Paulus lib. VII. capi. XV. de omphacomeli tractat, est autem compositio ex vino omphacio & melle confecta, secundum mensuram ferè à te citatam. Quippe in mensura parum differunt. SEN. Quomodo facit suum omphacomeli Paulus? BRA. Audies, inquit, Accipe succi omphaciæ, id est vuæ immature sextarios tres, mellis sextarium vnum, & per. xl. dies soli exponatur, aut igne decoquat. SEN. Certe parua differentia est inter vtrosque, nisi in positione mellis & zuchari, in mensura autem rerum parua est. Numerat autē Paulus dies expositionis ad solem, qui à Mesue non numerantur & re vera numerari non possunt, quia in aliqua æstate magis æstuans sol plus consumit, quàm in alia in qua sol non ita æstuabit, ideo aquositas citius vna æstate

Omphaco
neli.

estate quam alia consumitur. SEN. Nos semper igne lento paramus. BRA. Ita etiam conuenit, sed solis calor magis vniformis est, ideo antiqui, vt plurimum soli exponentes parabant, quamuis nonnunquam ad ignem coquerent, præsertim cum æstiuum tempus pluuiosum erat: quod tamen raro accidit. Ideo mihi magis placet quod tempus expositionis ad solem præfixum non sit, sed tam diu insoletur quandiu equositas exiccetur. Tria autem à te scire cupio. Primum est, quam vuam omphaciam accipias. Secundum, quo tempore colligas. Tertio, an illico exprimas. SEN. His tribus tibi satis factum iri conabimur. De vua omphacia respondemus nos electionem non habere, sed eam agrestiam sumere, quæ præsentatur. BRA. Hoc non conuenit, sed id omphaciū sumere oportet, cuius matura vua qualitates, quæ syrupo attribuuntur, magis habet: Propterea sumendum est omphacium albæ vuæ, quam nos vulgo albanam vocamus. SEN. Ita deinceps faciam: colligimus autem in mense Iulij. BRA. In principio, an in fine? SEN. In fine. BRA. In Iulij mensis medio colligenda est, antequam sit initium maturitatis, & cum iam habet succum: in hoc enim medium seruare oportet, ne deflorescentiæ multum propinqua sit, vel maturitati. SEN. Hoc non obseruabamus. Omphaciam nam vuam verò à vite demptā per duos dies seruamus, postea exprimimus. BRA. Et hoc agendum erat, vt superflua quædam humiditas resolueretur. SEN. Nescio autem an cum gariophyllis condire debeam. BRA. Ego cum nulla re condirem: vidi & qui cū Myrobalanis condirent, tamen suaderem, vt simpliciter fieret, quamuis &

*syrupus
agrestis
omphacii
albi ad
bino*

Auicenna in. V. lib. sui canonis duas Gariophyllorum drachmas simul misceat, & sine Zucharo faciat: vel si tu dulcorare volueris, Zucharum addas Quem Syrupum etiã describit Serapio, sed nos Mesuen imitatur, vt poste eũ qui Syrupum paret omphacomeli antiquorum proz pinquissimum. Quomodo autem omphacina vna expris mi debeat, omnibus etiam mulierculis notum est.

S E N E X.

Syrupus
de fumo
terræ.

DE hoc satis dictum arbitror. Ad Syrupũ de fumo terræ veniamus. BRA. Cum duo sint de fumo terræ Syrupi, maior & minor, vtrosq; ne paratis, an vnum solam? SEN. Vnum, maiorem scilicet. BRASA. Nec immeritò, quia is obstructions ventriculi, & hepatis magis aperit, & hæc membra magis roborat, & cutis morbos sanat, à salsis & adustis humoribus dependentes, quales scabies, impetigo, serpigo, lepra, morbus Gallicus ita tunc appellatus, quàm ille qui de fumo terræ minor est. Nunc eius descriptionem assigna.

SEN. Hæc est quæ sequitur, à Mesue ad verbum accepta.

Recipe Myrobalanorũ Citrinorũ) añ. nu. xx.
Chebulorum)

Florũ boraginis vel buglossæ Violarũ)

Absinthij) añ. vnc. i.

Cuscutæ)

Liquiritiæ) añ. vnc. ʒ.

Rosarum)

Epithymi) añ. ʒ. viij.

Polypody)

Prunorum

Prunorum nu. c.
 Passularum enucleatarum lib. ℥.
 Tamarindorum)
 Cassiæ fistulæ) añ. vnc. ij.

Hæc omnia bulliant in lib. X. aquæ, quousq̃ perueniant ad lib. tres, & cum succi fumi terræ cocti & depurati, & Zuchari ana lib. III. Fiat Syrupus decoquendo quousq̃ eius formam acquisiuerit. BRA. In hoc Syrupo præparando ordinem simplicium ingredientium potissimum cōsiderare oportet, ratione ebullitionis, quoniam aliqua maiorem, aliqua minorem decoctionem patiuntur. SEN. Nos omnia simul vna vice miscemus, & ebullire facimus. BRA. Error grauisissimus est. SEN. Tu ergo ordinem edoceas. BRA. Libenter id faciam. Primo polypodium ingredi debet: deinde pruna, passulæ, glycyrrhiza, absinthium, postea rosæ, cuscata, flores boraginis, post hæc violæ, myrobalani, deinde epithymus, deniq̃ cassia & tamarindi: Quæ secundum aliquos ebullire non debent, quoniam vim raram & debilem natura sunt. Mihi autem magis placet, quod in fine iniiciantur, & vna vel altera ebullitione bulliant, vt cum alijs commodius vniantur, sicut Mesue in capite decoctionis docet. Et si dixeris lenitiuâ bulliendo humiditatem amittere. Respondemus amittere quidē humiditatem accidentalem, non tamen naturalem. Si igitur hunc Syrupum parare volueris, hunc ordinem serua, qui subsequitur, Facta decoctione, Zucharum aqua fontis clarifica, quo decocto & clarificato, fumi terræ succum adde cum ad cocturam Syrupi peruenerit: prædicta autem decoctio

pluribus vicibus paulatim addatur, quoad perfectam coctionem habuerit, & hoc modo decoctionis vis non res soluitur: deniq; tamarindi, & cassia injiciantur, & decoctio in finem ducatur. SEN. Deinceps ita agam: sed quosdam audiui, qui hunc syrupum rosas recipere negant, & ubi legitur Ros, ipsi exponunt rasæ, ut ita sequatur glycyrrhizæ rasæ. BRA. Hi lōge decipiuntur, tum quia in antiquis Mesuæ codicibus legitur rosæ, tū quia dicit ana vnciam semis. Si autem hæc particula rosæ abesset, legeretur liquiritiæ rasæ, ana vnciam semis, quod absurdum est: nam hæc particula ana de vna re sola dici non potest. Deniq; rosæ in hac compositione multum proficiunt, cum ob alia multa, tum ad roborandum, scito q; boraginis flores sumendos esse. Interpres additi buglossæ: sed de omnibus simplicibus hic positus in simplicium examine abunde egimus. Hic autem syrupus vim compressiuam, solutiuaam & lenitiuaam habet, ratione diuersarum rerum ingredientium. SEN. Has res enarra, & statim alium syrupum in medium afferam. BRA. Libenter hoc faciam. Ob myrobalanos, tamarindos, & pruna comprimit. SEN. Quomodo ob pruna comprimit? BRA. Quia pruna sumuntur quæ acidum saporem habent: tamē laudarem potius ut dulcia pruna, qualia Damascena & Iberica, id est quæ vulgò cathalaunica nuncupantur, acciperentur, quia illa atræ bili magis aduersantur, quam quæ vulgò sumuntur, & à mense à quo maturantur, & colliguntur, augustana appellantur. SEN. Debent ne sumi viridia pruna, an arida? BRA. Si viridia haberi possint, viridia sumantur, quia magis leniunt: si autem viridia non

S Y R U P O R V M 129

non habeantur, quando hoc syrupo indiges, sicca acci-
 pto, quia & exiccata leniunt. Ad rem nostram redeun-
 tes, ob epithymū: polypodiū, absinthiū, & terræ fumum
 soluit. Ob cassiā lenit, & tamarindos, & adde pruna, si
 dulcia sint. SEN. Quæ quantitas huius syrapi ventrem
 soluere apta est? BRA. Si recenter factus sit, quatuor
 vnciæ solvunt, moderatè tamen: si non ita recens sit, &
 in duriori aluo, sex exiguntur. S E N E X.

Quid impedit nūc syrupum de absinthio cōsides
 rare? BRA. Duæ descriptiones à Mesue fiūt: Syrupu
 vtram vos paratis? SEN. Primam. BRA. de absy-
 thio.
 Eius descriptionem propono. SEN. Hæc est ad vers
 bum ferè quæ subsequitur.

Recipe absinthij Romani	lib.	℥.
Foliorum rosarum	vnc.	ij.
Spicæ	ʒ.	ij.
Vini albi antiqui boni & odoriferi,) añ. lib. ij. ℥.	
Succi Cotoneorum)	

Dimittatur per diē & noctē in vase lapideo, deinde
 coquatur cū facilitate vsq; ad medietatē, & cum mellis
 lib. II. fiat syrupus expertus & nobilis. Hæc Mesue.
 BRA. Syrupus est multis nominibus dignus, quippe vē
 triculū roborat, & prociduo appetitui cōuenit, vētricu
 lo debiliori succurrit, & quādo intestina mollia sunt,
 ipsis prodest, hepatis debilitatē remouet, presertim quā
 do hæc à causa frigida prouenerint: imò & in causis cas
 lidis cōuenit si nōnullis frigidis corrigatur: sed per vas
 lapideū quid intelligis? SEN. Nos vitriatū vas accipia
 mus ex argilla cocta confectū. BRA. Quāuis de hac re

multa cura non sit, tamen per lapideum vas marmoreum potius accipere oportet, quàm lateritiū, aut figulino opere factum: quippe nomine lapidis apud antiquiores figulina non veniūt: sed ea solum quæ in montibus prodeūt.

SEN. In hoc syrupo rosæ, spica, & ea quæ modicam decoctionē patiuntur, quo ordine poni debent, quia ante decoctionem omnia simul infusa sunt? B R A. Scito, & sit tibi alta mente repostum, quando infusio per aliud quod temporis spatium decoctionē præcedit, tūc omnia simul infunduntur. Illa vero quæ modicam decoctionem patiuntur, suam vim exhibēt rebus infusis, & ita in decoctione vis horum seruatur, quod non fieret si primo infusa non fuissent, sed ab ebullitione incepissent. Cum enim bulliunt & non præcedit infusio, tunc ordo seruandus est, ut quæ maiorem decoctionem patiuntur, primo inyciātur: deinde quæ minorem: deniq; quæ minimam.

Dic vero, paras' ne hūc syrupum ex melle, vel Zucharo?

SEN. Ex Zucharo quādoq; paravi, sed nūc melle vtor.

B R A. Non inficior ex Zucharo fieri posse, sed & author ex melle facit, & res ipsa exigit: eo enim in materiis frigidis solum vtimur. Si autē materia calida sit, frigidis temperamus. Sed dicas cur alium syrupū de absinthio non paratis, qui à Mesue fit, & simplex est?

SEN. Quia in vsu non est. B R A. Ego quandoq; eo vterer, quia in aliqua hepatis affectione solo absinthio indigeo, & non alijs rebus, tunc hoc syrupo vterer.

SEN. Deinceps in tui gratiam parabo. B R A. Imò in ægrorum gratiam, quibus conueniet, & ego ipsum syrupum de absinthio simplicem appellabo.

SENEX.

*et qui huius
monis in
syrupo
patiuntur
ne si po
decoctionem
in decoctione
vis horum
seruatur
quod non fieret
si primo
infusa non fuissent
sed ab ebullitione
inceptissent.*

S E N E X.

Syrupus de mentha succedit. **B R A.** In syrupo de **Syrupu**
 absinthio erant duo syrupi, quorum primus erat in **de meth**
 usu, secundus non est. Contrarium est in syrupo de men
 tha. Duo etiam à Mesue scribuntur: sed secundus in usu
 est, primus autem non est. Et hoc merito, quia secundum
 inuenit Mesue, & probauit, & primo excellentiorem
 esse non modo ipse dicit, sed quotidiana experientia cō
 probatur. Est autem optimus ad ventriculum, cum frigi
 ditate peccauerit, & vomitus ac nauseas sanat: Singula
 tus remouet, atq; fluxus ventris à causa frigida. In calia
 da etiam ventriculum roborat: nam ad hoc agendum
 egregius est, sed eius descriptionem afferas. **S E N.** Hec
 est quæ sequitur.

Recipe succi Cydoniorum muzorum)	
Dulcium)	
Succi granatorum acetosorum)	añ. lib. i. ℥.
Dulcium)	
Muzorum)	
Su pra hos succos injice menthæ siccæ		lib. i. ℥.
Foliorum rosarum		ʒ. ʒ.

Et dimittantur per diem & noctem, deinde coquas
 tur cum facilitate vsq; ad medium, & cum mellis vel Ze
 chari lib. ʒ. fiat syrupus, & aromatizetur cum gallia.
 Hæc Mesue. **B R A.** Cur mentham siccam accipitis?
S E N. Non accipimus siccam penitus: sed quæ passa
 fuerit, vtpote quæ humiditatem quandam superficia
 lem amiserit. **B R A.** Et eo modo sumenda est. In hoc
 quoq; syrupo, in his quæ decoquuntur ordo non ponitur,

quia omnia simul per diem & noctem infunduntur. Scitoq; cum apud hunc authorem inuenies per diem & noctem, intellige viginti quatuor horas: cum autem per diem, aut per noctem, intellige duodecim horas. Sed dic, ponis ne tu galliam vt redoleat: quod vos aromatizare nuncupatis? S E N. Vt ingenue verum fatear, non pono. B R A. Multi pharmacopola, & Ferrariae, & in tota Italia te sequuntur. Sunt tamen et aliqui Ferrariae, qui redolere faciunt, & qui galliam muscatam Mesue, semper paratam habent. S E N. Ego deinceps parabo, ne quicquam vel necessarium mihi desit. B R A. Recte quidem ages. S E N. Rara sunt compositiones quae mentham recipiant, & sicca esse non debeat. B R A. Hoc non mirum quia viridis flatus excitat, qui ventriculū cōturbant & laedunt: sicca autem vim flatuosam amittit: sed exquisitè sicca non fit, vt superius tu ipse aduertisti. Vnum autem obiter annotare volo. In aliquibus pharmacorum descriptionibus legi menthae humidæ: tunc sola viridis mentha intelligenda non est, sed & ea quae in pingui & humido solo viruerit. S E N. Hoc mihi summe placet à te annotatū esse. B R A. Hoc tibi addā, quando absolute in aliqua compositione mentha ponitur sine aliqua additione siccae, vel viridis, siccam semper intelligere oportet. Idem iudicium est de hyssopo, & pluribus alijs, quae suo loco dicemus. Sed vnum est, quod in hoc syrupo perpendendum est, succos esse libras septem & semis, puluerem menthae esse libram vnā & semis, vel mentham ipsam quae imbibet ferè totam succorum quantitatem. Ideo non poterit ebullire vsq; ad medium, propterea

tas horas
u. res in
abing u
e m. u
? m.

at mē
sy nro
u.

propterea vel succi augendi vel mentha sicca esse non debet, ne succos imbibat.

S E N E X.

Syrupus de epithymo, post illum de metha scriptus Syrupus
est. BRA. Ego hoc vtor, magno etiam praesidio in de epith.
scabie gallica, in cancris, in area, in scabie, in occultis mo. *Et c*
vulneribus que cauernosa, sinuosa, & fistulosa sunt, in *103*
lepra, & in vniuersum in omni morbo ex atra bile adu-
sta facto, & simplici atra bile, & bile adusta: qui si in
copia sumeretur, egregie euacuaret. SEN. Quanta est
haec copia? BRA. Quatuor vnciae vsq; ad sex. SEN. *iusis ungi
an ungi.*
Eodem modo soluit & Syrupus de fumo terrae. BRA.
Ille de fumo terrae minus soluit. SEN. Est igitur hic sy-
rupus solutius? BRA. Solutius quidem, quia soluit,
sed etiam digerit: propter hoc, quando opus est, ipsum li-
benter exhibeo, quia simul & soluit, & digerit: quod
etiam infusionem senae facere deprehendimus. SEN.
Quae differentia est, inter hunc Syrupum, & illum de fu- *syru: de ep
tho: ab il
100.*
mo terrae? BRA. Ille de fumo terrae minus calidus est,
& hic de epithymo magis. Propterea in materiebus cas-
tidioribus eo de fumo terrae vti debemus: in minus calis-
dis, illo de epithymo, qui tamen inter se plurimum conue-
niunt. Cū igitur adustos humores biliosos esse video, sy-
rupo de fumo terrae vtor. Si autem atrabilarij, aut pituiti-
tosi fuerint, syrupo de epithymo vtor. Nunc autem eius
descriptionem consideremus. SEN. Haec est quae sub-
sequitur à Mesue ad uerbum accepta.

Recipe epithymi boni hortensis ʒ. xx.

Myrobalanorum citrinorum ʒ. xv.

Indorum		añ. 3. xv.
Cuscutæ)	añ. 3. x.
Fumi terræ)	
Thymi)	
Calamenti)	
Buglossæ)	
Emblici)	añ. 3. vi.
Bellirici)	
Liquiritiæ)	
Polypodyj)	
Agarici)	
Stœchados)	
Rosarum)	
Seminis fœniculi)	añ. 3. ij. 6.
Anisi)	
Prunorum		nu. xx.
Passularum enucleatarum		vnc. iiij.
Tamarindorum		vnc. ij. 6.
Zuchari		lib. iiij.
Rob, id est sapæ		lib. ij.

Fiat syrupus. Hæc Mesue. BRA. In hoc syrupo ambiguitas non mediocris est de ebullitione simplicium, in quanta aquæ quantitate ebulliri debeant: equidem putare non oportet, Mesuen in duabus libris Rob ebullire voluisse, quia fieri non posset. SEN. Primo in aqua ebullimus, & exprimimus: deinde Rob addimus. BRA. Sed quantam aquæ quantitatem sumis? nam à Mesue non exprimitur. SEN. Sine pondere accipimus, ut nobis videtur, & omnia simplicia in tantam aquæ quantitatem

tatem in fundimus, quanta sufficit: vt aqua simplicibus
 superemineat: itaq; per diem dimittimus, postea deco-
 quimus, & exprimimus. BRA. Ergo prius infunditis?
 tamen à Mesue non dicitur iufundi debere. SEN. Ita
 semper facimus. BRA. Et ita semper erratis, quia sine
 ordine ponitis quæ maiorem decoctionem patiuntur, et
 quæ minorem, & quæ ferè nullam, vbi ordo seruandus
 est. SEN. Modum igitur, quo operari debeam in hoc
 Syrupo edoceas, ne deinceps errem. BRA. Faciam si
 aures accommodabis. SEN. Iam accommodatas habes.
 BRA. Credendum est hic Mesuen, & aquam, & aque
 quantitatem omisisse, quia supponit sumendam esse, &
 posse sumi ex aliquo superiori syrupo. Inter prædictos
 autem syrupos ille de fumo terræ maior huic magis affi-
 nis est, quàm aliquis alter, & hoc non solum viribus, sed
 & compositione. Ideo ex illo per similitudinem aquæ
 quantitatem sumendam puto. Sint ergo libræ decem
 aquæ, in qua fiat decoctio, adeò vt tres libræ remaneât.
 Ordo autem rerum quæ ingrediuntur hic sit, vt primo *ordo pas
 syrupo*
 polypodium & agaricum ponantur, deinde pruna, pas-
 sulæ, glycyrrhiza, fœniculi, anisa, stœchas, fumus ter-
 ræ ingrediantur: postea rosæ, cuscuta, buglossa. In-
 de Myrobalani absque nucleis: denique epithymus.
 In vna autem decoctionis parte tamarindi dissoluantur,
 & zucharum cum Rob positum bulliat, &
 cum fuerit ad spissitudinem mellis decoctio paulatim
 addatur, & in fine injciantur tamarindi in il-
 la decoctionis parte dissoluti, & vna vel duabus ebul-
 litionibus bulliant ad spissitudinem syrupi: nempe

*Ulio
75im*

tamarindi parum bullire debent. SEN. Quid intelligis per vnam vel per duas ebullitiones? BRA. Tibi nunc aperiam: puto autem te scire cur simplicia ebulliamus.

SEN. Nec istud perfecte scio. BRA. Per ebullitionem, simplicium vires excitantur, & melius in liquore in quo decoquuntur, suas vires imprimunt. Appellatur autem vna ebullitio, cum ebullire incipit, quousque simplicia sursum & deorsum semel reuoluantur. Cum vero bis, duæ ebullitiones sunt. Vnde cum tamarindos inycis, tali hora inycito quod vna vice agitâdo, aut ad summum duabus syrupus decoctus sit. SEN. Mesue dicit hunc syrupum valere ad Saphati, per hoc vocabulum quid intelligere oportet? BRA. Id quod Græci dicunt ἀχάρας. Vides igitur eos qui dicunt quindecim libras aquæ sumendas errare. SEN. Cur hortensem epithymum accipit? BRA. Quia syluestris & montanus nimis sicci sunt. Sed nõ quærimus tantam siccitatem, quia materibus adustis aduersari debet.

S E N E X.

*yrapus
e eupaz
rio.* **I**gitur syrupum de eupatorio examinare incipiemus. BRA. Si eius descriptionem propones, de illo statim loquemur. SEN. Mesue in hunc modum habet.

Recipe Radicum apij)		
Fœniculi)	añ.	vnc. ij.
Endiuie)		
Liquiritiæ)		
Squinanti)		
Cuscutæ)	añ.	ʒ. vi.
Absinthij)		

Rosarum

S Y R U P O R U M 37

- Rosarum)
- Capillorum veneris)
- Bedeguar)
- Suchaha)
- Florū buglossæ, aut radicū eius) añ. 3. v.
- Anisorum)
- Fœniculorum)
- Eupatorij)
- Raued)
- Masticis) añ. 3. ij.
- Spicæ)
- Assari) añ. 3. ij.
- Folij)

Coque in libras octo aquæ ad consumptionem tertie partis, & cum libris quatuor zuchari fiat Syrupus, cum succi apij, & endiviæ quâtitate sufficienti. Hæc Mesue. BRA. Syrupum excellentem quidem proposuisti: sed talem, qualem nos facturos non credo, est enim optimus Syrupus in longis febribus, præsertim cum vires concoctrices, & iecoris, & ventriculi corruptæ sunt, et ad hydropi præparantur. Valetq; ad καχεξία, id est malum habitum & ad cacoëthe. Si etiam in uentriculo & iecore flatus sit, eo dissoluitur. Si hæc mēbra valde frigida sint & ferè debilitate confecta, hoc Syrupo reficiuntur. Ad tensionem hypochondriorum valet, & ad dolorem eorundem, & ad confirmatum iam hydropem. E quidem dignus est multis nominibus Syrupus, sed adeò difficilis factu ut an fieri possit plurimum dubitem, ob simpliciū quæ ingrediuntur difficultatem. SEN. Si omnia simpli

cia haberentur, quo ordine incederes? B R A. Ordinem
 continuo seruandum sequeretur, vt primo quæ maiorem
 decoctionem sustinent, inijciantur: deinde, quæ minores
 rem, denique quæ minimam. SEN. Modum enarra. R A B.
 Primo radices apij, endiuia, bedeguar, & suchaba ingre-
 diantur. Secundo anisi semen, & fœniculi. Tertio
 squinantium. Quarto absinthium & eupatorium. Quin-
 to mastiche. Sexto assarum. Septimo spica. Octauo cus-
 scuta & flores buglossæ, & capilli veneris. Nono ras-
 ued, & hoc sit in fine decoctionis, quoniam hoc per
 viam infusionis potius, quàm per viam decoctionis poni
 debet, vt magis operetur. SEN. Tuum ordinem iam ac-
 cepi, sed mirum est cur hic syrupus de Eupatorio dica-
 tur, cum minimam portionem Eupatorij recipiat. B R A.
 Verum dicis, tamen quia omnia alia simplicia alios syru-
 pos ingrediuntur, ab Eupatorio denominationem acce-
 pit, tanquam ab eo quod syruporum compositiones ras-
 rò ingreditur. SEN. Quæ sunt illa, quæ in hoc syrupo
 parando tibi difficultatem pariunt? B R A. Ab eo quod
 syrupo nomen dat, incipiam, Eupatorio inquam. Quid
 pro eupatorio sumis? S E N. Eupatorium vulgare non
 accipio, sed id accipio, quod vulgo agrimonium nuncus-
 patur. B R A. Equidem in omnibus antiquorum com-
 positionibus quas Eupatorium ingreditur, si ex anti-
 quis sumptæ sint, agrimonium vulgare accipere conue-
 nit, & tu id agens optimè facis: quia (vt in examine
 simplicium late patet) eupatorium antiquorum, est nos-
 trum vulgare agrimonium. Tamen vbi Mesue eupato-
 rium ponit, dubito an agrimonium sumere debeas, quia
 Mesue

magis in infu-
 sione

agrimo-
 nium

Mesue eupatorium ab antiquorum eupatorio diuersum esse videtur. In Mesue autem compositionibus, Mesue simplicibus vtor: Sed eupatorium Mesue vulgare Eupatorium, & non agrimonium esse videtur. SEN. Errabam igitur in hac compositione agrimonium sumens, sed cum viris summis errabam. BRASA. Tuo arbitrato errare poteris, nam Agrimonium vulgare, quod est antiquorum, & Dioscoridis eupatorium, iocinerosis quidem valet: sed illis passionibus valere non videtur, quibus Mesue Eupatorium succurrit. SENE. Ego igitur in hac re sum anceps. BRASA VOLVS. Et nos te hoc fasce leuabimus. Non desunt medici, qui Mesue eupatorium aliud esse ab antiquorum eupatorio iudicant. Tibi autem dicimus, si pro eupatorio aut Mesue aut antiquorum vulgare Agrimonium sumes, nunquam errabis, quoniam & Mesue eupatorium est nostrum vulgare agrimonium, si eius descriptionem consideres. Illi que decipiuntur qui Mesue eupatorium, vulgare eupatorium esse iudicarunt: nam Mesue cum Dioscoride in eupatorio conuenit. Constat autem Dioscoridis eupatorium, Mesuæ eupatorium esse: quippe Mesue dicit, est herba longitudinis cubiti: Dioscorides autem esse herbam cubitalem, & aliquando ampliorem scribit. Addit Mesue, multæ amaritudinis, quod non ponit Dioscorides. Addit etiam Mesue, cuius folia sunt sicut centaureæ minoris viridia. Nec istud ponit Dioscorides, tamen verum est. Quæ autem à Mesue dicuntur de eius folijs, quod sunt aspera, incisa, & stipes eius est subtilis, hæc à Dioscoride

Eupato
riū Me:
sue.

annotantur: etenim dicit folio per interualla inciso, prius autem dixerat hirsuto: quod est esse asperum. Dixerat etiam tenuis scapi, vt non videatur dubitandum, Mesue Dioscoridis eupatorium, quod est agrimonium vulgare voluisse describere, sed id quam barbare fecit. SEN. igitur conueniens fuit agrimonium accipere. BRA. Et conueniens fuit, & erit, si illud semp accipies. SEN. Vehementer turbabar si alia herba erat, & nemini credere incipiebam. BRA. Esto igitur bono animo, & reliqua prosequamur. In fine syrupi dicitur, & cum succi apy, & endiuie quantitate sufficienti fiat syrupus, quantam succorum quantitatem accipis? SEN. Ego sine pondere accipio: potest autem esse cuiuslibet succi libra vna. BRA. Ita etiam aly pharmacopolæ faciunt: sed (vt ostendemus) errant, nam tibi demonstrare potero determinatam quantitatem sumendam esse. SEN. Tibi plurimum debebo, nam omnes ferè sine ordine, & sine pondere succum inijciunt. BRA. Audies igitur. Cū Mesue dicit succos ponendos esse quantitate sufficienti, credendum est, aliquo loco hanc quantitatem indicasse. Ideo locum querere oportet, vbi succorum quantitatem, quando in fine cum zucharo ponuntur edocuerit. Si autem considerabis syrupum de fumo terræ maiorem, in de regulam accipiendorum succorum accipi posse cognosces. Nam eo loco tantam quantitatem succi depurati accipit, quantam zuchari. Ideo & hoc loco tanta quantitas succorum depuratorum accipienda est, quanta zuchari. Ideo illi errant, qui volunt hic accipi tres libras succorum, quia & ibi tres libræ succorum accipiuntur: nam illic tres libræ zuchari

chari sumuntur: ideo & tres libræ succorum accipiuntur. Verum cum hic quatuor libræ Zuchari recipiantur, etiam quatuor libræ succorum recipi debent. Hi autem errant qui volunt quatuor libras utrorumque accipere, nã pro quolibet succo tantum duas libras sumere oportet, ut duæ libræ succi apy, & duæ libræ succi endiuicæ sumantur: quatuor enim libræ vniuscuiusque Zucharum nimis superant: quod Mesue in suis compositionibus facere non consuevit. SEN. Certè hæc est cõueniens regula. Accipiam igitur de puratum succum, & simul cum Zucharo clarificato decoctionem paulatim addens ebullire faciam. BRA. Semper ita agendum est, præsertim vbi per decoctionem sunt, & non præcedit infusio. Sed aliud quoque me angit, folium hanc compositionem ingredi, tamen non habetur, vos autem, illius loco quid ponistis? SEN. Ego semper vsus sum duplum spicæ pro folio ponere. BRA. Utinam veram nardum haberes, sed duo à Paulo Ægineta pro malabathro, id est folio in eius defectu sumi possunt. Vnum est, Indica nardus à vobis spica nuncupata: sed nardus nostra ex India non affertur. Aliud est, cassia, quam nos canellam vocamus. In hac magis certi sumus: ideo pro malabathro canellam inijcias. Cum autem Venetys pro malabathro garyophyllorum folia vendant, non vereor folij loco garyophyllorum folia sumere, quoniam & hæc folia in hac compositione ad omnes intentiones ad quas valet efficaciam habent. Nec etiam mihi displicet, quod eius loco macis ponatur, & hoc est Arabum inuentum Nempe Auicenna secundo libro, capi. CCLIX. cum folium deficit, macis sumi iubet.

Folij loco
quod sume-
dum sit.

Dicas autem pro Bedeguar & Suchaha quid accipis?
 SEN. Tibi ingenue verū fatebor, Pharmacopolas adeo
 varios videmus, vt horum loco nihil inyciam. BRA.
 Omittis igitur? SEN. Omitto volens, ne aliquid acci-
 piam quod compositionem peruertat, & ab eius vniuer-
 sali intentione discedat. BRA. Res equidem est, quæ
 diu pharmacopolas agitauit. Nam superioribus annis
 fructum syluestris rosæ, id est echinum illum qui in rose-
 tis concreuit, sumere consueuerunt, & nunc etiam alii
 qui seruant. Alij carduum ipsum accipiunt, alij rubum.
 Sed nunc carduum vulgò benedictum nuncupatum ma-
 ior pars accipit. SEN. Tu autem quid sumendum iudic-
 as? BRA. Si in primis quid sit Bedeguar apud antia-
 quos discutiamus, eius loco quid sumendum sit videbis.
 SEN. Hoc lubentissime audiā. BRA. Serapio. XCIX.
 capite libri de simplicium mendicamentorum facultatibus,
 de Bedeguar tractauit, Dioscoridemq; ita dicentem ad-
 ducit: Nascitur in montibus Zagial, & habet folia similia
 chamæleonte albæ, nisi quia sunt strictiora & albis-
 era, & super ea est simile borreæ, & sunt spinosa, & ha-
 bet stipitem longum duobus brachys, in grossitudine dia-
 giti pollicis, vel plus: color eius est vergens ad albedi-
 nem, & super summitates eius sunt capitella spinosa si-
 milia eritio marino, nisi quia sunt minora & oblonga,
 & flos eius est coloris purpurei, & semen eius est simi-
 le grano chartami, nisi quia est rotundius. Hactenus Se-
 rapio. Audias modo Dioscoridem de alba spina differen-
 tem, non dico autem de spina alba, vt recentes faciunt,
 sed de alba spina. Nam & Manardus deceptus
 est,

ba spi-

est, λευκοκάνθαυ Dioscoridis esse putans, Cum sit ἀκανθοε
 λευκή, cum enim dicimus λευκοκάνθαυ, fruticem intelligi
 mus aculeatum, cuius copiam in nostris sepibus, & fo-
 ueis habemus, flores albos, odoratos parientem, aut ge-
 nus cardui aculeatum & quadratum, quod non est Bea-
 deguar. Cum verò de acantha leuce, id est spina alba lo-
 quitur, est bedeguar Serapionis. Quod manifeste appa-
 ret, si Dioscoridiam Serapioni compares. Serapionis ver-
 ba audiisti: nunc Dioscoridi eadem dicenti attendas.
 Nascitur, inquit, in montibus, syluosisq; locis, folia habes
 chamæleontis albi similia, verum angustiora candidiora
 raq; subhirsuta, spinis infesta, caulè binos cubitos ex-
 cedentem, pollicari crassitudine, vel ampliore, subalbi-
 dum, & inanem: cacumini echinus insidet, à marino
 differens magnitudine, sed oblongus, flore purpureo
 continente semen, quale cnici, rotundius. SEN. Nunc
 idem præcise esse apud Serapionem Bedeguar, quod
 apud Dioscoridem spina alba, facile deprehendi: quid
 autem sit, ignoro. BRASAVOLVS. In Mutinen-
 sibus montibus, Regiensibus, & Bononiensibus via-
 ret, & in aliquo loco Ferrariensis agri asperiore, ego
 tibi oculis ostendam. SEN. Gaudebo plurimum &
 tibi ingentes gratias habebō. Audiui in Hetruria rusti-
 cos ad coagulandum lac eius flore vti. BRASAVO.
 Hoc quidem non vidi, quamuis per Hetruriam equitas
 uerim & multa obseruauerim, sed bene audiui, & eius
 flos ad me mittentur hac æstate. Vidi tamen floribus
 verbasci idè effici in eadè Hetruria. SEN. Ad suchaha
 transeamus. BRA. Suchaha Serapionis spinā Arabicam

Dioscoridis esse putatur: plura tamè à Serapione de spina Arabica secundum Dioscoridem scribuntur, quam ab ipso Dioscoride dicantur, fortè Serapio in suo Dioscoridis lib. tot habebat, quæ ab aliquo interprete scripta erant: quod autè à Serapione plura descripta sint, quàm à Dioscoride dicantur, manifestum fiet, si Serapionem audies secundum Dioscoridem ita scribentem: Natura huius herbæ secundum quod existimo est prope naturam Bedeguar, & est stiptica, & semen eius est fortius satis, & confert relaxationi vulvæ, & fluxibilitati ani, & cōglutinat vlcera, quoniam stipticitas eius est pauca sine superfluitate, & radix eius confert cursui humiditatum antiquarum matricis, & fluxui nimio menstruorum, & sputo sanguinis à pectore, & alijs fluxibus humiditatum corporis. Hæc Serapio secundum Dioscoridem. Sed tu modo Dioscoridem audias ita dicentem, Spine albæ natura videt esse, hoc est id quod Serapio dicit, est prope naturam Bedeguard. Sequitur Dioscorides, nam & ipsa spissat, stringitq; guttantia, mensium abundantias, sanguinis excreatus, & alias fluxiones etiamnum radice valens. Nascitur in asperis. SEN. Idem re ipsa cum Serapione dicit, sed Serapio magis ampliat, vel sermo Arabicus non est ita brevis. Habes autem aliud testimonium quod hæc sit, si ea legas quæ idem Serapio secundum Galenū de suchaha scribit, Inquit enim: Hæc herba est similis plantæ Bedeguard, nisi quia virtus eius desiccet & stipticat plus eo, & fructus & radix eius est fortior res quæ sit in ea, & ideo radix eius confert nimio fluxui menstruorum, & cōfert in omnibus ægritudinibus, quibus

bus confert Bedeguard, & fructus eius & radix cons-
 fert apostemationi vulue & apostematibus ani, & radix
 eius incarnat vlcera, quia in ipsa est virtus consolidati-
 ua cum temperamento. Hæc Serapio de suchaha secun-
 dum Galenum. Nunc Galenum audies de ~~αἰκνία~~ Ægyp-
 ptia eadem tertio lib. de simplicium medicamentorum fa-
 cultatibus præcise dicentem, in hunc modum exorsus:
 Achantha Ægyptia, quidã Arabicam vocant, similis au-
 tem est albe spinæ nostrati, verum facultate validior ad-
 stringente pariter, & desiccante. Itaq; profluum mus-
 liebre radix eius inuat, & alia quibus auxilio est, quæ
 apud nos nascitur spina: sed efficacius tamen omnia adius-
 uant, tum radix, tum fructus, sic vero & columellæ pro-
 dest, & ijs quæ in sede inflata sunt, tum vlcera ad cicas-
 tricem ducit, mediocrem habens, & non molestam ad-
 strictionem. SEN. Idem præcise de suchaha dicit quod
 Galenus de spina Arabica, vno dempto. B R A. Quale
 hoc est? SEN. Cum Galenus scripsit prodesse columel-
 læ, Serapio refert prodesse vuluæ. B R A. Deprauatus
 est Serapionis contextus, à librario parum perito, nempe
 pe legi debet vuluæ, quia hi Barbari vuluam appellant,
 quam Latini columellam dicunt. SEN. Ita certe legens
 dum puto. B R A. Auderem ego infinitos Arabum er-
 rores emendare, & conciliare, Græcis authoribus conse-
 rendo. SEN. Nunc scio Arabum suchaha esse Arabis-
 cam spinam antiquorū. Cuperem aut vt mihi illam osten-
 deres, & quid accipiendum sit edoceres. B R A. Multi
 decipiuntur, qui hanc spinam arbusculam in Arabia esse
 putant qua fiat Acatia, sed longe decipiuntur, quia her-

ba est, aspectu similis nostræ albæ spinæ, tantum vero
 differt quia in Arabia nascitur, vt propter solum efficaz
 ciores vires habeat: sed quia haberi nō potest, vel saltem
 facile, propterea pro suchaha Bedeguar sumere collauz
 darem, quia has duas herbas idem esse arbitror, & tan
 tum solo, quo nascuntur, differant: hoc enim apud nos, id
 apud Arabes nascitur. SEN. Igitur eam spinam albam
 accipiam pro suchaha, & bedeguar, quam mihi ostens
 des. BRA. Si ita feceris, non errabis. Sed vnum est quod
 me vehementer angit, nam huius syrupi intentionem con
 sideras, quæ est aperire, reserare, et potius soluere quàm
 stringere, & deinde vires harū herbarum perpendens,
 quæ sunt prædictis oppositæ, nēpe adstringere, obstrues
 re, & fluctiones remouere, statim suchaha, et Bedeguar
 in suspicionem mihi venere, quod in hoc syrupo poni
 non debeant, qui est aperitiuus, & fluidum facere dea
 bet. SEN. Fortè ob ventriculum ponuntur, cui stiptica
 conueniunt, quando eius formam amiserit. BRA. Et in
 hoc opus est obstructions aperire. Ideo varia Mesue vo
 lumina euoluere cœpi, vt experirer an in omnibus ita
 scriptum inueniretur. Omnia quæ incidi, hæc duo habes
 bant, Bedeguar suchaha, quæ tamen in hac compositio
 ne mihi suspecta sunt. Ideo ne in hoc syrupo essent con
 tra pugnantia absq; vtilitate, vel illorum loco nihil pone
 rem, aut aperientia acciperem, nisi quis dicat poni ad ro
 borandum, quod vanum est. Illosq; non arguo qui Cara
 dum benedictum, vulgo appellatum pro his ponunt.
 SEN. Quid igitur in tanto discrimine facere oportet?
 BRA. Quod lubuerit facito: si autē pro me, id est pro
 meis

meis ægris parabis, loco horum duorum suchaha scilicet
 & Bedeguar, sabinam & polypodium inycito. S E N.
 In tui gratiam ita paratum habeo. B R A. Habeo. Aly
 suo modo confectum velint: scito etiam cum Raued abs
 solute scriptum inuenies, Rhabarbarum semper intelli
 gere oportet. S E N. Nunc pro hoc syrupo mihi in mens
 tem venit, quosdam esse, qui à syrupo bisantino succo
 rum proportionem accipiunt. B R A. Quantam acci
 piunt? S E N. Sicut in syrupo bisantino sunt quatuor li
 bræ succorum & Zuchari libræ duæ & semis, ideo pro
 omni Zuchari libra, debent poni succi depurati vnc. xix.
 3. i. scrup. i. gra. xvi. B R A. Est nimia succorum quan
 titas: potius sume tu ex illo de fumo terræ, qui fit ex de
 coctione & succis, sicut etiam iste fit: syropus autem bis
 antinus fit solum ex succis, ideo inter istum, & Bisanz
 tinum nulla est proportio, sed magna est inter istum &
 illum de fumo terræ. S E N. Hic discursus mihi summè
 placuit. B R A. Imò hoc erat summè animaduertendum
 quia in hoc adest decoctio & succus, ideo ab vno regu
 la sumenda est, qui decoctionem & succum recipiat, &
 non ex vno, qui solū decoctionē recipiat, vel solos suc
 cos. Tu autē omnes syropos contempleris, cognosces nul
 lum esse huic magis porportionatum illo de fumo terræ.
 Dic autē quis ille fuit, qui hāc proportionem ex syrupo
 bisantino accepit? S E N. Vnus est ex nostris satrapis à
 cuius nomine abstinere decreui. B R A. Viuit' ne? S E N.
 Diu est quod desideratur. B R A. Igitur neminē offensa
 des, quia hominū verbis, mortuorū manes non læduntur.
 S E N. Est libellus Lumen Apothecariorum inscriptus.

B R A. Certe vir ille vituperandus non est, quia sua etate in adiuuanda hac arte pro facultate laborauit, & ingenium suum (vt illa aetas patiebatur) exercuit. Illos enim obtorta conscientia affectos puto, qui illos calumniatur, qui mortales adiuuare conati sunt, vel feliciter, vel infeliciter successerit: si quidem feliciter inuerint, laude digni sunt: si infeliciter, corrigendi sunt, & errores detegendi, non tamen conuictus irritandi. **S E N.** Et hoc semper probi viri officium esse existimaui, neminem laedere. **B R A.** Hoc non solum vir probus agere debet, sed etiam eius animus ita inclinatus & affectus sit. Nunc syropos alios perpendamus.

S E N E X.

Syrupus
de liquiritia.

Qui succedit, Syrupus de liquiritia appellatur. **B R A.** Magnus est eius vsus in pleuritide, in antiqua tussi, ad mundificandum pectus & pulmonem, sed eius conficiendi modum examinemus, enarrata simplicia, & eorum quantitatem, vt ab authore scribuntur. **S E N.** Ita Mesue ad verbum fere dicit.

Recipe liquiritiae	vnc.	ij.
Capillorum veneris.	vnc.	i.
Hyssopi siccae	vnc.	℥.

Super haec proyce aquae libras quatuor, et dimittatur per die & nocte, id est vigintiquatuor horas, deinde coquantur vsq; ad media partem, postea super haec proyce.

Mellis)	
Zuchari)	an. 3. viij.
Penidiarum)	
Aquae rosatae		vnc. vi.

Fiat

Fiat syrupus, id est bulliant ad cocturam syrupi, & quando opus est administretur. BRA. In huius syrupi compositione nihil ambigui accidit, nisi cum dicit siccam hyssopum, noli intelligere extremè siccam, sed quæ in superficie humiditatem amisit: nec opus est secundū maiorem & minorem decoctionem simplicia inycere, quia prius infunduntur. SEN In vno solum recentes ambiguitatem faciunt, cum hic syrupus aperire, & dilatare debeat cur aquam rosaceam recipiat: vnde & ego & multi alij pharmacopola, medicorū etiam suasu aquam rosaceā omittimus. BRA. Re vera omittenda non erat, quia partes pectoris relaxatas roborat, & vim expultricem fortiolem reddit: quod siccitate, & stipticitate quadam fit, quæ tamē modica sit ratione aliarum rerum ingredientium. Ideo aquam rosaceam semper inycias: nec debet medicus vereri in morbis pectoris modicè ad stringentibus uti, præsertim cū ab aperientibus superantur. Ideo & illi summè errāt, qui in morbis pectoris rhabarbarum exhibere nolunt, & qui ob aquam rosaceam compositionem Manus christi appellatam prohibent, & plura similia, in quibus inspiciendum non est, quia potius prosunt, quam obesse possint: Imò, si omnia simplicia, & omnia composita consideremus, nihil est adeò perfectum, quin aliqua ex parte notari possit.

S E N E X.

His omissis ad syrupum de hyssopo descendamus. Syrupus
 BRA. In Mesue etiam hic sequitur, & non præter rationem: nā ad morbos pectoris, ad tussim, ad pleuritam, ad dolores corporis, ad asthmata efficacior est, de hyssopo.

quàm is de glycyrrhiza prædictus. Tu autem eius com-
positionem edisseras. SEN. Hæc est apud Mesuen.

Recipe hyssopi sicce)	
Radicum apy)	añ. ʒ. x.
Fœniculi)	
Liquiritiæ)	
Hordei mundi		vnc. ʒ.
Seminum Maluæ)	
Dragaganti)	añ. ʒ. ij.
Seminum cydoniorum)	
Capillorum veneris		ʒ. vi.
Iuiubæ)	añ. nu. xxx.
Sebestem)	
Passularum enucleatarum		ʒ. xij.
Ficum siccarum)	añ. nu. x.
Dactylorum pinguium)	
Penidiarum albarum		lib. ij.
Fiat Syrupus.		

BRA. Simplicia quæ hunc Syrupum ingrediuntur, in nostro simplicium examine perpensa sunt, & superius diximus quid per siccam hyssopum intelligere oporteat: nec opus est dubitare, quid per alba penidia intelligendum sit, nempe illa intelligimus, quæ ex zucchero albo facta sunt. Quod vero dubium ingerit est, quia si huius Syrupi simplicia misceantur, emplastrum fiet: nam Mesue non dicit vel in aqua bulliendo, vel in alio liquore. SEN. Subintelligere opus est, quia in pluribus alijs Syrupis aquæ quantitatem posuit, in qua fit decoctio: ideo non est opus ut semper ponat, sed diligens lector, &

stor, & pharmacopola plerunq; ex alijs syrupis elicere
 debet. BRA. Optime sentis, sed quantam aquæ quan-
 titatem sumis, vt hæc simplicia ebulliant? SEN. Per
 pondus certam mensuram non habeo, sed simplicia in
 vas pono, & tantam aquæ quantitatem injicio, quod sim-
 plicia tegantur, & aqua pollicari quantitate superemi-
 neat. Itaq; per aliquot horas relinquo, postea ad consum-
 ptionem medietatis ebullire facio, deinde excolata de-
 coctione penidia addo, & ad formam syrupi reduco.
 BRA. Non modo tu, sed & cæteri pharmacopolæ ita
 operantur, sed duplex error hic est: primo, quia non sem-
 per idem syrupus erit, quia decoctio quandoq; maior,
 quandoq; minor euadit: secundo, quia eodem tempore
 omnia in decoctionem ponuntur, tamen sunt aliqua, quæ
 maiorem decoctionem, aliquam minorem patiuntur. Nec
 opus est fugias primo infundi, quia infundi non debent
 quando ab authore non specificatur infusio. SEN. Ab
 omnibus ita fieri vidimus. BRA. Et omnes sine regula
 agunt. SEN. Hoc, est ne sufficiens causa vt syrupus im-
 mutet? BRA. Tantum immutare potest, quod vires
 æquæ perfectæ non sunt in vno qui magis decoctus sit,
 & in vno qui minus. SENEK. Da tu regulam in qua
 nunquam errare possim. BRASAVOLVS. In
 omnibus syrupis certa regula assignari non potest, sed
 in vnoquoque syrupo sua exhibetur, quoniam (vt in
 syrupo de stæchade scriptum reliquimus) simplici,
 quæ ingrediuntur, ea sunt, quæ magis & minus aquæ
 recipiunt: si arida vel viridia sint, si mucosa vel non,
 si mollia vel dura. Ideo in omni syrupo sua aquæ

portio statuta esse debet. SEN. Quantam in hoc syrupo inijcies? BRA. Nunc tibi ostendam, si hanc compositionem consideres, in ea paucissima sunt, quæ multum aquæ imbibere possint: ideo multa aquæ quantitate non indiget: imò si experiaris, octo libras aquæ satis esse deprehendes, & decoqui quousque tres libræ relinquantur, postea exprimantur, & cum penidijs ad formam syruperi iterum bulliant. SEN. Sed quem ordinem in decoquendo seruare oportet? BRA. Primo passulæ, Ziziphæ, sebesten, ficus, dactyli, radices apij, & fœniculi ingrediuntur: deinde hordeū, semen maiuæ, semina cydoniorum: denique tragacanthum, hyssopus, & capilli veneris. SEN. Nullus est inter nos, qui hoc modo paret. BRA. Ideo nullus est qui recte operetur. Notaque hunc syrupum dactylos, & cydoniorum semina ingredi, quæ aliquam adstrictionem illi præstant, sed leuissimam: propterea adstringente aliquo uti licet, ubi etiam a pertione indigemus ad confortandum & roborandum. SEN. Quur istud nunc iterum repetis? BRA. Quia in magnorum virorum mentibus insertum est, ut nec compositio Manus Christi dicta, in dispositionibus pectoris ob aquam rosaceam, quæ ingreditur, exhibeatur. SEN. Tamen superius in syrupo de Eupatorio, qui plurimum aperit, iubebas suchaba, & Bedeguar abijcienda, quia adstringentia sunt. BRA. Id faciebam, non quia adstringentia, sed quia nimis adstringentia: imò ad repræmendam vim fortium medicaminum adstringentia miscemus, sed non vehementer adstringentia, qualia illa sunt, quæ syrupum de Eupatorio ingrediuntur, in quo
nihil

nihil est quod vehementem vim habeat. SEN. Hoc mihi
satis est. BRA. Scito præterea multos de hyssopo syrupus
pos à Mesue poni, vbi de tussi pertractat, qui omnes ab
hoc distincti sunt. Tu solum isto vti debes, cuius per totam
tam Italiam publicus vsus est.

S E N E X.

Rari sunt, qui syrupum de prassio Ferrariae parēt
tamen quia ab aliquibus fit, & in vsu est apud il-
los, ideo ipsum adducere non grauabimur. BRA. Miror
quod omnes non parent: nam cum syrupus de hyssopo
non sanet, opus est ad syrupū de prassio deflectere: nā
antiquæ tussi, & ægitudinibus longioribus pectoris
plurimum succurrit, & materiam crassam et glutinosam
habentibus, & antiquis viris asthma: patientibus, præser-
tim, a pituitoso humore, crasso, putrido, & difficulter so-
lubili. SEN. Ad eadem igitur valet ad quæ syrupum
de hyssopo valere dicebas? BRA. Ad eadē omnino, sed
efficacius. SEN. Est ergo in pectoralibus syrupis ali-
quis ordo. BRA. Imò perfectissimo ordine incedunt:
quamuis plures (non quidem medicorum, sed qui mes-
dentur: quippe differunt Medicus, & qui sine arte ar-
tem exercent) id ignorent. Cum enim materia vel calis-
da, vel ex calido & frigido mixta est, quia in principio
calida materia magis agit, propterea à syrupo violato
incipiendum est, Cum ægritudo procedit, ad syrupū de
capillis veneris transeo. SEN. Ego hunc syrupum nun-
quam vidi vel audiui. BRA. Nūc audiisti, et deinceps
videbis. Syrupus est, quem parari facio, inter violatum,
& illum de glycyrrhiza medius, cuius descriptionē post

Syrupu
de pras-
sio.

Syrupu
de cōtra
liū ord.

hunc de prassio prosequamur, à syrupo de capillis veneris, ad syrupum de glycyrrhiza peruenio. Interim subtilis & calida materia euanescit, frigida & crassa remanet, propterea ad syrupum de hyssopo deslecto, qui nisi profuerit, ad illum de prassio tanquam ad sacram anchoram confugimus, qui nisi sanet, is qui ægrotat, ferè desperatus est, vel ad decocta, & trochiscos veniendū. Nunc autem syrups de prassio compositionem enarra. S E N. Hæc est quæ sequitur.

Recipe prassi		vnc.	ij.
Hyssopi)		
Capillorum veneris)	añ.	3. vi.
Liquiritiæ		vnc.	i.
Calamenthi)		
Anisi)		
Radicum Apij)	añ.	3. v.
Fœniculi)		
Seminum maluæ)		
Fœnu græci)	añ.	3. ij.
Ireos)		
Seminum lini)		
Cydoniorum)	añ.	3. ij.
Passularum enucleatarum		vnc.	v.
Ficus siccas pingues		nu.	xv.
Penidiarum)		
Mellis boni despumati)	añ.	lib. ij.

B R A. Hæc tantum ab authore dicuntur, & nihil de componendi modo addidit? S E N. Nihil, propterea & nos aquæ quantitatem accipimus, vt nobis videbitur. B R A.

S Y R V P O R V M 155

In hoc Syrupo decem aquæ libræ sumi debent, quæ ad consumptionem medietatis bulliant, propter mel & penidia, quæ ingrediuntur, nempe maiorem decoctionis quantitatem exigunt, quam præcedens Syrupus de hyssopo fecerit, quoniam in illo solum duæ penidiarum libræ erant: hic autem præter penidia, duæ mellis libræ ingrediuntur. Non desunt autem qui velint hic hyssopum viridem sumi: nos autem siccam sumendam putamus, non tamen extreme siccam, sed quæ in superficie humiditatem amiserit: & ita de alijs. Huncq; Syrupum aliorum more composito, vt primo ea ingrediantur quæ maiorem decoctionem patiuntur, vt passule, ficus, radices: postea quæ minorem, vt semina: deniq; quæ minima, vt capilli veneris. SEN. Hoc igitur semper obseruabo. BRA. Nisi errare volueris, modo nõ sit opus simplicia prius infundere, quæ cū infusio decoctionem præcedit, tunc ordo ponendarum rerum non habetur. SEN. Cuperem nunc vt Syrupum illum de capillis veneris mihi referres, quo vteris tu, nam & ego deinceps illum parabo. BRA. Hic est subscriptus.

Recipe glycyrrhizæ mundæ	vnc.	ij.	
Capillorum veneris	vnc.	v.	Syrupus
Supra inycias aquæ fontis	lib.	iiij.	de capillis

Et dimittas per diem & noctem, postea coquantur ad consumptionem medietatis, deinde percoletur, & huic decoctioni addantur,

Zuchari clarificati)	
Penidiarum)	añ. vnc. viij.
Aquæ capillorum veneris)	

Misce & ad formam Syrupi decoque, ad vsusq; seruetur.

Syrupus calamē
Syrupus de calamētho sponte in mea scheda occurrit.
 Srit. BRA. Cum duo sint apud Mesuen de calamētho
 to syrapi, quem in tua officina paratum seruas? S E N.
 Primum apud Mesuen, cuius descriptio hæc est, quæ
 subsequitur.

Recipe calamēthi domestici)	añ.	vnc.	ij.
Syluestris)			
Chersim)			
Dauci)	añ.	ʒ.	v.
Squinanti)			
Passularum enucleatarum			lib.	ʒ.
Mellis			lib.	ij.
Fiat syrupus				

In hoc quoque aquarum regulam non habemus, sed ut
 nobis videtur, aquam ponimus. BRA. In hoc syrupo sex
 aquæ libræ recipiantur, quæ bulliant primo passulas, de
 inde alia secundum præscriptum ordinem ponendo, usque
 ad consumptionem medietatis: denique addito melle fiat
 syrupus secundum artem: qui syrupus ad lienosos plurimum
 valebit, quibus durus est lien et penè irresolubilis,
 et his qui frigida viscera habent, et asthmate laborant,
 præsertim in senibus, et in habentibus antiquas tussis:
 si quis enim vel pectus, vel ventriculū, vel intestina
 crassa, tenaci, et irresolubili materia plena habeat, hoc
 syrupo sanatur. Vñ tantū est, quod te perturbare possit,
 scilicet quid sit domesticū calamēthū. In examine simpliciū
 de calamētho differuimus, per domesticū verò, méthā
 intellige. SEN. Quæ méthā? BR. Nostratē vulgare.

S E N E X.

Syrupus de Endiuiā nos vocat. BRA. In hoc syrupo Syrup
de enc
uia.
 Pharmacopolæ plurimū differunt: aliquos enim Fer
 variæ, & in omni ferè Italica vrbe inuenio, qui syrupū
 de endiuiā Gentilis solum parant, & semper illum par
 rant, à quocunq; & quādo cūq; syrupus de endiuiā in
 dicetur. Alij syrupum de endiuiā Nicolai paratū seruāt:
 alij syrupum de endiuiā ex solo succo & Zucharo. Quē
 habes tu paratū? SEN. Ego consuetus sum (& ita præ
 ceptor meus utebatur) syrupum de endiuiā Gentilis pa
 rare, cuius descriptio hæc est quæ sequitur.

Recipe succi endiuiæ)
 Hepaticæ) añ. lib. ij.
 Clarificentur prædicti succi ad ignem, vt expedit.
 Rosarum)
 Violarum)
 Lenticulæ aquæ) añ. vnc. ʒ.
 Florū nenufaris)
 Polytrici)
 Capillorum veneris)
 Hordei mundi) añ. vnc. i.
 Seminū cōmuniū maiorū frigidorū)
 Fiat syrupus cum Zucharo quantum sufficit, secundū
 artem, & aromatizetur, cum
 Sandalis albis)
 rubris)
 Berberis) añ. scrop. i.
 Seminum cydoniorum)
 Ligni aloes)

Cinamomi)

Corticum citri)

Et vsui referuetur. B R A. Mihi summè displicet quod hunc syrupum habeas, aut vnquam paraueris. In eo enim nullum ordinem inuenio, imò confusionem quandam, & ita syrupum de hepatica appellari posse, sicuti de endiuia: quando autem apud te pro meis ægris syrupum de endiuia indicebam, simplicem syrupum quærebam, non tam amplam cõpositionem, in qua calida frigidis mixta sunt. Nos Gentili suum syrupum dimittamus, qui eo vtitur quando lubet, eo enim nunquam vtemur. Aly etiam Ferrariæ sunt qui aliam descriptionem sequuntur. SEN. Quam? B R A. Subsequentem, quam faciunt, & nesciunt à quo authore sumatur.

Recipe succi endiuie lib. lx.

Purificetur, deinde in ipso bulliant

Rosarum) añ. vnc. v.
Sandalorum citrinorum)

Spody) añ. ʒ. xx.
Berberis)

Asparagorum ʒ. x.

Zuchari lib. xx.

Aceti granatorum lib. ij. vnc. iij.

Misce & fiat syrupus secundum artem. SEN. Dicunt ex Gentile sumi. B R A. A quocunq; sumatur, mihi non placet: nam cum indico syrupum de endiuia, simplicem semper intelligo. SEN. Tu specifica. B R A. Non est opus cū aliquo addito indicare: sed satis est simpliciter aut syrupū de endiuia, aut de succo endiuie prædicere: & tunc

Cucurbitæ)	
Hepaticæ)	
Scariolæ)	añ. m. i.
Fumi terre)	
Lupinorum)	
Hordei non excoriati)	
Alkakengi)	añ. vnc. iiij.
Liquiritiæ)	
Capillorum veneris)	
Coterach)	
Polytrici)	añ. ʒ. vi.
Adianti)	
Cuscutæ)	
Radicum foeniculi)	
Apj)	añ. vnc. ij.
Asparagi)	

Bulliant in insufficienti quantitate aquæ, & colentur, & cum Zucharo albo solido fiat syrupus, & pro vna quaque eius libra, ponantur ad coquendum. ʒ. iiij. rheus barbari electi, & scropo. iij. spicæ ligatæ in petia rara, quæ sæpe exprimatur, donec syrupus sit perfecte decoctus. Dosis est vnc. ij. cum aqua euulsionis seminum cominum frigidorum. Hæc Nicolaus BRA. Certe hæc potius mihi videtur confusio, quàm compositio: nam compositiones ordinem aliquem habent, & per componendi regulas disponuntur: hæc autem non ita est. Ideo eam omitterem, vel pro illis medicis pararem, qui simplicia ignorantes, & regulas componendorum pharmacorum, ad has recentium compositiones tanquam ad sacram anchoram

anchoram confugiunt. Nunquam videbis me tali compositione vti in hepate, quomodocumq; obstructo. SEN. In alyis Italiae vrbibus Syrupo de cichorea Gulielmi Placentini vtuntur, quem magis probas tu? BRA. Nullum probo: nempe & hic confusio quaedam est: imò de recentibus quibusdam miror, qui premittunt syrupum de cichorea Gulielmi ob hanc causam, quia plura simplicia recipit: vnde tota eorum ratio est multitudo simplicium, ac si plura simplicia recipere hos Syrupos magis egregios faciat. Nam si hoc verum esset, possemus quatuor Syrupos solum parare, qui omnia complecterentur: vnum ex omnibus calidis, alium ex frigidis, tertium ex humidis, quartum ex omnibus siccis. Sed vanum est sine ratione multa simplicia aggregare. SEN. Nisi pigeat, Syrupum istum Placentini de cichorea enarra, quia à multis Italiae populis fit. BRA. Hic est subscriptus.

Syrupus
de cicho
rea Gul
elmi pla
centini.

Recipe foliorum cichoreae,

m. i.

Foliorum boraginis)

Lactucæ)

Violarum)

Sariolæ)

añ. m. ß.

Linguae bouis, id est buglosse)

Acetosæ)

Batiosæ)

Rhabarbari)

ʒ. ij.

Herbae pistetur, & in libris tribus aquae coquantur, donec tertia pars consumpta fuerit, & coletur & addantur in illa aqua librae duae Zuchari, & cum dissolutum fuerit Zucharum ad ignem cum Rhabarbaro pulverizato

Et ligato in vna petia, Et sæpe exprimatur manu petta rhabarbari, Et tãdiu permittatur decoqui, quod in syrupo formam transierit, tuncq; ab igne deponere Et reſerua.

Hæc Placentinus. SEN. Memini me quandoq; hunc syrupum parasse. BRA. Paraueris, Et paraturus sis, quando libuerit. mihi hæc inordinatæ compositiones non placent, præsertim cum multa sint in illis affectibus, ad quæ valent, multa simpliciora Et perfectiora. Tu igitur pro alijs medicis paratos habeto, pro me autem nunquã.

Taraxa = SEN. Saltem edoceas quid per Taraxacon intelligendum sit. BRA. In hac re tibi libenter satisfaciam. Dioscorides de seri tractat, de qua abunde nos in examine simplicium egimus, Serapio de Dundube capi. CXLIII. scripsit, idem significante quod seris: dicitq; Taraxacon esse syluestrem Dundube, id est serum syluestrem: est autem apud Dioscoridem syluestris seris picris, id est amara, quam cichoreum appellari dicit. Vnde illa herba, quam vulgò radechio syluatico nũcupamus, est seris syluestris, Et cichoreum Dioscoridis, Et Serapionis taraxacon, dicant quodcumq; recentes: nam in inuenienda hac herba plurimum hallucinantur. Res igitur ita se habet, Radix syluestris amara, qua in acetarijs quandoq; vtiamur, est Serapionis, Et Mauritanorum taraxacon, Et seris syluestris, atq; cichoreum Dioscoridis. Sed ad alios syruos tranſeamus, ne in his recentium amissis compositionibus tempus amittatur.

S E N E X.

Syrupus myrtinus. ERgo syrupum myrtinum huc vocemus. BRA. Nõ possum non irasci, Et non valde excandescere, facere

S Y R V P O R V M 163

cere & nostri pharmacopolæ in hoc syrupo partes. Sūt enim qui compositum quendam myrtinum parent, & qui simplicem Mesue ex succo granorum myrti faciant: Tu quem facis? SEN. Ego semper compositum feci, & ab alyis fieri vidi. BRA. Ediffere hunc tuum compositum, quem paras. SEN. Est hic qui subsequitur.

Recipe myrtilorum	ʒ.	xx.
Rosarum rubearum)	
Sandalorum rubeorum)	
Alborum)	añ. ʒ. xv.
Sumach)	
Balauftiarum)	
Berberis)	
Mespilorum	ʒ.	L.
Aquæ fontium	lib.	vij.

Bulliant omnia ad consumptionem medietatis, postea coletur, & in colatura adde,

Vini granatorum)	
Succi cydoniorum)	ana vnc. vi.
Zuchari clarificati	lib.	ij.

Misce & decoquas ad modū syrapi. BRA. A quo authore hunc syrupum accepistis? SEN. Est magistralis, à quo sumatur ignoro. BRA. Tamen non displicet hic syrupus, si omnes Ferrarienses pharmacopolæ hunc pararent: sed aliqui sunt qui huius loco, composito quodam vtuntur, quem absolute syrupum myrtinum appellant: cum & ipse compositus sit, imò & si ab hoc differat, differentia modica est, & in eundem finem tendit. SEN. Ni pigeat, hunc, quem alij faciunt abs te scire

percupio. B R A. Non piget, illum audias.

Recipe granorum myrti)		
Carnium cydoniorum)		
Sumach)	añ.	vnc. i.
Acatia)		
Rosarum)		
Spody)		
Hypoquissidos)	añ.	vnc. ij.
Mastichis)		z. s.

Bulliant hæc omnia in libris tribus aquæ ad cõsumptionem tertiæ partis: deinde colètur, & colaturæ addantur Zuchari clarificati libræ tres, & fiat syrupus. S E N. Eadè est in hoc, & in eo què facio, intetio: sed mea compositio mihi magis placet. B R A. Nec mihi displicet, propterea loco syrupi myrtini cõpositi, tuû parato. Qui vero & hunc faciunt, perperâ non agunt: nam & hic est magis constrictius quàm tuus. Vellem ego vt simplicè myrtinum, qui hoc perfectior est, haberes, & quem Mesue parandum docet. S E N. Fieri non potest: nèpe myrtilorû succo caremus. B R A. Hûc succû haberi facilius est, quàm Rhabarbarum, aut aliquod aliud ex his quæ extra Italiã petûtur: imò in propinquissima parte huius nostræ almæ Ferrariæ, & myrtus, & myrti fructus haberi possunt. Ne igitur hanc excusationem habeas, sed illû parato, vt Mesue syrupû de acetositate citri parare docuit. S E N. Quomodo? B R A. En succi myrtilorum lib. XII. decoque in vase vitreato lento igne ad cõsumptionem tertiæ partis: deinde coletur, & dimittatur, donec clarificetur, & accipe ex eo quod clarû est lib. VII.

& funde super illud zuchari clarificati lib. v. & decos-
 quatur donec inspissetur ad formam syrupi: vel si aestas
 fuerit in sole ponantur donec eius aquosa pars euanes-
 scat. Hic vere est simplex & perfectus myrtinus Syrus
 pus, quæ & Serapio describit: quânis duas alias descri-
 ptiones, præter hanc edocuerit, qui ad vëtris fluxus tâ re-
 cètes quàm antiquos plurimû valet: & in affectibus pec-
 toris cõuenit vbi cõtra pugnãtia fuerit, quia adsit fras-
 ctura venæ in pectore, & etiã exitu materiæ putridæ in
 ventriculo & in pectore existẽte indigeat: tũc hic syru-
 pus myrtinus simplex plurimû valet, aly verò compositi
 nihil: imò ad antiquã tussim cõuenit: compositi verò ad
 fluxus ventris magis proficiunt, quàm hic simplex: vens-
 triculû roborat & omnia intrinseca viscera. Hunc igitur
 omnino parabis, & potius compositos omittas. Tamen
 si compositos habere volueris præter simplicẽ, ab re non
 erit. SEN. In hoc tibi obtemperabo, nam continuè in
 mea officina & simplex & compositus seruabuntur, &
 nisi medicus, cum indixerit specificabit, simplicẽ ex his
 bebo: si vero compositum addiderit, compositum dabis
 mus. Hunc syrupû antiquû appellasti, reperitur ne apud
 Græcos? BRA. Imò apud Paulû Æginetam lib. VII.
 capi. XV. reperitur, & Myrtetum appellat, sed ipse ex Myrtetû.
 melle facit, quia zucharum nesciebat: sed ipsa compositio
 parû differt. SEN. Ne pigeat Pauli compositionẽ
 subscribere. BRA. Nõ pigebit. Inquit Paulus: Myrte-
 tum, hoc est ex myrtis cõpositionẽ facies, si succi myrto-
 rum sextarios treis, mellis sextarium vnum semper des-
 spumando ad consumptionem terciæ partis decoxeris.

SEN. Parua differentia est. sed plurimū gaudeo, anti-
quos hoc syrupo vsos esse, & myrtetum appellasse.

BRA. Potissime in aluo fluente utebantur. SEN. Igi-
tur & hunc deinceps paratum habebō, & doleo, quod
in nostra hac vrbe aliqui pararint, ego autem omiserim.

BRA. Satis est nunc vices rependere. SENEX.

syrupus
matricar-
ia.

HOC igitur omissō syrupus de matricaria accedat.
BRA. Nullum authorem fide dignum legi, qui
hunc syrupum tractaret, sed compositiones quasdā in-
ueni, & illas quidem varias, quæ de matricaria compos-
itiones vocabantur. Nec nostri pharmacopolæ vno sy-
rupo vtuntur, sed quisq; ferè compositionem ab alio dis-
uersam habet. Vt autem à te incipiam, quam composi-
tionem sequeris? vt alijs comparando differentiam vi-
deamus. SEN. Hæc est, quam subscribam.

Recipe matricariæ)

Betonicæ)

Mellistæ)

Radicum apij) ana vnc. i.

Acori)

Petroselinī)

Fœniculi)

Assari)

Rubeæ tinctorum)

Cyperī) ana vnc. ʒ.

Calamenthi)

Sileris montani)

Passularum)

Anisorum) ana. vnc. i.

Garyophyl

Caryophyllorum)
 Spinæ albæ) ana vnc. ʒ.

Bulliant in sufficienti quantitate aquæ ad consump-
 tionem medietatis: postea coletur, & colaturæ addans-
 tur zuchari libræ tres, & fiat syrupus secundum artem.

BRA. Cur spinam albam ponis, quæ constrictiua est?

SEN. Nescio, sed in mea cõpositione ita scriptũ reperi.

BRA. Melius parât, qui loco spinæ albæ calamũ aro-
 maticũ legũt, nisi pro spina alba cardũ benedictũ acce-

perint. SEN. Illũ semp accipio. BRA. Alij pharmas-

copolæ cõpositiones alias sequũtur. SEN. Quas? Abs-

te audire cupio. BRA. prædicã libèter, & eo libètius,

vt pharmacopolarũ vnus tãtũ vrbs diuersitatẽ videas,

quã tamẽ diuersitatẽ in omni ferè Italiæ vrbe inuenies.

Sũt enim pharmacopolæ, qui subsequenti cõpositionem

sequuntur, & eã in suis officinis paratã seruãt: & sem-

per cum syrupus de matricaria indicitur, hanc exhibẽt.

Recipe artemisię m. ʒ.

Calamenthi)
 Foly)
 Saturegiæ)
 Origani) ana m. ʒ.
 Thymi)
 Thamarisci)
 Stœchadas)
 Chamomillæ)
 Meliloti)
 Sampsuci) ana vnc. ʒ.
 Anthos)

Blattæ bizantiæ)		
Calami aromatici)	añ.	ʒ. ij.
Spicæ celticæ)		ʒ. i.
Chamædryos)		
Matricariæ minoris)	añ.	m. ʒ.
Betonicæ)		
Abrotani)		
Acori)		
Prassii)		
Foliorum rubicæ maioris)	añ.	vnc. i.
Sileris montani)		
Assari)		
Squinanti)	añ.	ʒ. vi.
Anisi)		
Marathri)		
Ameos)	añ.	ʒ. vi.
Apj)		

Bulliant in sufficienti quantitate aquæ secundum artem: postea addunt mellis quantum sufficit, & syrupum faciunt. SEN. Et ego hunc syrupum in mea officina seruo, sed est syrupus de Artemisia, non autem de Matricaria. BRA. Quid putas esse Matricariã? SEN. Herbam ab Artemisia distinctam. BRA. Deciperis, nam Matricaria Artemisicæ species est, vt in examine simplicium habuisti. Tua autem compositio, quam de Matricaria vocas, mihi suspecta est, cum ob simplicia, quæ sine regula ingrediuntur, tum quia pondera in diuersis simplicibus sub diuersis ana positis eadem sunt. Primorum enim simplicium vnciam vnam ponis. Secundorum

cundorum vnciam semis, Tertiorum vnciam vnam,
Quartorum vnciam semis: quod mihi compositionem sus-
spectam facit, ne in ipsa error sit. SENEX. In illa etiam
compositione, quam ego de Artemisia appellavi, posui
stis assari, squinanti ana. ʒ. vi. deinde anisi, marathri,
ameos, apy ana ʒ. vi. BRASAVO. Omnia illa contin-
uatim legenda sunt, tamen per hoc compositionem non
excuso, quia ponit chamomillæ, meliloti, samplici, an-
thos, ana vnc. i. deinde acori, prassii, foliorum rubeæ, sis-
leris montani ana vnc. i. In quibus locis legendum est
ana ʒ. i. quia vncia nimia quantitas esset. Sed & spicam
celticam per se ponit, quæ tamen vna solum drachma
est. SEN. Igitur & hanc compositionem suspectam ha-
bes? BRA. Habeo. nihil enim aliud est, quam multorum
simplicium aperientium sine ordine collectio. SEN. Illi
igitur qui hunc syrupum pro syrupo de matricaria faci-
ciunt, si à medico syrupus de matricaria indicetur, hunc
exhibent? Et si ille de artemisia indicetur, etiam eundem
exhibent? BRA. Ita faciunt. SEN. Ego utrosque distin-
ctos seruo. BRA. Tamen ad eundem finem valent, &
nisi confusiones potius quam compositiones essent, non
multum curarem, quando tibi indico, utrum horum acci-
peres. SEN. Sunt ne alij, qui syruos alios de matricaria
faciant? BRA. Non ne superius dixi alias compositio-
nes esse apud alios? Seruant & Ferrariae aliam composi-
tionem nonnulli. SEN. Quam? BRA. Est longissima
quædam & confusa receptio, quam afferre piget. SEN.
In gratiam meam adducito. BRA. Faciam, postquam
adeo tibi gratum esse video. Ea hæc est.

Recipe Artemisiæ)	
Capillorum veneris)	
Sabinæ)	
Camædryos)	
Camæpityos)	
Origani)	
Ozimi)	
Sampsuci)	
Calamenthi)	
Scolopendriæ)	añ. m. i.
Betonicæ)	
Scabiosæ)	
Hypericon)	
Cyperii)	
Squinanti)	
Lupuli)	
Polypodij)	
Gentianæ)	
Rubeæ tinctorum)	
Spicæ)	
Assari)	
Thymi)	
Epithymi)	añ. vnc. i.
Chamomillæ)	
Rosarum)	
Violarum)	
Sandalorum rubeorum)	añ. vnc. ʒ.
Seminū cōmuniū frigidorū maiorū)	
Seminis Apij)	

Fœniculi

Fœniculi)

Petroselini)

Ameos)

Carui) añ. 3. 4.

Iuniperi)

Mily solis)

Seminum Rutæ)

Hæc omnia bulliant in sufficienti quantitate aquæ ad consumptionem medietatis, sed prius in ea infusa hæc per decem horas maneant cinamomi. ʒ. i. ʒ. serapini, ammoniaci ana. ʒ. ʒ. dicta gumi ligentur in petia, & simul bulliant ad consumptionem medietatis: deinde colentur & colaturæ addantur mellis purificati lib. vi. & fiat Syrupus, debito modo coquendo. SEN. Hic Syrupus adhuc magis confusus videtur, quàm præscripti.

BRA. Confusissimus est, et simul calida frigidis miscet sine aliquo componendi ordine. SEN. Igitur parandus non est. BRA. Non modo non pararem, sed omnibus suaderem vt paratum non haberent: imò nec duos prædictos pararem. SEN. Ego parabo, quoad collegium medicorum congregatione facta composita omnia emendabunt. BRA. Hoc non ab re erit: nempe opus est omnibus Ferrariensibus medicis in concionem vocatis quasdam pharmacopolarum compositiones corrigere, alias immutare, alias penitus demere, & in eo potissimum conari, ne vnus pharmacopola compositionem vnâ habeat, alter aliam: sed compositiones eadem esse debent, ne medici rerum ignari indicentes decipiantur. Hoc igitur de matricaria omisso syrupo, ad alios

utiliores accedamus: nihil enim incomponendi ordine tractabo, quoniam syrupus est qui absq̃ compositionem regulis paratur.

S E N E X.

yrupus
yrachis
us.

DE Myrachino igitur dicamus. BRASA. Nomen ipsum rem barbaram esse ostendit, & compositio à compositionum regulis abhorret, quæ (si recte memini) ex Gentile accipitur. Melius autem erit eam proponere, ut error cognoscatur: nam simpliciū pondus apud varios Gentilis codices, varium inuenitur. Compositionē igitur edisseras. SEN. Hæc est.

Recipe polypody quercini ʒ. xx.

Buglossæ) añ. vnc. i.

Melissæ)

Cyperus)

Corticum radicum caparorū) añ. vnc. i.

Acori)

Assari)

Senæ)

Epythimi) añ. vnc. ij.

Semina endiuicæ)

Lactucæ) añ. vnc. iij.

Scariolæ)

Pistentur omnia grosso modo, præter senam, & epithimum, omnia alia bulliât in lib. quatuor aquæ vsq̃ ad consumptionem medietatis. In fine decoctionis adde senam & epithimum, & remoueat ab igne: & dimitas infrigidari: postea manibus exprimat, & coletur, & addantur mellis rosati cum folijs libræ duæ, & fiat syrupus

pus secundum artem. BRA. Miror quod hic folia pos-
 nantur, nam bene potabilis non erit. SEN. Non accipia-
 mus folia, sed mel rosatum ex folijs factum percolamus.
 BRA. Ob hoc te admonui, aliquos esse, qui, cum dicitur
 mel rosatum colatum, semper mel rosatum cū folijs in-
 telligunt, sed postea expressum. Nunc ad syrupū ipsum
 descendamus. Aliquæ compositiones sunt, quæ habent
 polypodij vnc. vi. sed illas magis laudo, quæ habent po-
 lypodij. s. xx. In aliquibus etiam compositionibus vbi
 dicitur buglossæ & melissæ ana vnc. i. habetur ana. m. i.
 quod etiam magis quadrat: nā simplicia quæ sequuntur,
 etiam sub vna vncia ponderantur. Mihi autem magis pla-
 cet vna cōpositio, quæ dicit, buglossæ, melissæ ana vnc. i.
 postea cyperi, corticum radicum caparorum, acori, assarā
 ana vnc. s. SEN. Illi recte fecerunt qui compositiones
 carmine tradiderunt, tunc enim pondera variari nō pos-
 sunt. BRASAVOLVS. Ideo Galenus Andromachum
 laudauit, qui Theriacam compositionem carmine scri-
 psit. Vnum tamen in hoc syrupo te edocere volo: quam-
 uis dicat omnia simul bulliri, præter epithimum, & sen-
 nam, scito tamen alia esse in hac compositione, quæ
 tantam ebullitionem non expetant: propterea in des-
 coquendo ordinem serua, quem superius in alijs syrups
 pis ostendimus. Tamen vltimo pone senam & epithy-
 mum. Primo autem radices, postea semina, deinde
 flores inycito. SEN. Semper illum ordinem serua-
 bo, modo simplicia prius infundere non sit opus.
 BRASAVOLVS. Videtur in hoc recenti syrupo
 nimis immorari.

Syrupus enufaris us compositus. **S**yrupum igitur nenufarinum contemplemur. **BRA.** Et hic quoque syrupus recentiorum est, quippe à Francisco Pedemontano fit: quippe illum in capitulo de cura malæ complexionis hepatis simplicis & compositæ in hunc modum, qui subsequitur, describit.

Recipe florum nenufaris vnc. ij.

Vngulæ caballinæ aquaticæ)

Psylly integri) añ. vnc. i.

Acetosæ)

Seminum communium 5. ij.

Seminum frigidorum vnc. 6.

Radicum fœniculi vnc. i.

Bulliant in aqua hordei, & addantur

Zuchari lib. i.

Aceti albi)

Succi granatorum) añ. vnc. ij.

Et aromatizetur cum

Sandalorum)

Spody) añ. 5. i.

Syrupus enufaris us simplex. Et addatur parum spicæ, ne frigiditate oppilationem inducat. **SEN.** Hunc nenufarinum syrupum nunquam paravi, sed alium simplicissimum facio. **BRA.** Quem SEN. Libras duas florum nenufaris vna decoctione decoquo: postea exprimo, & in expressione addo Zuchari libras duas, & decoquo ad cocturam syrupi. **BRA.** Hic magis placet: quia semper simpliciores syropos fieri voluerim: quippe facile est duos, aut tres simul iungere, & intèiones immutare: nullus est certus author, qui hos syropos

Syrupos inuenerit. SEN. Propterea nos, magistrales ap-
pellamus. B R A. Utrosq; parare poteris pro his medis-
cis qui composito uti volunt, tamen apud nos eius vsus
rarus est.

SENE X.

MIUA cydoniorum in hunc ordinem posita est. Miua cy-
doniorū.
B R A. Et ipsam inter syrupos numerasti? SEN.
Numero: nam addita aqua, ut syrupus, potabilis fit: &
non modo eius vsus est ad roborandum ventriculum, he-
par, & omnia viscera, & ad vomitum sistendum, & flux-
xui ventris aduersatur, imò etiam concoquit materias, et
præparat vias: & Auicenna hanc cõpositionem syrupum
de cotoneis appellat, quãuis Mesue syrupũ de cotoneis
primo prosequatur, deinceps de miua sermonem habeat.
Tamen communis est per totam Italiam vsus, ut ea pro
syrupo de cotoneis utantur: & re vera mira compositio
est ad roboranda membra. Et nisi Gulielmi autoritatẽ
refugeres, tibi dicere eum authorem nõ appellare miuã,
sed syrupum de cotoneis. Præterea tibi Almásoris nonis
librum adducerem in libro diuisionum, in cap. de medis-
cinis solutiuis ventris, vbi inquit: Cõfectio miuæ constrĩ-
ctiuæ, quæ est syrupus de cotoneis. B R A. Videris ex
pharmacopola factus dialecticus, vbi probare miuam
syrupum esse conaris, vel bibi, ut syrupi bibuntur. Hoc au-
tem non inficior, sed id tantũ me mouebat, quod hoc vos
cabulum miua apud Mauritanos succum fructuum signi-
ficat ad eò coctum, ut in formam sapæ, vel mellis deuen-
nerit. In reliquis tecum sum, miuam esse potabilem, esse
concoquentem malos succos, imò syrupum verè esse,
quia ex succo fit. Sed ne pigeat compositionem quam

facis, aperire, & componendi modum. SEN. Mesuen
penitus sequor, propterea in hunc modum paro.

Recipe succi cydoniorum acetosorum lib. xx.

Vini boni antiqui. lib. x.

Misceo, & cum facilitate coquo, donec eius tertia
pars consumpta sit, & continuè spumam aufero: deinde
percolo, & residere permitto donec clarescat: postea
addo lib. sex boni mellis depurati: iterumq; bullio spu-
mam semper auferens, & Alefanginas species in lineo
panno vinctas habeo, quas in prædictum liquorem sus-
pendo, sæpe stringens atq; modice fricans, vt specierum
vis facile exire possit, & miuam transire. Cum in spissio-
rem formâ redacta est, & iam facta sit miua, ipsam aro-
matizo, tertiam partem drachmæ musci addens, & duas

De fangi
& species. 3. galliæ. B R A. Quæ sunt istæ alefanginæ species?
S E N. Hæ, quas hic subscribam.

Recipe cinamomi

Heil

Garyophyllorum

Zinziberis

Mastichis

Croci

Ligni aloes

Macis

) añ. 5. ij.

5. ij.

) añ. 5. i. 6.

5. ij.

) añ. 5. i. 6.

Omnia præter crocum terantur contritione crassa, et
in lineum pannum colligentur. B R A. Tot res ponis in
tua miua? SEN. Tot. B R A. Nunquam ea vtar in pro-
fluuio alui à calida materia dependente. Illi autem phar-
macopole mihi magis placent, qui simplicissimâ parant,

ex

ex cydoniorum succo, vino, & melle, vel Zucharo: quia multi ex Zucharo faciunt, et nō ex melle, quāuis antiqui Græci Miuam ex melle conficerent, quia Zucharum ignorabant. SEN. Antiquiores igitur Miuam nouere? B R A. Nouere quidem, & ab ipsis Mauritanis acceperunt: sed alio nomine eam vocant, & alia proportione conficiunt. Nempe Paulus lib. VII. capi. XV. hydromalum fieri docet in hunc ferè modum.

Hydromalum.

Accipe succi malorum cydoniorum mundorum
contusorum sextarios duos.

Mellis sextarios tres.

Aquæ sextarios sex.

Coquito despumans vsq; ad tertias. Vides Paulum vini loco, quod Mesue ponit, aquam posuisse. Alio etiā modo parabant (vt Paulus refert,) nempe accipiebant malorum cydoniorum concisorum purorum lib. V. in aquæ fontis sextarijs decem elixabant, donec omnia essent vnum corpus: postea refrigerabant, & colabant: expresso autem cremore, mala proyiciebant, & aquam metientes, mellis quantitatem dimidiam aquæ admiscebant, & rursus coquebant, assidue despumando, donec octaua pars euanescat decoquendo. SEN. Tibi forte placeret vt in hunc modum pararem? B R A. Et mihi placeret, & alyis multis bonis viris, vt miuam his simplicioribus modis conficeres. Si autem pro alyis compositam illam, quæ magis calida, quàm temperata est, parare volueris, facito: nam vbi possum antiquos imitari, semper imitor. SEN. Quid significat id vocabulum Alefangine? B R A. Vocabulum est Mauritanum, &

Alefangi
ne quid si
gnificet.

Heil.

etiam corruptum, quo ipsi pulveres odoratos intelligunt, quibus cibaria cōdiuntur: vt sunt apud nos species ex pipere, cinamomo, garyophyllis, gingibere, atq; similibus. Tamen ad pulures etiam vsurpant, qui vel actu vel virtute compositiones ingrediuntur. Hic puluis, quem Mesue in miuam ponit, certe odoratus valde est, & mīnue tribuit, vt possit tanquam intinctus comedi. SEN. Equidem verum est, nam re vera est optimus intinctus. BRA. Ego quandoq; miuam exhibeo his qui habent ventriculum debiliorem cum carnibus, sicut alij solent intinctus vti, quos Saporez vocant, nec respuant acri, et illis plurimum prodest. Sunt ne hi pulures prædicti, illi qui Alefanginas pilulas ingrediuntur? SEN. Sunt pro parte, sed multa alia aromata, & ventriculum roborantia pilulas ingrediuntur, vt videre licebit, cum de pilulis agemus. Libenter autem scirem quid sit Heil: nam recensentes inquit esse speciem cardamomi quam non habemus, cuius loco cardamomum maius accipimus. BRA. Imò heil cardamomum maius verè est, si Serapionem capite. LXIIII. de simplicium facultatibus considerabis, vbi inquit: Sacolla, id est cardamomum, & cardamomum maius est heil. est autem apud Arabes verum cardamomum maius, id quod pharmacopola minus appellat, quia est granum magnum plura parua grana continens. Propterea bene dicit Serapio secundum Isaac ac hebem Abraham, quod habet cortices & capita sicut tirosa, & sunt grana magna sicut nabach, aut parua maiora, & intra ipsum sunt granula parua argulosa boni odoris, pinguis puluerulenta. SEN. Certe hæc grana

grana angulosa nostrum cardamomum minus sunt.
 B R A. sunt (vt dicitis) tamen est cardamomum maius
 Serapionis, quia ipse denominat à grano magno, in quo
 alia grana continentur. Scito autem aliquos pharmacos
 polas secundum Mesuen, miuam parare, quam ipse simp-
 plicem appellat, & non primam, sine speciebus, cuius
 compositio recipit succi cydoniorum lib. centum, & pos-
 nitur in vas lapideum mundum, & cum facilitate bul-
 liunt, semper spumam auferendo, vsq; ad consumptio-
 nem medietatis, deinde colant, & per tres horas reside-
 re dimittunt: postea addunt vini antiqui lib. LX. postea
 supra prunas coquunt, quousq; Syrupi spissitudinem
 habeat: addenda autem est conueniens quantitas mellis:
 nonnulli ex nostris pharmacopolis hanc miuam ex Zua-
 charo, non autem ex melle faciunt: aly ex melle: aly præ-
 scriptam pro simplici faciunt, & non addunt pulueres,
 & ex Zucharo faciunt, aly ex melle, aly faciunt (vt tu)
 cum speciebus: vt in hac compositione tanta diuersitas
 sit, vt nullus ferè eodem modo paret: tamen Medici nec
 sciunt, nec animaduertunt, vel animaduertere curant.
 Vnum vero hoc loco annotabis, quod dicit has Alefangi-
 nas species esse trituras grossas modo, ob eam ratio-
 nem, quia cum in Syrupos vires specierum aromaticarum
 ponuntur, non ita facile resoluuntur. Hoc documentum
 & hic accipio, & ex compositione melicrati, vt si confec-
 tiones aromatizari debent, pulueres necessario subtilis-
 simi sint, propterea in Alefanginis pilulis pulueres sub-
 tilissimos faciet. Fiunt autè à Serapione nonnulli Syrupi de
 cydonys, & ab Auicenna, qui ab his multum differunt,

ideo omittantur: suaderemq; vt Pauli Æginetæ compositionem sequeremur: quam pro ægris meis para pro illis autem medicis, qui barbaros sequi volunt, ne dicam mendicis, tuam miuam para. SEN. Ego illam Pauli pro omnibus parabo: nullus enim ex his inuenitur qui compositiones scire voluerint, sed tantum compositionum nomina addiscunt, indicuntq;, quid indicent ignorant. Ne autem in hac miua diu immoremur, ad alios syrupos flectamus.

S E N E X.

Oxymel
simplex.

OXymel simplex & cōpositum sequūtur. B R A. Apud vos multa esse puto, sub hac voce oxy, quæ acetum recipiunt. SEN. Multa quidem sunt, quæ in nostra arte acetum recipiunt, sed tantum quatuor sunt, quæ ab οξ & voce Græca, id est aceto, denominationem sumunt, & ab ea incipiunt. B R A. Hæc enumera, ni pigeat. SEN. Oxymel simplex, oxymel compositum, oxyzachara, oxymel squilliticū. B R A. Ab oxymelle simplici incipere oportet: nam potus antiquissimus est, quo Hippocrates & Galenus utebantur, pro expurgando splene, & hepate, vt Galenus testatur, pro incipientibus materiebus crassis, & glutinosis, & quæ multum inhaerent: nempe subtiliat, aperit, incidit, abstergit, & in ægritudinibus longioribus plurimum valet: estq; antiquus syrupus. SEN. Hi syrapi mihi summè placent, qui aliquid antiquitatis sapiunt: nam facile est illos emendare, si error inciderit, cum Græci authores nunc passim habeantur. B R A S A V O L V S. Hippocrates lib. III. de ratione victus in morbis acutis, egregie de oxymelle

oxymelle pertractat, inquit in illis morbis scilicet acutis potissime vtilem esse: nam sputum educit, & spiritum faciliorem reddit. Notatq; Hippocrates & valde acidum, & non valde acidum fieri posse. Si valde acidum sit, adstringit sputa, & viscosiora reddit, & submergit: ideo hoc exhiberi non laudat: si autem exhibueris, tepidum sit, & paulatim tribuas. Si vero adeo acidum non fuerit, os & fauces humectat, sputum euocat, sitim compefcit, prae cordijs: visceribus, caeterisq; id genus partibus amicum est: quia mellis noxas prohibet: nam quod in melle biliosum est, reprimit, & flatu discutit, & vrinam ciet. Post haec ab Hippocrate eius noxae ponuntur. Notaq; hoc in loco Hippocratem, oxymeli ante sorbitiones, ieiuno, & noctu potandum dare, quae communis est hora sumendi syrupos. Tamen & post sorbitiones propinat, sed longo spatio, vt sorbitio iam cocta sit.

SEN. Quid intelligis per sorbitionem apud Hippocratem? BRA. Nihil aliud quam cibum, quem in morbo acuto dabat, qui erat vel ptisana, vel cremor, vel aliquid simile, quod per modum potus sumebatur: quauis Galenus ipse tempus assignet, velitq; inter potum oxymellis, & sorbitionem duas horas interponi satis esse. Sed & multa alia ab Hippocrate notantur, inter quae hoc praesertim animaduersione dignum est, quandoq; in toto morbo nos vti oxymeli opus esse, ideo inquit, tunc cum pauco aceto parandum esse, quia cum multo aceto plures offensiones facere potest. Quanta autem aceti quantitas esse debeat, ab Hippocrate regula habetur, Tantum aceti recipere debet, vt gustanti duntaxat sen-

magis sum moueat. Vnum etiam addam ex Hippocrate, eodem
oxymel loco, his scilicet magis conferre, quibus amara bilis po-
abile tius quàm atra exuperat, quia acetum atram bilem parit.
 Notatq; oxymeli mulieribus potius quàm viris obesse.
 Rationem reddit, quia vterum dolore cruciat. SEN.
 Reperitur ne apud Græcos modus conficiendi hunc sy-
 rupum? BRA. Imò reperitur: sed tu in primis quem
 modum sequaris edoceas. SEN. Nos Mesuen sequi-
 mur, qui in hunc modum componit: appellat autem Seca-
ingebim niabim, vel Stangebim secundum alios, vel squingebim,
uinges sed decipiuntur. BRA. Quicquid sit de illis barbaris
m. nominibus non curemus: sat est, illa nomina apud Mau-
 ritanos syrupum acetosum significare. SEN. Mesue
 accipit mellis boni partes duas, aceti boni partem vnam,
 aquæ fontium claræ & dulcis partes quatuor. Primo au-
 tem aquam & mel accipimus, & purificamus semper
 expumando: postea acetum super additur, & ita ebull-
 liendo expumamus, & hoc oxymel simplex nuncupa-
 tur. BRASA VOLVS. Et etiam ab aliquibus
 Græcis oxymeli simplex dicitur: quamuis absoluto vo-
 cabulo, cum oxymeli dicunt, hunc intelligant ad differ-
 rentiã oxymellis Scyllitici & Iuliani: Latini appellant
acetum acetum mulsum. Paulus capite. XI. libro. VII. de hoc
ulsum. oxymeli tractat, cui cognomen est simplex. Compo-
 sitionem facit ex acerrimi aceti candidi xesta vna, aquæ
 xestis duabus, mellis xesta vna: hæc simul decoquit, sem-
 per despumando ad crassitudinem mellis. Inter hos dif-
 ferentia est, quia Paulus magis aceti ponit, quàm Mes-
 sue, Sunt enim apud Paulum æquales partes mellis &
 aceti,

aceti, & duplum aquæ, sed Mesue duplum aquæ ad mel
 ponit, & aceti minus quàm mellis. SEN. Quomodo
 deinceps paroboz BRASA. Ego Paulum imitandum
 suaderem. Tamen Dioscorides libro. IIII. alio modo
 conficit: nempe recipit aceti sextarios quinque, marini sa-
 lis pondo vnum, mellis pondo decem, aquæ heminas tot-
 idem. Mixtaq; simul omnia coquito, vsq; dum decies
 inferbuerit: tu n refrigerata omnia in dolia diffundito.
 Sed hanc met compositionem Plin. lib. XIII. capite
 XVII. scribit, sed ipse genus aquæ ponit. Quod enim
 Dioscorides generali vocabulo dicit, aquæ heminas des-
 cem, Plinius dicit aquæ pluuiæ. In reliquis parua dif-
 ferentia est. Hæc sunt Pliny verba loco præcitato ne
 desideres. Oxymeli hoc vocarunt, mellis decem libris,
 Aceti veteris heminis quinque, Salis marini libra,
 aquæ pluuiæ sextarijs quinque sufferue factis decies,
 mox elutriatis, atque ita inueteratis, sed & hoc, &
 hydromeli à Themisone summo authore damnabatur.
 SE N E X. Tu ergo ne arguas Recentiores, nec
 de ipsis mireris, si diuersas compositiones sequuntur:
 cum & antiqui ipsi (vt in hac videre licet) in eadem
 re varias compositiones haberent. BRASAVOLVS.
 Imò & Plinius alium modum oxymelitis edocet ca-
 pite secundo libri. XXIII. ex sententia Dieuchis.
 verba eius hæc sunt: Oxymel antiqui (vt Dieuches tras Oxymel
 dit) hoc modo temperabant, mellis minas decem, acis Dieuchis
 ti veteris heminas quinque, salis marini pondo, thymæ
 bræ quadrantem, aquæ marinæ sextarios quinque par-
 riter coquebant decies deferuescente cortina, atque ita

diffundebant, inueterabantq; . Sustulit totum id Asclepiades, coarguitq; : nam etiam in febribus dabant : pro fuisse tamen fatentur contra serpentes, quos *Sepas* vocant, & contra meconium, ac viscum, & anginas calidum gargarizatum, & auribus, & oris gutturisq; desiderys. Hactenus Plinius. SEN. Quem ergo, in tanta varietate sequi oportet? BRA. Certum est apud antiquos de eadem re compositiones varias fuisse, sed vnâ pro maiori parte sequebantur. SEN. Eia quam compositionem parabo? BRA. In hac re quid sentiam audies. Antiqui oxymeli vario modo composuere, cum pauciori melle, cum pluri, cum acriori, cum minus acri: vt egritudo, quam curabant, exigebat. Quod ex Hippocrate præcitato loco manifestissime colligitur, & ex Galeno. IIII. lib. de sanitate tuenda, & ex ipso Mesue, qui inquit, quandoq; augendam aceti dosim, & ex Serapione, & Auicenna, imò & ex tota Arabum schola, à Græcis authoribus accipiente. SEN. Erit ergo incerta componendi regula. BRA. Imò certissima, qua gustum sequebantur. Propterea Galenum audias loco præcitato de oxymeli dicentem: Id ita præparari debet, Cum melli optimo super carbones spumam abstuleris, conyicies in ipsum aceti tantum, vnde gustanti nec acidum nimis, nec dulce videbitur. Ac denuò super prunas coques, quo ad planè vnité amborum qualitates sint, nec appareat gustanti acetum adhuc crudum, hinc ab igni depones. Cumq; vti voles, aquam ei miscebis, ita namis rum temperans, vt vinum. Ergo qui bibet, si nec de acore eius queritur, nec dulcedine, assidue eo vtatur: sin al-

terutro offenditur, adiecto quod desideratur, rursus id coques. Neq; enim eos probo, qui sub vna quapiam mensura id cōficiunt, qui mihi similiter vs affecti videtur, q; bibentes omnes similiter aquam vino miscere censent: nō aduertentes, quibusdam utiq; qui dilutiori insueuerunt, caput statim si vel pusillo meracius hauserint, tentari: quibusdam qui meraciore delectantur, stomachum, si dilutius biberint, subuerti. Cum igitur in vino tam familiari portione ista incidant, multo sanè magis in oxymelite, vt pote quàm vinum tum minus familiari, tum magis forti, ipsa sequi par est. Satius ergo sit ex sumentis gustu, non nostra, iudicium de modo facere: id esse sumentis naturæ conuenientissimum oxymeli ratos, quod utiq; est iucundissimum, proindeq; etiam vtile: contra aduersissimū esse, quod iniucundum. Galenus hæctenus. Ex quibus percipere potes, ex gustu etiam alieno oxymel parare.

SEN. Ergo nullam certam oxymelitis compositionem habebimus, quam seruare possimus? BRA. Idem Galenus (prædicti: verbis nō obstantibus) quasdam compositiones docet, quæ pluribus conueniunt, sed hæ sunt primæ mixtiones, quia deinde secundum varios gustus immutare oportet. Ideo inquit: Ipsam tamen primam ipsorum mixtionem, quò plurimis conueniat, talem esse oportet: Vni aceti parti, mellis, à quo detracta sit spuma, duplum est miscendum: deinde ambo in leni igni coquenda, donec eorum qualitates in vnū coierint: ita enim nec acetum amplius crudum apparebit. Cum aqua vero statim ita facies oxymeli: Melli quadruplum optimæ aquæ mi scebis: dein coques modico igni, quoad spumare desit

nat. Ac malum quidem mel multam egerit spumam: quo etiam diutius coqui debet. Optimū vero vt breuissimo tempore coquitur, ita minimū spumæ euomit: vnde nec pari ei coctione est opus: plurimū certè quartam partem eius quod ab initio est inditum, amittit: post vero dimidio aceti adiecto, rursus coquendum, donec qualitatum omnino sitynitas, nec acetum crudum etiā appareat. Post hæc aliam compositionem ponit Galenus, inquiens: Conficitur sanè oxymeli etiam tribus statim ab initio mixtis, ad hūc modum: Aceti vni parti additur mellis duplum, & aquæ quadruplum: atq; hæc ad tertiam partem coquant, vel etiā quartā, spuma interim detracta. Quod si valentius id facere studes, tantūdem inicies aceti, quā tum mellis. S E N. Hic est modus, quem Mesue docuit. B R A. Certe is est, & etiam ille Pauli: nā si mel, & acetum equalia sint, est modus Pauli: Si autē acetum sit minus, est modus Galeni, & Mesue. S E N. Igitur hūc Mesue modū parabimus? B R A. Hūc Mesue conficito, quia est Galeni modus. Sed bonus medicus addere acetum, quando opus est, debet. At quia multi sunt, qui aquā & mel accipiunt, & vsq; ad cōsumptionem ferè aquæ semper expumando ebullire faciunt, antequam ponant acetum: propterea magis laudō, vt in primis, secundum Galeni normam, mel despumetur: Postea aqua addatur, & bulliant semper despumando, quousq; sint duæ lib. aquæ consumptæ, vel aliquid magis: postea addito aceto iterū bulliant, nō, vt dicit Gale ad tertiam partem, vel ad quartam: sed quousq; syrupi formā habuerit, vt seruari possit. S E N. Non vis ergo vt antiquos penitus sequamur?

B R A.

BR A. Vbi melius inuentum sit, semper melius sequor. Vides autē antiquos in hac re inuicem esse diuersos: sed melior forma, & ad conseruandum aptior, & quæ plus vrbus proffit, hæc est, quam Galenus edocuit, & quam Mesue, Serapio, & Auicenna secuti sunt: nec etiam illa Pauli parum congruit. Modus autem conficiendi, quem diximus, scilicet ad cocturam syrupi, magis conueniens est quàm ille Galeni vel Pauli. SEN. Arabes igitur ita iurgys affiendi non sunt. BR A. Imò in condiendis rebus, & in varijs compositionibus maxime præstant: nec vnquam illuc duci potui, vt de ipsis maledicerem: cum in multis & ipsi nostram artem iuuerint. Illos tantum redarguo, qui in gratiam Arabum, eos despiciunt qui bonas literas sectantur. Nunc ad oxymeli compositum veniemus, si in primis me admonueris, an ex zucharo vel melle, hunc syrupum præpares. SEN. Semper ex melle, & hunc, & oxymel compositum conficimus: tamen non desunt, qui ex zucharo parent. BR A. Scio, & Hermolaus Barbarus voluit hoc appellari Oxyzachar, quãuis alia res sit vocata oxyzachara, de qua posterius dicemus. Nunc de oxymelle composito agendū est, cuius descriptionem enarra. SEN. Ego Mesuen sequor: nã alij multi sunt, qui illum non sequuntur. BR A. Id scio. Tu descriptionem quam sequeris, proponas. SEN. Hæc est.

Oxymel
compositum

Recipe corticum radicum Apij)	añ.	vnc.	ij.
Fœniculi)			
Seminis Anisi)			
Apij)	añ.	vnc.	i.
Fœniculi)			

Mundentur cortices, & terantur, & proyiciantur super eas in vase lapideo positas aceti boni antiqui & albi lib. X. aquæ lib. XX. & dimittatur per diem & noctem: deinde coquatur, donec eius tertia pars consumatur, postea coletur, & proyiciatur super ipsum mel, quod sit medietas eius, & coquatur cum facilitate. Hæc Mesue, quæ sequor. BRA. Tamen multi sunt, qui alio modo parant, nempe quinque radices accipiunt, & hoc modo ordinant.

Recipe Corticum Radicum Apij)

Fœniculi)

Petroselini) añ. vnc. ij.

Brasici)

Assparagi)

Seminum Apij) añ. vnc. i.

Fœniculi)

Prædictæ radices cum seminibus in lib. xij. aquæ, & lib. i. aceti decoquantur, quousque ad medietatem resoluantur, aut paulò plus: deinde cum melle, quantum sufficit ad syrupi formam ebulliant: sed hic syrupus cum eode quinque radicibus cum aceto plurimum conuenit, si ex zucharo factus esset: si autem absque aceto fiat, cum illo de quinque radicibus sine aceto conuenit. SEN. Audiui quosdam, qui seminum loco vnc. I. F. radicum raphani addidere. BRA. Equidem nonnulli sunt, qui ita parant, sed potius in gratiam quorundam medicorum, quam quod ita communiter parari possit, aut debeat. Aly etiã sunt, qui semina penitus derelinquunt. SEN. Reperitur ne apud antiquos hic syrupus? BRA. Non, quod sciuerim: quamuis apud antiquos sub oxymellis nomine multæ

multæ compositiones inueniantur, sicut est oxymel Iuliani, in quem plura ingrediuntur: cuius meminit Galenus ad Glauconem in cura podagræ à bilioso humore factæ, & Pau. lib. iij. cap. xij. Aderat & oxymel splenicum ad spleneticos optimū, & oxymel pro calculosis, quorum compositionum Pau. lib. viij. cap. xi. meminit. Nos autē hæc duo solū prædicta in usu habemus. Optas rim autem vt splenicum paratum seruares: nam optima compositio est ad spleneticos, & clausa vehemēter aperit. S E N. Si compositionem edocueris, in tuam gratiā parabo. B R A. Hæc est, quam dicam, à Paulo præci-
tat o loco sumpta.

Recipe corticis)	
Radicis capparidis)	
Scolopendry)	
Assari)	
Ireos)	
Florum iunci rotundi odorati)	
Florum Cyperidis)	singulorū vnc. i.
Anisi)	
Cymini)	
Fœniculi)	
Acori)	
Fructus erices)	
Foliorum Tamaricis)	
Salicis)	
Radicis Apij)	vniscuiusq; vnc. ij.
Dendro libani)	
Scillæ)	
Aceti	xesta vna	Mellis xestis tribus

Oxymel Iuliani.
Oxymel splenicū.
Oxymel pro calculosis.

Guttæ Amoniæ Thymiamatis.

Præpara ad modum Scyllitici, & da cochlearia duo.
 SEN. Multa simplicia enumerasti, quæ an habeam &
 quid sint ignoro. BRA. Omnia habes partim in examis
 ne enucleata, partim quando parare volueris, docebis
 mus. Interim oxymel scylliticum tractemus. Sed hoc cõ
 modius fiet, si acetum scylliticũ in primis pertractaueris
 mus. SEN. Scire autem cupio de oxymelle cõposito, ad
 quid vtile sit. BRA. Ad omnia ad quæ simplex: sed ves
 hementius ad febres antiquas, bilem crassam, atq; pituitã
 attenuat, & omnes obstructions, præsertim ventriculi,
 iecoris, & splenis aperit, urinam mouet, calculosis pros
 dest. Quod etiam Arabes fatentur. Sed tuum modũ acetũ
 Scyllitici enarra. SEN. Ego Mesuen præcise imitor:
 etenim scyllæ cortices accipio, nec intrinsecas nec extrin
 secas, sed medias inter eas quæ in cætro sunt, & quæ in
 circũferentia, & acu simul consuo linea, & xl. dierum
 spatio in vmbra siccari permitto: postea ligno cultro in
 frusta cõminuo, & pro omni libra huius cõminutæ scyllæ,
 aceti boni lib. VIII. inycio, & in vas vitriatum arctũ
 orificij impono obturoq; , & deinde per alios. XL. dies
 soli expono, postea colo. Itaq; acetum præparatum est.
 Antiqui autem parabant' ne hoc modo: BRA. Paul. lib.
 VII. cap. XI. hoc modo conficit: Accipe scyllæ candidæ
 in minutas partes cõcisæ, & diebus. XL. in vmbra exica
 catæ & rursus purgatæ, minas sex, aceti boni xestas
 XII. operculato vase ponas sub solem per dies. LX. quib
 bus transactis scillam expressam abyce, & acetũ excõs
 latum in vas reponito. SEN. Inter hoc Pauli & illud
 Mesue

cetum
 ylliticũ.

Mesue multa differentia non est. B R A. Non equidem.
 Alij etiam conficiendi modi à Paulo edocentur: nempe
 aliqui scyllæ minam vnam in aceti xestis sex recipiebant.
 Alij viridis scillæ idem pondus in sex aceti minas cons-
 dunt, quod tamen cæteris acutius est. SEN. Paulus men-
 tionē non facit quod medij cortices sumi debeant, B R A.
 Subintelligere oportet, & à Dioscoride lib. III. anis
 maduertitur, vbi hanc compositionem scribens, inquit:
 Scylla, quæ sit alba deligitur, huius crudæ directis duris
 & extrinsecus positis omnibus, tenerâ medietatem per
 minutas partes recidunt, & filo suspendunt ex intervallo
 lo, ne se cõtینگant segmenta per aies. XL. in vmbra, do-
 nec ass. ccantur: deinde cum arida erunt, in aceti optimū
 XII. sextarios mergunt, vt diebus septem patiatis esse
 sub sole obturatis diligenter vasis: post eum numerū die-
 rum scylla eximitur, calcatur, abicitur, acetum ipsū elis-
 quatur, transfunditur, reponitur. SEN. Video apud an-
 tiquos in tempore expositionis ad solem differentiā esse.
 Cur autem medios cortices, & non extremos accipiunt?
 B R A. Hoc nō immeritō faciunt, quia superficiales par-
 tes tum nimis siccae sunt, tum ob solis ardorē & actionē
 venenosae efficiuntur: partes vero quæ apud cētū sunt,
 humiditate nimia abundant. Vnumq; adde, non esse reci-
 piēdos cortices nimis crasses, nec nimis subtiles, sed scylla
 la, quam sumis, mediocrem substātiā habere debet. Tas-
 men & Dioscorides alicrū cōpositiones recerret. Nēpe
 aliqui pondo scyllæ in sextarios aceti quinque demittunt.
 Nec deerāt, q̄ acerrimū acetū pararēt, alio modo quā cō-
 ficeret suū acre Paulus: etenim reſugnat tunicis cortices,

& exarescere non permittūt, statimq; musteas ac recens
 tes alias pari mensura conyiciunt in acetum, & initio. viij.
 mensis eximunt. S E N. Hoc acerrimum esse debet, vt fe
 ri gustu tentari non possit. B R A. Tamen eo antiquē
 vtebantur. S E N. Gaudeo cum viderim & antiquos in
 suis compositionibus diuersos, vt nullus inueniatur qui
 eandem compositionem eodem modo confectam paret.
 Recentes igitur reprehendendi non sunt, quoniā & hoc
 semper fuit antiquorum vitium. B R A. Si tu antiquorū
 compositiones contemplaberis, statim inuenies diuersi
 tatem esse, quia compositio efficacior, & minus efficax
 redditur: quas diuersitates medicus cognoscere debet,
 ne inefficaciori remedio vtatur, quando efficaciori indis
 gemus, & econtrario. In recētiorem autem composi
 tionibus diuersitas est in simplicibus, quæ aliā intentionem
 pharmaco tribuunt, & quæ morbo potius contraria est.
 Hoc est, quod varias compositiones damno, non quia nō
 nouerim antiquos etiam pro varietate ingeniorum & di
 uersarum ætatum compositiones immutasse: hoc enim in
 nostra hac facultate vsu venit, vt aliqui in qualibet ætate
 nascantur, qui sibi arrogēt. Vnde Pli. medicinam artem
 Interpolē appellat: hi (vt videantur potius quàm sint)
 omnia immutant, omnia peruertunt, adeo vt multis occas
 sionem dederint hanc artem inconstantissimam appellan
 di, quum nulla constantior, firmior' ue sit. S E N. Succur
 rit ne tot affectibus, quot Mesue enumerat hoc acetum?
 B R A. Imo & pluribus quàm à Mesue dicantur: nam
 Pli. cap. y. li. xxij. inueteratum magis probari docet, &
 prodesse acescentibus cibis, nam gustatum pœnam eam
 discutit:

discutit: etiam prodesse his qui ieiunij vomunt, nam cal-
 lum faucium facit, ac stomachi odorem oris tollit, gingi-
 uas adstringit, dentes firmat, colorem meliorem præstat:
 tarditatem quoque aurium gargarizatione purgat, &
 transitum auditus aperit: oculorū aciem obiter exacuit,
 comitialibus, melancholicis, vertiginosis, vuluarum stran-
 gulationibus, percussis, ac præcipitatis, & ob id sangui-
 ne conglobato, nervis infirmis, renum vitijis perquam vti-
 le, cauendum exulceratis. Adde à Dioscoride plura alia
 dici, quàm à Plinio scripta sint: sed in genere vehemen-
 ter incidit. SEN. Quum apud authores tot diuersitates
 inueniantur, quomodo confecturus sum ego? B R A.
 Apud Latinos diuersitates solum in tēpore sunt. SEN.
 Fuere' ne alij antiquiores Latini, qui præter Plinium de
 hoc aceto tractarent? B R A. Columel. lib. XIII. ca-
 pite. XXXIII. acetum scilliticum, & eius composi-
 tionem edocet, parum à Plin. differens, nisi in numero
 dierum quo insolatur. Palladius in Iulio mense capite
 octauo, de hoc aceto agit, & præparandi modum osten-
 dit: qui & ipse in diebus insolationis differt. SENEX.
 Pliny locum non indicasti, quo hoc acetum parare dos-
 cet. B R A. Et locum indicabimus, & verba afferemus,
 vt eius more conficere possis. Locus est. XX. lib. capis-
 te. IX. Vbi de scilla agit, inquiens: Scillarum in medis-
 cina alba est quæ masculus, foemina nigra: scilla quæ can-
 didissima fuerit, vtilissima erit. Huic aridis tunicis dire-
 ptis, quod reliquum è viuo est, consutum suspenditur li-
 no modicis interuallis. Postea arida frustra in cadum ace-
 ti quàm asperrimi pendentia immerguntur, ita ne vlla

parte vas contingant. Hoc fit ante solstitium diebus XLVIII. Gypso deinde oblitus cadus ponitur sub tegulis, totius diei solem accipiētibus. Post eum numerum dierum tollitur vas, scilla eximitur, acetum trāsfunditur. SEN. A Mesue non parum differt, is tamen non est. Hoc etiam loco Plinius, eius vires describit, inter quas hoc mirum dictu ponit: Sed tanta (inquit) vis est, ut cui diu haustum extinctæ animæ momento aliquo speciem præbeat. SEN. Mirum dictu hoc est. B R A. Mirum quidem sed non impossibile: nempe & nostro tempore huius generis ardentis aquæ parantur, quæ semimorsuos per aliquod temporis spatium reuiuiscere faciunt. SEN. Scio, & iam ego tuo nomine paravi. B R A. Aliàs parasti. Nunc vero vnā ab alijs diuersam parare incipies in gratiam Illustrissimi & excellentissimi HERCVLIS Ducis Ferrariæ quarti, quæ nobis Deus optimus diu seruet: de qua mira plerunq; vidi, ad id vt tres guttæ quandoq; aliquem adeo reuiuiscere fecerint, quod domui suæ opportuna disposuit, testatus est, & trium dierum spatium adhuc supervixit, qui debebat eadem hora mori. Nonnulliq; Carmelitæ iudicarunt hanc compositionem eam esse, qua Clemens septimus Pontifex maximus vita ferè destitutus, per aliquot dies supervixit. Sed Deus optimus, qui gregem suum ab eo pastore liberare voluit, huius aquæ vires confregit. Tamen hæc cōpositio, quam faciemus, illa adhuc potentior est, quam pontifex hausisse dicitur. SEN. Quidam author noster, qui Servitor inscribitur, alios quosdam modos acetum scilliticum parandi docet: at ego quem imitari debeam ignoro.

ignoro. B R A. Quum antiqui inter se dissidentes sint, & potissimum in tempore quo insolatur: propterea à tua consuetudine te dimouere nescirem, vt Mesuen sequaris, qui à Græcis, & Latinis parum euariat, & in tempore insolandi. XL. dierum spatium accipit, quod tempus apud medicos in pluribus criticum est. Scias autem quemadmodum mulieres nostræ singulis annis oleum rosaceum parant, vt eo per totum annum vtantur quando opus erit, ita antiquiori tempore quisq; acetum scilliticum pro vsu domus conficiebat, nec paulatim exhibere verebantur quousq; ad cyathum vnum & duos sumerent. Sed de hoc aceto satis. S E N. Igitur de oxy- Oxymel
melle scillitico loquamur. B R A. Loquamur, postquam scilliticū
Græci, Latini, & Arabes de aceto scillitico inter se differunt. Sed quo modo hoc mel scilliticum paras? S E N. Mesuen sequor, nempe accipio mellis despumati libras tres, aceti scillitici libras duas, simul coquo cum facilitate semper despumando, quo ad perfectam syrupi formam habuerit. Quo confecto, ad medicos vsus seruo, quando materiæ valde frigidae sunt, valde glutinosae, & tenaces, & quæ in locis sunt à quibus difficulter euelluntur: valet etiam ad ventriculi, capitis, & viscerum ægrotudines, ad vesicæ mollificationem, & ad eructationem acetosam. BRASAVOLVS. Quomodo sine aqua conficere potes? S E N E X. Ego aquam non addo. BRASAVOLVS. Ego autem addendam puto: vt postea semper despumando coquatur: & hoc est, quod Mesue dicit, & perficitur decoctio eius, vt diximus in speciebus secaniabim. Ibi autem

aquam ponit. Ideo iudico, quod aquæ libras. IIII. injicere debeas. Nam sicut in secaniabim de radicibus aqua est duplum aceti, ita hic aqua duplum aceti esse debet, etiam aqua in simplici secaniabim acetum in maiori copia superat. Sed quod dixi satis est. Semper autem ob perfectiorem cocturam aquam inycerem, et ob eam causam quam dicit Mesue in oxymelle simplici. SENEX. Deinceps semper ita agam. Antiquiores autem de hoc Oxymelle scillitico tractarunt ne. BRA. De hoc nunquam, sed Paulus Aegineta libro. VII. capite. XI. aliterius oxymelitos scillitici meminit, quod in tua officina confectum voluerim: appellabiturque oxymeli scilliticum compositum. SENEX. Eius compositionem, ni pigeat edoce. BRASAVOLVS. Hæc est, quam disecam.

Oxymel
illiticū
compositū.

Recipe Interaneorum mollium Scillæ	lib.	ij.
Aceti acrioris albi)	vestas xv.
Piperis)	an.
Petroselini macedonici)	vnc. ij.
Dauci cretici)	
Ameos)	
Anisi)	
Nardi gallicæ)	
Libystici)	ana semissem
Assari)	
Cardamomi)	
Spice nardi)	
Amomi)	
Rhapontici)	

Fœniculi

Foeniculi)
 Seminis cymini)
 Laserpity)
 Zinziberis) ana vnc. i.
 Pyrethri)
 Hissopi cretici)
 Costi)
 Pulegy)

Menthæ viridis, fasciculum vnum.

Rutæ viridis tenerioris caules quinqs.

Mellis attici xestam vnam.

Hepsematis, id est sapæ, xestas duas.

Apy viridis fasciculum vnum.

Interanea Scillæ candida concisa conijce in acetum,
 & per dies septem sub ardentissimo canis æstu maceras
 ri finito, deinde scillam subleuans, arida quidem iam con
 cisa, viridia vero integra aceto infere, & post septem
 dies rursus omnia extrahens, aceto immitte mel cum he
 psemate: quibus decoctis vsq; ad crassitudinem in vas
 sculo vitreo reconde. Hæc est Pauli compositio, qua (in
 quit) vel ante prædium propinationis loco vti debemus,
 vel post cibum veluti in salsamento. SEN. Hæc certe
 magna compositio est. Mesue & ipse secundum Demos
 critum scilliticum oxymel parare docet, sed cum isto ni
 hil habet, omnino sum ipsum paraturus, sed opus erit,
 quod simplicia quædam edoceas. BRA. Libenter fiet. Oxyza
 SEN. Nunc de Oxyzachara sermo fiat. BRA. Hæc
 molaus Barbarus Oxymel simplex, si cum Zucharo fiat, Oxyfa
 & non cum melle oxyfachar vocari inquit: & re vera, char.

id est suum proprium nomen: sed alia compositio est quam vos Pharmacopolæ pro Oxysachar paratis, & corrupto vocabulo Oxyzachra dicitis. SEN. Est compositio Nicolai, quæ recipit tres res, acetum, succum granatorum & zucharum. BRA. Ego quandoque ex solo aceto parari iubeo, quandoque ex solo granatorum succo, quandoque ex vino Omphacio, quandoque ex limonum, vel narantiorum vocatorum succo, ut sumentibus conuenit. Nicolaus per hunc ordinem suum Oxysachar fieri iubet, ut recipiantur zuchaci libra una, succi malorum granatorum unc. viij. acetum unc. iij. ponantur ad ignem in vase stanno circumlinito, & bulliant semper spatula agitanda, donec ad quantitatem zuchari vel fere deueniat. BRA. Est potus suavis, qui febrium tertianarum inflammationes sedat, qui bilem in ventriculo purgat, qui etiam plurimum aperit. Et Oxysachar loco oxymellicis tutius uti poteris: quoniam ratione mellis ita nocere non potest, ut oxymel facit. Quippe certus sum si Hippocrates & Galenus Zucharum nouissent, Oxysachar componendum uoluissent, minori dispendio, quam oxymel. SEN. Gaudeo quoties apud nos aliqua esse inuenio, quæ antiquioribus illis recondita, & occulta fuere. BRA. Certum est omnia non nouisse antiquos, in multis tamen diligentiam habuere. In uno autem in Oxysachar te attentum faciam, quod zucharum non clarifices. SEN. Ita semper paro. BRA. Bene est.

S E N E X.

l vios
m.

MEL violatum considerandum prætermiseramus.
BRA. De illo agendum erat, quando de syrupo vio
po vio

po violato & infusione violarum loquebamur. Ut autem de ipso perfecte loquamur, quibus utaris edoceas.

SEN. Ego in mea officina mel violatum, & Zucharum violatum habeo: Zucharum violatum eodem modo paro, quo rosatum, vnicuique libræ Zuchari vnc. iij. violarum, id est florum violarum exhibens. Etiam mel violatum ex infusione eodem modo conficio, sicut mel rosatum ex infusione rosarum, quia ex infusione violarum & melle, mel violatum paro. BRA. De violato Zucharo errare non potes, quia à Mesue perfectam normam habes, & ab eodem de violato melle etiam regulam habes, quia vel fit colatum, vel non colatum. Si quidem colatum fiat, Mesue regulam tribuit, duarum violarum partes sint, & sex mellis, ut etiam in Zucharo facis. Tamen huius mellis rarus vsus est. Si vero colatum facias, vnus est modus cum infusione violarum, de quo superius egisti. Alius est modus ex puro violarum succo. Tertius est modus, qui mihi summè placet à Nicolao factus, ut in x. lib. albissimi & purissimi mellis despumati (secundum Nicolaum, secundum nos autem mel ad aurum inclinet) ponatur succi recentium violarum lib. i. cum igni apposita sunt, adde violarum recentium cultro incisarum libras. iiii. & bulliant semper miscendo, ad consumptionem succi. SEN. Quandoque solebam hoc modo parare. BRA. Siccitati pectoris, & lenta febre affectis plurimum conuenit.

S E N E X.

PAucissima inter Syrupos consideranda videntur. Si Diamor quid sit, Diamorum est. BRA. An inter Syrupos Diamorum numerari debeat, nec ne, in dubio est, tū quia

Diamor

simplex

Mesue inter genera Loch (vt eius vocabulo vtar) numeravit, tum quia syrupi more non bibitur. Sed de hac re digladiari non liceat, modo compositionem ipsam cognoscamus. Quod genus Diamorū paras? SEN. Quod omnes alij illud scilicet quod à Nicolao edocetur, qui in hunc modum conficit.

Recipe mororum celsi	lib.	℥
Mororum bati	lib.	℥
Mellis	lib.	℥
Sapa	vnc.	ij.

Ita etiam conficio: Sumo succum mororū cum melle & sapa in vase æreo stanno circumlito, & suaviter decoquo: cum autem an coctum sit cognoscere volo, guttā supra marmor pono: & si inhæreat, coctum est: adeo autem inhæreat, vt si digito tangam, resiliat, tunc coctum est: hoc visō percolo, & in vase stanno circumlito vsui reseruo. B R A. Vsus eius magnus est in palati excoriationibus, quando vna deciderit, & materia aliqua impletur, vbi in gula ardor persentitur, aut feruor quidam ingens. In principio etiam synanches plurimum valet. Sed Mesue aliam compositionem habet, quam Diamorum appellat, in ea distinctione vbi de Loch tractat, quam etiam plures faciunt, & quam ad omnes gutturis & vnae apostemata valere dicit, & ad omnem præfocastionem.

Recipe succi mororum dulcium) añ.	lib. i. ℥.
Mororum de sceni		
Rob) ana	lib. i.
Mellis		

Coquantur

Coquantur cum facilitate vsq; ad mellis spissitudinē,
 & serua. Appellaturq; simplex Diamorum. Sunt autem
 qui cum maior necessitas ingruit, addunt

Aluminis)	
Myrrhæ)	añ. partes æquales.
Croci)	
Succi agrestæ)	

SEN. Ego nunquā hæc vel addidi, vel addere vidi.

BRA. Ego autem in Diamoro quandoq; & hæc & alia
 (vt opus est) addo. Sed vnum admoneo, Mesuen huic
 compositioni hæc addidisse, quæ à Galeno addūtur. VI.
 lib. de compositione medicamentorum secundum loca,
 qui liber à barbaris Miamir nuncupatur: & quāuis eas
 dem præcise à Galeno in hanc compositionem non inys
 ciantur, tamen eandem intentionem sequitur. Eo enim
 loco duas Diamori compositiones describit, quarum alte
 ra Andromachi, altera ipsius Galeni est. Galenus docet
 nos puro succovti debere phlegmone incipiente, & ego
 eo vtor, quum recentia mora in sua arbore pendent: alio
 enim tempore cū desunt mora, eorū succus melle mixtus
 seruatur: tamen sine melle vehementius repellit. Quod
 in phlegmonum principijs quæritur, post principium,
 quia simul & repellere, & resolvere indigemus, tunc
 cum melle conuenit. Tamen Galenus in principio simul
 cum succo, quandoq; Rhum, id est sumachium dictum mi
 scebat, quandoq; omphacium: quibus deficientibus, ros
 sarum flores sumebat, aut siccas rosas, aut balauustum,
 aut gallam, aut thus, aut hypocistida, aut succum lentis
 sci, aut (vt breuibus expediat.) aliquod adstringens,

quod vim repellendi habeat. Et hæc est in principio omnium phlegmonum intentio repellere: post principium ad concoquendum myrrha & crocus adduntur: postquam coctio facta sit, inijciendum est aliquod discutiens, ut nistrum, aphronitrum, sulphur, vel origanum, vel pulegiū, vel thymū, vel aliquid simile. SEN. Quomodo parabat Galenus suum Diamorum? B R A. Hoc modo.

Recipe Mellis	lib.	i.
Succi Mororum rubi	lib.	v.
Croci) an	3. i. 6.
Myrrhæ		
Omphacij	3.	i.

Hic modus Diamori à Paulo Aegineta lib. VII. ca. XIII. Diamorum compositum appellatur, quod à Galeni Diamoro in aliquibus & in simplicium poderibus differt. Est autem Pauli Diamori compositi descriptio ea quæ subsequitur.

Recipe mororum succi cotylas sex, coquas ad strigmentum balneorum crassitudinem.

Croci contriti	denarium i.
Myrrhæ	denarios ij.
Omphacij	denarium i.
Schisti lapidis triobolum	
Mellis Cotylam vnam	

Decoquito quousque crassitudinem induat. SEN. Si Paulus Diamorum compositum hoc appellat, necesse est, quod simplex prius edocuerit. B R A. Imò id egit: nam eodem loco duo Diamori simplicis genera ponit. Alterum ex mororum succi sextarijs tribus, quibus antea decoctis

decoctis ad consumptionem tertiæ partis, inijce mellis
 sextarium vnum, & denuo ad mellis spissitudinem des-
 coquito. Alterum ex succo mororum batinorum, id est
 ex rubis nascetium facit, quod primo adstringentius est.
 propterea & Galenus vel ex moris celsi, vel rubi confiz-
 cit. Sed ex rubi moris magis laudat. SEN. In tam ampla
 authorum discordia quid agendum mihi est? BRA. Lau-
 darem ego, vt duo hæc Diamori simplicis genera, quæ à
 Paulo sunt, seruares: nam post primum, secundo vtere-
 mur. Si deinde vehemētiori repercussione indigeremus,
 repellentia, vt Galenus facit, addemus: quādo resolutio-
 ne opus erit, resoluentia inyciemus. Hi autem authores
 sapam non ponunt, quæ in hac compositione mihi sum-
 mē displicet, quamuis & à Serapione, & à multis alijs
 addatur. SEN. Cum etiam Hali. x. lib. eius practicæ aliā
 compositionem huius Diamori sequatur, & aliā Mesue
 in capite de Squinantia, quam ego imitari debeo? BRA.
 Si duas Pauli simplices compositiones habere non vis,
 simplex Diamorū ex moris celsi, vel moris batinis con-
 ficito, quod solum habeas: medici vero pro ægrorum ne-
 cessitate, secundum varia morborum tempora addent. Si
 autē (vt officina tua copiosior sit) Diamorū compositū
 habere studeas, illud ex Galeno præadductū, magis quā
 id ex Paulo parato. SEN. Cū Nicolai Diamorū sapā
 recipiat, est ne idem modus apud omnes tum antiquiores
 tū recētes, parādi sapā? BRA. Rem discutiendā moues,
 quæ magni momēti est in nostra arte. Sed posteaquā in
 hac arenā descēdimus, omnia cū recētū, tū antiquorū vo-
 lumina euoluemus, quoad tibi pro parte satisfactū esse

cognoscamus, & hoc tanto libentius agemus, quia sapa unū est ex his, quæ simplicium examine tua incuria omisa sunt. Ab Arabibus autem initium sumamus. Cum in

Rob. Arabum, & Mauritanorum compositionibus Rob, vel

Robub. Robub, simplici vocabulo inueneris, saram intelligere oportet: & hoc perpetuo, nam id vocabulum, succum significat: sapa vero per excellentiam succus appellatur, quia vna excellens res est, quæ succum delectabilissimum facit. S E N. Vinum igitur erit Robub. B R A. Duo exiguntur, vt aliquod sit Robub. Vnum, quod sit succus. aliud, quod sit inspissatus ad formam mellis. In alyis succis ad saram ipsam exemplum sumimus, quando de eorum inspissatione tractamus, fiat ad formam Rob, vel

Sapa. Robub, id est ad formam sapæ. Omnis ergo inspissatus succus Robub dicitur, sed per excellentiam sapa simplici vocabulo Robub vocatur. Vt autem verè sit Robub opus est in primis, quod succus defæcatus sit, deinde per solis aut ignis calorem tantum inspissetur, vt sine corruptione longo tempore seruari possit. Vnde Ferrarienses mulieres per duos et tres annos saram integram seruāt. Antiqui duo genera sapæ, imò tria habebant, per varias cocturas distincta. Vnum genus erat, quod ebulliendo, ad tertiam partem resoluebant: aliud ad dimidium. primum à Græcis σείσις, ἢ εἴσις, id est Sireū, vel hepsesma, Latini saram vocant. secundum De frutum dicitur. hoc Pli. lib. XIII. cap. IX. docet, inquiens: nam Sireū, quod aly hepsesma, nostri saram appellant, ingenij non naturæ opus est, musto vsq; ad tertiam partem mensuræ decocto. Quod vbi factum ad dimidium est, de frutum vocamus.

Hepsesma.

σείσις.

De frutum.

vocamus. Omnia in adulterium mellis excogitata. Et lib. XXIII. cap. II. inquit: Vno cognata res Sapa est, vno decocto, donec tertia pars superfit: ex albo hoc melius. SEN. Igitur ex tribus partibus duas resoluebant in Sapa? BRA. Ita est. SEN. Ego autem Plinium intelligebam quod tantum tertia pars resolveretur, & duæ relinquerentur. BRA. Ille non est Pliny sensus, quod ostenditur cum ex hoc cap. II. lib. XXIII. vbi inquit, decocto donec tertia pars superfit. Siquidem superest tertiæ pars, indicium est quod aliæ duæ partes euanuerint. Imò & illud ex illo loco noni capituli lib. XIII. colligi potest, vbi inquit, Musto vsq; ad tertiam partem mensuræ decocto. Sed quia hæc verba non magis id significant, quam quæ sola tertia pars resoluitur, propterea id quod sequitur ostendit, quod duæ partes resolui debent, & vna superesse. Sequitur autem. Quod vbi factum ad dimidium est, defrutum vocamus: ac si dicat, Sapa est quoties adeo resoluitur vt tertia pars superfit: at in hac resolutione quando ad dimidium peruenitur, defrutum vocamus: cum vero vsq; ad resolutionem duarum partium transitus sit, est Sapa, vel Hepsama, ab Hippocrate Hepsaton vocatur. Nonius autem dicit suo tempore Sapam vocatam esse Mellacium, forte quia mel recipiebat, vt nonnullæ ex nostris mulieribus faciunt: vel quia loco mellis utebantur, cuius dulcedinem representat. Est & tertium genus, quod fit ex resolutione vnius partis ex tribus, & Calenum appellabatur. SEN. Quod nostræ mulieres singulis annis parant, quomodo appellari debet, aut in quo genere ponendum est? BRA. Non est defrutum, neq;

Hepsato

Mellacium

Calenum

Sapa, neq; Calenum, quia ex quinque partibus quatuor res
 solunt: forte quia vina nostra Ferrariensia adeo po-
 tentia non sunt, ex quinque enim situlis adeo bulliunt, ut
 vna tantum relinquatur. Quae autem meliorem & suas
 uiorem sapatam parare volunt, vvas bene maturas deli-
 gunt, & pinsuntaliter non est suaui sapa, & quae fas-
 cile putrescit. Ut autem quidam acor e sapa adimatur,
 mulieres nostrae cydonia inijciunt, ut simul bulliant. Si
 cydonijs carerent, poma alterius generis, modo dulcia
 sint, accipiunt. Decipiuntur autem recentes, qui volunt
 hoc tertium genus sapae dici carenum, quia tertia parte
 careat. Imò illius sententiæ fuit Isidorus. At res aliter est:
 nam calenū dicitur à Caleno oppido, & Caleno monte,
 qui distat .xiiij. millibus passuum plus minus à Capua
 capite & primaria olim Campaniæ vrbe. Nunc oppidis
 Ferrariæ propinquis vix similis est. Diciturq; Calenus
 mons à Sessa nunc vrbe, non Sinuessâ, quatuor millibus
 passuum plus minus. In Caleno autem monte nunc nec
 oppidi vestigia extant. Hac hyeme ea loca visitaui-
 mus, quoniam ab antiquis celebrata sunt, cum illustrissimus
 Princeps & patronus meus HERCVLES Estensis
 Dux Ferrariæ quartus Neapolim ad CAROLVM
 V. Imperatorem profisceretur. Ad Calenum mon-
 tem equitaui-
 mus, vina Calena bibimus, quae suaui-
 sima
 sunt. Propterea Horatius volens Mecænatem allicere
 ex vino, ut secum in cœna sit libro primo Carminum,
 Ode. II. inquit: Prelo domitam Caleno Tu bibes
 vuam. & Iuuenalis: Molle calenum porrectura viro.
 SENE X. Vvarum igitur genera magis & minus sa-
 pata

pam coqui faciunt? BRASAVOLVS. Ita est, quia calena vina vt sapa perfectionem & formam enanciscerentur, solum indigebant resolutione vnius partis ex tribus. Nostra autem vina indigent resolutione quatuor partium ex quinque. Imò & ex Caleno monte phalerna vina, nigra, dulcia & spumantia veniunt. Nunc is locus idem nomen seruat: nam incolæ appellant li saluomi.

SEN. Possit ne haberi vniuersalis regula sine hac mensuras? BRASAVOLVS. Possit, & hæc sit: Quodcumque genus vuae, aut musti acceperis, adeo bulliat, vt mellis formam acquirat. SENEX. Si Græci in diamoro sapa non ponunt, miror quod Arabes & recentes iniecerint: ne scioq; vnde ortum habuerit. Idq; dubium mihi videtur de re ipsa nunquid sapa in his gutturis affectibus, in quibus Diamorum conuenit, præsertim in principio sapa conueniat. BRASAVOLVS. Rem arduam moues, in qua non ita facile respondere possumus. Nempe Græci authores nonnulli in gargarismatibus & oris collutionibus, & ad inflammatas gingiuas sapa vtuntur. Aëtius enim capite. XX. lib. VIII. de inflammatis gingiuis tractans, primo asininum lac in ore detinendum esse præmonuerat. postea addit, & hoc qd ex vino ad tertiam vsq; mensuræ partem decocto apparatus, quod sapa dicimus, itemq; Hefsema. & capite LI. eiusdem. VIII. lib. idem Aëtius vbi ea ponit, quæ his qui in arterijs patiuntur conueniunt, & de arteriarum phararmacis loquitur, inter alia sapa exhibet, quæ Sireum quoq; & Hefsema appellatur: à vino autem abstinentum monet. & capite. LII. vbi de asperitate &

suppressa voce tractat, quando è pectore educere opus
 est, mel & sapa addite. Paulus etiam Ægineta, vbi de
 raucedinis, arteriarum' ue curatione loquitur, simeo, id est
 sapa vtitur. Trallianus etiam lib. II. cap. III. de destilla
 tione tenuis materiæ à capite in asperam arteriam lo
 quens, ex defruto & sapa compositiones facit, vbi
 de Diacodione sermonem fecerat: ex his forte & simili
 bus Arabes, recentes in principio phlegmonum guta
 turis, sapa vtuntur, & eo præsertim quia Dioscorides
 lib. V. vbi de vino passo, et protropo disputat, inquit: Itē
 quod mulso decocto fit, & Sireum, ab alijs her sema, &
 sapa dicitur. Si nigra euadant, pingua, copiosiq; ali
 menti erunt. Si alba, tenuiora. Si heluola, variataq; , me
 diam vim vtriusq; naturæ ferent: omnibus tamen vis ad
 stringendi, continendiq; adiuncta. Arteriæ languidos
 ictus recreat. Ex his habes secundum Dioscoridem, sapā
 vim restringendi habere, & ex consequenti repercutien
 di: propterea ad inflammationes gutturis in principio
 valere sumi potest. Sed his omnibus Hippocrates oppo
 situs esse videtur, qui in. II. lib. de ratione victus inquit:
 Defrutū calefacit, made facit, et subducit: calefacit, quod
 vinosum est: made facit, quoniam nutrit: subducit quod
 dulce est. Vnde secundum Hippocratem colligere potes,
 in harum inflammationum initys sapa exhiberi non
 posse: propterea (salua semper Dioscoridis pace) in
 principio inflammationum asperæ arteriæ, aut partium
 oris, ego nunquam vterer sapa. S E N. Quid dixit Dio
 scorides? B R A. Esse adstringentis naturæ. Quod si sit,
 in principys conuenit. Nempe ab omnibus antiquioribus
 medicis,

medicis, & ab ipsa ratione animaduertitur in principijs repellentibus nos vti debere: postea resoluentibus, denique mitigantibus: quod bis aut ter à Paulo Ægineta libro tertio capite. x x v i. edocetur, & ab Aëtio locis præcitatis: quos si contemplemur, in principijs sapa non vtitur: ab Alexandro Tralliano libro secundo capite. i i i i. à Galeno in sexto de compositione medicamentorum per loca. S E N. Sapa quando fieri debet? B R A. Quando vuæ sunt exquisitè maturæ: quamuis Plin. libro. x i i i i. capite. x x i. dicat, Ipsa quoque defruta, ac sapa, cum sit coelum sine luna, hoc est in sideris eius coitu, neque alio die coqui iubent. Præterea plumbeis vasis non æreis, nucibus iuglandibus additis: eas enim fumum excipere. Nostræ autem mulieres poma cydonia, aut alia, si hæc defint, iniiciunt. Idem Plin. libro. x v i i i. capite. x x x i. de temporibus vindemiæ loquens, inquit, hoc scilicet tempus, & defrutum coquendi, silente luna noctu, aut si interdiu, plena. Quæ à Ferrariensibus mulieribus nunquam obseruantur. S E N. Igitur sine sapa diamorum parabo? B R A. Sine sapa: quippe Græci auctores sine sapa conficiunt, & Alexander Trallianus libro. i. capite. 41. vbi anginæ præsidia scribit, diamori simplicis & cõpositi confectioes edocet. S E N. Quæ sunt hæc? B R A. Pro simplici diamoro conficiendo recipit succi mororũ sextarios quinque, decoquit donec mellis liquidi crassitudinem contrahat: deinde mellis sextarium vnum adycito, & iterum coquit, donec mellis densitatem obtineat. S E N. Quomodo facit suum compositum Alexander? B R A. Nunc dicemus.

Diamo
compos
Alexã

Recipe succi mororum Sextarium vnum

Croci)
Myrrhæ) Denarium pondo duum.

Omphacy tosti & in puluerem redacti denary ponda
do vnius.

Aluminis Denarium pondo duum.

Mellis Sextarium dimidiatum.

Succus mororum per horam arefcatur: inde igni admo-
tus parum spiffior reddatur: mel autem iniectum ad ter-
tias decoquito, & vbi gelafcere cœperit, pulueres quoq;
inyce: & ficubi incidat vsus, vtere. S E N. Tamen hoc
composito in principio vti non debemus. B R A. Non
equidè: imò ipfemet Trallianus vbi simplex diamorum
describit, hoc obseruandū monet, vt ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, id est
in principio adhibeantur quæ reprimendi vim habent,
ἐπὶ τῆς ἀκμῆς, id est in summo vigore quæ digerendi, ἐπὶ
τῆς παρακμῆς, id est in declinatione, quæ leniendi phleg-
monem, mitigandiq; facultate prædita sunt. Imò Paulus
Ægineta præcitat is locis mel in principio miscendum
esse non vult, sed in augmento solum. Addimus autè nos
mel, vt diu seruetur: aliter breui corrûperet & diu ser-
uari non posset. S E N. Cum in simplicium examine mo-
ra prætermiserimus, ab re non erit, ea hoc loco tractare.
B R A. Id libenter faciam à recentibus initium sumens:
nam ex his in antiquam harum rerum cognitionem venie-
mus. Apud nos duo mororum genera reperiuntur ex co-
loribus distincta, Album, & Nigrum. De albo moro ni-
hil apud Theophrastum, Dioscoridem, Plinium, Cato-
nem, Palladium, Columellam, aut alium ex antiquioribus,
bus,

bus, qui de re rustica aut plantis locuti sunt. SEN. O rem miram, quam audeo. Igitur antiqui albū morū igno-
 rarunt? B R A. Ita videtur. SEN. Tamen sericum ha-
 bebant. B R A. Habebant et bombyces, sed nigro moro
 utebātur, & suos bombyces isto pascebant: & si hi ver-
 mes nigro moro vescantur, sericum pulchrius, splendi-
 diusq; fit. SEN. Fieri potest quod antiquorum aliquis
 de albo moro locutus non sit? Res est, quæ mihi ferè im-
 possibilis dictu videtur. B R A. Nullus, præter Ovidium
 album morum, vel à longe descripsit. SEN. Non pos-
 sum non valde mirari de antiquioribus, & præsertim de
 Plinio omniū sagacissimo. B R A. Fortè Pli. album mo-
 rū præteryt, quæ niā à Theophrasto eius mētio nulla fit,
 quæ in plātarū historia adeò imitatur, vt eius simia vere
 dici possit. SEN. Nec illud dici potest, hos viros ideo al-
 bū morū omisisse, quia arbor notissima esset, quoniam de
 valde notioribus historiam scripsere, et de vilioribus: &
 huius arboris foliū ad pasceudos vermes mollius est, quā
 mori nigræ foliū, & nūc tota Italia folys huius albæ mor-
 ri vtitur. Sed quo loco, et ad quod propositū de alba mo-
 ro sermonē habet Ovidius? B R A. Est in. IIII. lib. Me-
 tamor. vbi Thybes & Pyrami insolētes amores descri-
 bit. Quippe locū quendā statuerūt, in quē ambo cōueni-
 rēt: locus autē erat notissima morus, sub quā alter alterū
 expectare debebat. Ne autem carmina quæras, hæc sunt
 quæ dicā: Ne' ue sit errandū lato spatiātibus aruo, Cōue-
 niant ad busta Nini, lateantq; sub vmbra Arboris, arbor
 ibi niueis vberima pomis Ardua morus erat gelido con-
 termina fonti. Imò Ovidy sententia videtur, quod omnia

mora prius alba fuerint: deinde ob Pyrami & Thyfbes sanguinē, nigra effeēta sint. Ideo deinceps cum seipsum perimit Pyramus, in hunc modum canit: Quoq; erat accinctus, demisit in ilia ferrum, Nec mora feruenti moriens è vulnere traxit, Et iacuit resupinus humo, cruor emicat alte, Non aliter quàm cum vitiato fistula plumbo Scinditur, & tenui stridente foramine, longas Eiaculatur aquas, atq; ictibus aëra rumpit. Arborei foetus aspergine cædis, in atram Vertuntur faciem, made factaq; sanguine radix Purpureo tinxit pendentia mora colore.

SEN. Hæc mihi videntur anilia fabulamenta, quæ hyme apud ignem puerilis recitantur. B R A. Fabulamenta videntur, sed quæ sub tegmine philosophiæ mysteria tegunt: & quæ possunt saltem testimoniū reddere apud Romanos mora alba extitisse. Nam deinceps cum Thyfbes se perimit, deos rogat vt arbor suæ cædis testis sit: & sicuti Pyrami sanguine tincta erat, etiam sui ipsius sanguine tingatur: propterea canit Ouidius: Vota tamen tetigere Deos, tetigere parentes, Nam color in pomo est vbi permaturuit ater. SEN. His nugis omissis, ad rem nostram redeamus. B R A. Apud antiquiores authores alba mora non extant, sed nigra solum, quæ sycaminea appellabantur, & sycomora, id est Ægyptia ficus, & mora rubi. Sycomorum non habemus. SEN. Arbor illa procera, quæ nunc Ferrariæ passim viret, quam vulgus sycomorum appellat, non est ergo sycomorus? B R A. Non equidem: est tamen sycomorus procera arbor, sed ficui similis, quæ fructum moro maiorem, & ficu minorem gignit, dulcem, suauem, & qui granula non habeat

vt morum. SEN. Igitur sycomoro caremus. BRA. Caremus, ideo prætermittatur: extant apud nos mora nigra, quæ vulgò celsi mora vocantur, putant recentes ob arboris celsitudinem celse mora nūcupata esse, sed apud antiquos absoluto vocabulo mora dicuntur, & cum mora dicuntur, hæc intelligunt, quæ etiam appellant sycamina: quamvis hæc nomina Attica non sint, vt Galenus libro secūdo de alimentorū facultatibus docet. Sed (vt inquit) quibus placet Atticismus, his non placet medicæ artis veritas. Ab Arabibus hæc mora, quæ à recentibus celsi mora dicuntur, Tut vocantur, vt ex Serapione capite. c x x x i i de simplicium medicamentorum facultatibus colligere licet: eo autem loco Galenum adducit. Sunt igitur hæc mora, quæ supra arbores proceras nascuntur, & quibus in mense Maij & Iuny vescimur, & quæ aduersari stomacho, & facile corrumpi Dioscorides & Galenus dicunt, ea quæ ab antiquis absoluto vocabulo mora dicuntur. Sunt præterea mora bati, qui bus Galenus & Paulus ad componendum Diamorum libentius vtuntur. In rubo nascuntur multum differente Callo. ab Hippocrate maratha nuncupantur. Sed Herzmolauus Hippocratem emendat, vt legendum non sit $\mu\alpha\rho\alpha\epsilon\alpha \alpha\pi\omicron\beta\alpha\tau\omicron\upsilon$, id est maratha à bato: sed $\mu\alpha\rho\alpha\tau\alpha\epsilon \alpha\pi\omicron\beta\alpha\tau\omicron\upsilon$, id est mora à bato, id est rubo. Nos aut tria mororum genera in humilibus plantis nascentia cognoscimus. Vnum supra rubum: aliud supra idæum rubum. Tertium quod vulgò mora campagnola appellamus, inter campos nascitur & inter arua, humilis arbuscula, spinosa, folia tamen rubi & eiusdem generis morum

duorum, trium, quatuor, aut ad summum quinq; acinorum fert. BRA. Possunt ne hæc ad certa genera & cōmuniora nomina duci? BRA. Duo sunt Latina nomina, quibus hæc omnia significantur, rubus & sentis. Rubus. Plinius hoc nomen rubus scribit, & eo utitur. Columella hoc nomine sentis utitur: ut apud Latinos hæc duo nomina generalia sint, rubus & sentis: sed apud Græcos generale nomen est βάρτος. Propterea cum apud Galenum, aut alium authorem Græcum legimus μάχα τὸν βάρτον, hæc intelligimus. Sed nostri his vocabulis differentias addunt, quod & Græci prius fecere. Nam apud Latinos differentia sunt, rubus caninus, rubus Idæus, rubus terrestris, vel sentis canis, vel caninus, sentis humilis, vel terrestris, sentis Idæus. Græci autem habent κυνός baton, baton Idæum, Chamæbaton. SEN. Nondum edocuiſti, quid essent hæc mora apud nos. BRA. Nunc id agemus. Mora quæ in spinis sunt supra rubos in senticetis, & pro tuendis nostris aruis à beluis & hominibus, absolutè mora rubi dicuntur, vel mora sentis, vel mora sentis canis, vel mora bati, vel batina. SEN. Hæc cognosco: & his vtor in diamoro. BRA. Dioscorides dicit nuncupari mora vaticana. ab Arabibus Suleich dicitur, ut Serapio testis est, capite. c x x i i i i. sui libri de simplicium medicamentorum facultatibus, præsertim si ipsum Galeno conferas, eo loco quo de rubo sermonem habet. Adest & apud nos in foueis quæ agros disternunt, & alienos greges arcent, genus quoddam rubi breues spinas habens & tenellas, ipsaq; arbuscula tenella est, & flexibilis, hoc genus rubus Idæus nuncupatur.

SEN.

SEN. Putabam in Ida monte solum nasci. BRA. Non dicitur Idæus quia solum in Ida monte nascatur, sed ob magnam copiam, quæ ibi viret: tamen & in Ferrariensibus senticetis Idæi rubi pullulant. SEN. Nos moris Idæi rubi, & rubi canis indiscriminatim utimur. Dic autem quæ sunt apud antiquos illa mora parua valde nigra, quæ in aruis nascuntur, & multum adstringentia sunt? BRA. A Græcis arbuscula illa χαμαίβατον Chamæbator, id est humilis rubus, vel terrestris rubus vel sentis humilis nūcupatur. hoc est genus illud rubi, quod facit mora apud nos campagnola appellata, quæ nigra sunt, parua, & ad summum quinque granula coaceruata habent, de quo rubo Theophrastus tertio de plantarum historia meminit, cū inquit: τὴν δὲ καὶ τὸν βάτον πλεῖστον γένη, μεγίστην δὲ ἔχουσιν διαφορὰν, ὅτι ὁ μὲν ὀρθόφυκτος καὶ ὑψὺ ἔχων, ὁ δὲ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εὐεὶς καὶ τῶν νέων. καὶ ὁ τανυκῆ πτητῆ γῆ, ριζοῦμεν & πάγιν, ὃν δὲ καλοῦσι τινεὶ χαμαίβατον. ὁ δὲ κυνόβατον ἀνκερπὸν ὑπερβύρον ἔχει, καὶ παρεκπλησιον τῶ τοῖς ξοῖᾶς φύλλω. ἔστι δὲ δένδρον καὶ θάμνου μεταξὺ καὶ παρῶμοιον τῶ ξοῖᾶς. τὸ δὲ φύλλον ἀγνώστου. Quæ si interpretarivelimus hæc dicit: Amplius autem & rubi plura genera maximam habentia differentiam, quæ hic quidem rectus, & in altitudinem se habet, ille autem in terram & deorsum inclinans: & statim cum terram attingit, iterum radicem facit, quæ nonnulli chamæbator, id est humile rubum appellat. Ille autem, quæ cynosbaton, id est canis rubum vocat, fructum habet rubetum simile illi punice, id est simile cytino punice. Est autem medius inter fruticem & arborem, & punice similis, folio amerinæ. Hæc Theophrastus.

SEN. Mihi videtur Theophrastum voluisse nostrum Rubum caninum in altū erigi. BRA. Id quidem absolute non dicit: sed ad alterum comparatione facta, qui humilis & terrestris appellatur, ideo dixit ipsum esse medium inter fruticem & arborem. SEN. Ex Theophrasto solum duo rubi genera sumi videntur, caninus et terrestris: tamē adest & rubus absolute. BRA. Apud Dioscoridem tria genera Bati, id est rubi, vel sentis tantum inveniuntur: Cynosbato, de quo in .i. lib. quem Serapio capite. CXXV. Set appellat, & Batos absolute, & Batos Idæus: de quibus quarto libro tractat. Sed Batos absolute, id est rubus, & rubus Idæus non differunt, nisi spinis & loci abundantia. Ideo apud Dioscoridem solum duo rubi genera inveniuntur, Cynosbato, & Batos. Vnde & Galenus de duobus solum tractat, de Bato. VI. lib. de simplicium medicamentorum facultat. & de Cynosbato. VII. libro. Paulus & Aëtius eundem ordinem seruant: nam de Bato & Cynosbato duobus locis tractant, & de Rubo Idæo nusquam, tanquam de eo qui non est distinctus à rubo nisi per teneritudinem, & spinas. Imò & Plin. solum de Cynosbato & rubo differit, quamvis libro. XXIII. capite. XIII. dicat Cynosbaton habere folium vestigio hominis simile, & Idæum rubum tantum in Ida nasci, cum tamen apud nos sit, & eo loco multa rubi genera enumeret, quæ re vera à Theophrasto, Dioscoride, Gale. & alijs distinctæ plantarum species ponantur. SEN. Ignoro adhuc, quid per hunc tuum inordinatum discursum inferre velis. BRA. Hoc inferre intendebā, Theophrastum, Diosco. & alios Græcos

Græcos sibi ipsis consentire, & esse tantum duo rubi genera, scilicet rubus absolute, vel rubus terrestris, vel rubus humilis, & Cynosbatos, id est rubus caninus, quæ duo genera tantum enumerantur: nã rubus Idæus saltē viribus à rubo humili non differt: nec de illo Galenus, Paulus, aut Aëtius tanquam de re distincta tractāt. Nec impedit, quod Theophrastus videtur sentire tria esse rubi genera, humilē, magnū, id est cani rubum, & mediū: quia ad duo reducuntur. Imò & Gale. in. 11. lib. de Alimen. faculta. solū de duplici rubi fructu differit. Primo de rubo, postea de rubo canino. De rubo inquit: Rubi fructum nostrates homines à bato, batinum vocant. & deniq; addit: Omnia porrò quæ ex mori succo medicamenta cõponuntur, ex huius liquore parata efficaciorē virtutem aquirūt: postea de rubo canis tractat, inquit: Canis rubi fructus longe adstringētior rubi fructu existit, ideoq; ventri supprimēdo accommodatior. Rustici frequenter hunc existimant tenui alimonia, vocātq; Cynosbaton, id est canis rubum. Vt ergo in hac re finem faciamus, & deniq; receptui canamus, scito id genus sentis aut rubi, quod chamæbatos, id est humilis rubus à Theophrasto vocatur, à Dioscoride, Galeno, Paulo, Aëtio absolute Baton dici, à Plinio rubum, à Columella sentem. Est autem id quod Mora cāpestria à nobis vocata gignit, quæ inter campos nascuntur, & cum vindemia mature scūt nigraq; fiunt dulcia, & ad summum. V. aut. vi granula habentia. SEN. Illa sunt, quibus pro Bati moris in Diamoro conficiendo vtimur. B R A. Illa conueniunt, & sumi debent. Illud autem quod à Theos

phrassto dicitur Cynosbatos, id est rubus canis, vel sentis canis, est ille met rubus, de quo Diosco. Gale. Paulus, & Aëtius agunt, & est ille qui apud nos dicitur Roueda, qui in Ferrariensibus foueis passim inuenitur, ad arcendas beluas, & furaces homines à cāpis, facitq; mora ad oliuæ magnitudinē. In Ferrariensi solo infiniti huius generis rubi inueniuntur. SEN. Nouimus, sed quid est rubus Idæus? BRA. Considera Ferrariensis agri senticezta, rubos inuenies qui paruas spinas habeant, raras, & qui magis tenelli sint, & eorum mora magis rubra sunt. SEN. Frequēter vidimus similes rubos, imò & sine spinis inuenimus. BRA. Hic est Idæus rubus, qui in multis Italiae partibus, præsertim per Apenninum sine spinis viret. Rustici Mediolanenses huius rubi Idæi moris libenter vescuntur, nec spinas habet. ita in mōtibus Mediolano propinquioribus nascitur. Hæc mora ab incolis Nāzponi proprio gentis vocabulo appellantur. Hæc de Mora tibi dicenda videbantur: nisi in mentē venisset Seruū per fraga, Mora quæ in herbis nascuntur interpretari, in Damœtæ & Corydonis altercatione, cum Poëta canit: Qui legitis flores, & humi nascentia fraga. Si quidam terrestria mora intelligit Seruius, certe deceptus est. At si intelligit vera fraga quæ in Triphyllo nascuntur, ipse autem appellet mora in herbis nascentia ob similitudinem, quam fraga cū moris habent, Seruio adstipulamur: nempe multa sunt, quæ cum moris affinitatem habent, & ex substantia granulosa & acinosa cōposita sunt. SEN. Quæ sunt apud Auicennam Mora de sceni, quæ ipse amara esse fatetur? BRA. Ea'ne intelligis, de quibus

ra de
ni.

quibus tractat lib. 11. cap. ccccc 11? SEN. Ea intel
 ligo. BRA. Alias quid essent dubitavi, ob id quod dicit,
 Amarū autē, quod nominatur Morū de sceni: nulla autē
 mora amara inuenimus, ideo putabā in Auicennæ pa-
 tria mora aliqua amara esse: sed postea animaduertis-
 mus, nihil aliud esse morum de Sceni, quā id quod nos
 vocamus Morū celsi. Morū autē, quod ipse appellat Al
 fir sedu, & quod dicit secūdu Semicam ficus currere, est
 Sycomorus, quē Latini Ægyptiā ficū vocāt. Propterea
 Auicēna dicit magis loquēdū esse de moro de sceni, quā
 de Alfir sedu. Vnde proprietates, quas ponit de moro de
 sceni, omnes sunt proprietates mori celsi, vel mori abso-
 lutē Dioscoridis. SEN. Aliqui per mora de sceni, bati mo-
 ra intelligūt, alij mora cynosbati. BRA. Hi mirē decipiū-
 tur, quia de rubo cap. CCCCCLXXIX. & simul de
 rubo, & rubo canis pertractat. Ideo apud ipsum nihil
 aliud intelligo, quā quod Alfir sedu sycomorus sit, &
 morū de sceni, Dioscoridis morū sit, quod vos celsi morū
 vocatis. Nec moueor, quod legat esse amarū, quā interpretis
 errauit, & debuit interpretari acidū. Id appet ex hoc quā
 de eius Rob tractare volēs dicit esse acetosum &c. SE.
 Nō possū nō credere quā dicitis, quoad ab alio melius edo-
 ceat. Sed vnū est in quo de Pli miror, quā dicat Cynosbatō
 habere foliū vestigio hois simile. BRA. Alias & ego ad-
 miratus sum: sed postea admirari desii, multa folia cōsi-
 derās, quę similitudinē soleę habere vidētur Theopha-
 stus dicit habere folia αϑυου: Hermolaus Barbarus legē-
 dū putat ἰχθυόδες, id est hūani vestigy forma, quā & hoc
 mō visus est Pli. interpretatus esse Theoph. et eā lectionē

Alfir sed

habuisse. SEN. Miror etiam cur lib. x x i i i i . capite
 x i i i i . Plinius dicat cynosbaton ferre vuam nigram, in
 cuius acino neruum habet, unde Neuros pastos dicitur.

Neuros pastos. BRA. In hac re si per neruum lanam intelligat Plinius
 verum dicit, aut duritiē quādā in medio. Si quid aliud,
 quid sit nescimus, nisi cum Hermolao dicamus deceptum
 esse Plinium in Cynosbato, quia Smilax aspera, id est
 hedera cilissa, vuas modo labruscæ habet, tamen vt Dio
 scorides inquit, ab aliquibus cynosbatos dicit, vt in hoc
 vocabulo Cynosbatos decipiatur. Sed potius arbitror
 per neruum lanam, aut duritiem quandam; per vuam,
 Morum ipsum Plinium intelligere; nam Smilax vuam
 nigram non habet, sed rubram, & pulchro rubore insi
 gnitam. SEN. Plinius etiam velle videtur apud Græcos

Rhānus. Rhānum rubi speciem esse. B R A. Ita sentit Pli. tamen
 nullum authorem vidi (quod sciam) qui Rhamnum, aut
 lytium speciem bati poneret: fortē quia propinque nas
 cuntur, ideo Pli. ad Rubi genus deduxit. Nunc breuis
 bus receptui canamus, quum ab authoribus mora batina
 absolute dicuntur, mora intelligas, quæ vulgò cāpagnola
 appellamus. SEN. Semper illa accipio. BRA. Tamē alij
 sunt, qui illa nō accipiūt, sed ea quæ dumetis supra cynos
 batos, id est rubos caninos nascuntur. SEN. Quæ est horū
 differētia? BRA. Quia rubi canini morū magis adstrin
 git quā humilis rubi. Scitoq; alba mora p̄ insitionē fieri
 supra populū albā: ideo nouū inuentū esse. Quare non
 mirū, si de illo antiquiores nō meminere. SENE X.

**Rob nus
 um.**

Vereor ne Rob nucum, quod Diamorum sequebatur,
 tur, de tam longa mora conqueratur. Ideo his
 omissis,

omissis, ipsum contemplemur, quod Diacarydion à Græcis dicitur. B R A. *Διακάρυον*, non Diacarydion dici debet. In hac autem compositione quem sequeris? SEN. Mesuen sequor, quamuis & Hali, & Serapio, in speciebus Rob, eandem compositionem faciant. B R A. Quomodo autem paras? SEN. Hoc modo secundū Mesuen: Recipe succi exteriorum corticum nucum in diebus canicularibus lib. iij. decoque ipsum decoctione vna: deinde adde mellis lib. ij. & decoque, donec incrassetur, & fiat sicut mel. Hæc est prima compositio, quæ à Mesue conficitur. B R A. Alias nunc prosequaris. SEN. Mesue in hoc Rob nucum quatuor intentiones ponit. Prima est, si hoc medicamen pueris exhibeatur, aut mulieribus, aut humidis natura, nihil aliud addit, quàm quod simpliciter dictum est. Secunda intentio, quando morbus est in principio, opus est stiptica immiscere: vt sunt rosæ & balauſtia. Tertia intentio, quando morbus est in statu, opus est crocum & myrrham commiscere. Quarta intentio, quando morbus in declinatione est, baurach, & sal ammoniacus addenda sunt. In his intentionibus Græcos imitatur. Hæc enim compositio illis exhibetur, quibus à capite ad pectus & cannam pulmonis materia acuta & subtilis defluit, quæ quandoq; eadem die suffocat, aut abscessum facit, qui breui perimit. Propter hoc Græci duas compositiones parant. Alteram Dianucis simplicis. Alteram Dianucis compositi. Videoq; Mesuen hanc suam compositioem ab Alexandro Tralliano accepisse. In mellis autem quâtitate differunt, quia ex nucibus compositioem facit, sicut etiam Diamorum fecerat: tamen

Diacarydion. n

Dianucis simplex. Dianucis compositum.

coquendi modo cōsiderato, in eandem ferè quantitatem
 veniunt, quia in mense Augusti nuces accipit, & exte-
 riores cortices detrahit, quæ in mortario cōtundit & expri-
 mit, magmate proiecto succum mediocriter decoquit, &
 pauxillū mellis addit, vt in cōpositione Diamorum, &
 deniq; ad mellis cōsistentiā elixat. In Diamoro autē acci-
 pit succi mororū sextarios. V. & ad mellis liquidi consis-
 tentiam coquatur: postea sextariū. i. mellis addit, & ad
 spissitudinem mellis coquit. Ita in cōpositione ex nucibus
 fiat, sumantur. V. sextaria succi putaminis exterioris nu-
 cis, & bulliant ad spissitudinē mellis liquidi: postea ad-
 datur sextarium. i. mellis, & ad cōsistentiā mellis dedu-
 catur. Postea Trallianus ea addit, quæ nos putamus Me-
 suen ad verbū accepisse. Inquit enim infantibus & mus-
 lieribus & in principijs sine aliquo addito esse exhiben-
 dum. In summo autem vigore addendam esse myrrham.
 In morbi vero declinatione, sulphura & nitrum addit.
 Mesue tamen differt, quia in principio rosas, & balau-
 stia cōmiscet: Alexander autē nihil. Paulus autē duplex
 Diacaryon facit simplex & compositum. Simplex idem
 ferè est cum illo Alexātri & Mesue: nempe recipit succi
 contusi corticis nucum viridium cotylas quinque, mellis co-
 tylam vnā, & coquatur ad diametrum, id est ad conue-
 niens corpus, quod est ad spissitudinē mellis. SEN. Com-
 positum nunc tractemus. BRA Cōpositum quidē docet
 Paulus, & de cōposito seorsum scribit, quod nihil aliud
 est, quàm simplex, cui ea quæ à Mesue accepta sunt ada-
 dit, & cōpositū vocat. Nempe, inquit Paulus, ab initio
 quidē statim, & in vigore, in oris inflammationibus mis-
 scere

scere oportet croci & aluminis vniuscuiusq; denariū. I.
 myrrhæ denarios. II. In declinatione autē propter dissi-
 pationem nitri denariū. I. sulphuris tantūdem prædicto-
 rum quantū cum succi, tum mellis. SEN. Mibi nō placet
 in principio crocū cōmiscere. BRA. Nec mihi. propterea
 arbitratus sum, Paulū hoc modo intelligendum esse: Ab
 initio quidē statim opus est vti simplici Dianuce, postea
 sequatur: & in vigore miscere oportet croci & alumis-
 nis vniuscuiusq; denariū. i. & hoc in principio nō ponas-
 tur: sed Alexandro concors in principio simplex detur:
 alia in alijs temporibus addantur, tuncq; à Paulo lib.
 vii. cap. xii. Diacaryon cōpositū appellatur. De dias-
 caryo etiam Galenus diffuse lib. vi. de componen. phar-
 macis secundum loca agit. Imò Galenus huius composi-
 tionis inuentor fuit. Nullus enim ante ipsum ea vsus est.
 His autem omissis, alios syrupos prosequamur. SEN.
 Nullus syrupus est à prædictis diuersus, quem in officia-
 nis habeamus, nisi medicus aliquis particularis vnum sis-
 bi finxerit, & pro se parari iubeat. BRA. De his nihil
 ad nos, quippe institutum nobis erat eos syrupos tantum
 prosequi, qui & Ferrariæ, & per totam Italiam in com-
 muni vsu sunt. Si quis autē vnū sibi fingat, eo vtatur, &
 illū, vt sibi videtur, examinet, si cōponendi canones bene
 didicerit. SEN. Solebamus et in officinis Rob de Ribes Rob de
 seruare, nūc autē nō habemus, nec eo vtimur. BRA. Et nul- Ribes.
 lus est Ferrariæ qui habeat. Venetijs autem multi sunt
 qui Ribem seruant: tamen apud authores quid sit incer-
 tum est. Nempe apud Theophrastum, Dioscoridem, Gas-
 lenum, Oribasium, Paulū, Aëtium quærens inuenire non

potui. Minus apud Catonem inueni, Varronem, Pliniū, Palladium, Columellā. Soli Arabes de hoc succo, & de ipsa herba vel frutice locuti sunt. Nam Serapio capite CCXLI. de Ribes tractans, solos Mauritanos refert, & nullos Græcos. Assuetus autem est, quū Græci de aliqua re loquuntur, ipsos primo adducere: quam vero nullum Græcum adducit, est Arabum inuentum, & res sua propria. Ribem autem secundum Isaac eben Abraham describit, plantam esse quæ habeat capreolos recentes, rubros ad viriditatē tendentes, & habet folia magna, lata, rotunda, viridia, & habet grana, quorum sapor est dulcis cum acetositate, & ipsa est frigida & sicca in. II. gradu, & signū super hoc est acetositas eius, & stipticitas: omnesq; authores, quos Serapio adducit inquirunt frigidam & siccam esse in. II. gra. Auicenna vero in. III. gra. dicit. Venetias quendam succum ferunt, quem dicunt esse Ribem, deferunt autē Alexandria Egypti, inquentes ex Damasco prius Alexandriam allatū esse, & quod in Syria ingens copia nascatur. Aly ex Corasceni deferri tradiderūt. Vt autem de re ipsa agamus, scito arbusculam quandam ex varijs Apennini locis ad nos cōportari, quam ribem appellant, & nunc in multis locis Ferrariæ habetur, et in multis hortis viret: foliū vitis habet, sed minus incisum, & paruos racemos facit, qui quando maturantur, rubri fiunt, & saporem acidum habēt, adeo vt ego putem in secundo gradu infrigidare & exiccare. Et etiā is succus qui Alexandria Venetias affertur (meo iudicio) in secūdo gradu potius quàm in tertio frigidus & siccus est. Ideo Serapioni potius quam Auicennę credimus.

dimus. Quod autem nos riben vocamus, & nunc Ferrariae, & Murani Venetiarii aliquibus locis, & Patavij, & Bononiae viret, Mauritanorum ribes esse non potest, quia inquirunt suum riben lata folia habere, magna, rotunda, viridia. Sed folia apud nos vocati ribes, rotunda non sunt, nec multum viridia, sed ad figuram foliorum vitis accedunt. Adde nostrum ribe potius inter vuas numerari debere. Rhasis autem in Almanfore riben inter fructus computat, & fructum esse indicavit. At quia Serapio, capreolos recentes rubros ad viriditatem tendentes habere dicit, & aliqui per capreolos racemos intelligunt, ideo in hoc, cum nostro vocato ribe similitudinem habere videtur. Sed video Serapione de ribe loqui tanquam de re sibi incerta, & solum aliorum sententias sequi. Ideo quid sit, ex ipso bene exprimi non potest. Ex alijs vero authoribus adhuc minus, quia nullus est alius, qui riben pingat. Genuensis solus Arabem quendam authorem citat, qui de ribe hoc modo loquitur: Est planta habens stipitem rubeum, ad viriditatem declivem, tenerum, cuius sapor est dulcis acetositate mixtus, folia rotunda, viridia, & magna, cuius granum petatur de Coarsceni, acidi saporis, de quo fit Rob. Haec ille Arabs, quem Genuensis citavit, cuius nomen est Alhau, ut hinc habeas, & hunc authorem inter fructus connumerare. Hoc admonere volui, quia multi sunt, qui succum ex quadam herba esse dicunt, imò Gulielmus Placentinus riben, acetosam herbam esse indicavit, in eo deceptus, quia Mesue dicit, quod rob herbae acetosae est in virtute eius.

S E N. Noster igitur ribes, quem in hortis habemus, Ara

bum ribes non erit. B R A. Non erit. S E N. Nec ribes
 apud Græcos, aut Latinos reperitur. B R A. Nec istud
 (quod sciam). S E N. Quid est ergo, quod pro Ribe ha-
 bemus? B R A. Intelligis' ne hunc, quem Alexandria Ve-
 netias deferunt, vel illum, qui ex Apennino petitur?
 S E N. Vtrunq;. B R A. De eo Ribe, quem habent Ve-
 neti, ex Syria Damascum, Damasco Alexandriam, Ale-
 xandria Venetias comportatum, nihil aliud tibi dicam,
 quàm quod supra ex Serapione & Halavi dictum est.
 De eo vero qui ex Apennino affertur, apud Antiquos
 quid sit ignoro, in viribus tamen cōuenire arbitror, quia
 sapor manifeste ostendit frigidum & siccū esse, & etiā
 operationes: quare ad eadem valet hic noster Ribes ad-
 quæ Damascenus. Damascenus enim (vt Auicenna in-
 quit) acetositatis citri, & omphacij vires habet. Quod
 & Serapio secundum Aben Mesuai testatur. Mesue
 etiam dicit esse in virtute herbæ acetosæ. Vnde pro Ri-
 be, citri succo, omphacio, succo herbæ acetosæ, aut nostro
 vocato Ribe, qui in Apennino viret, vti possumus. S E N.
 Ad quæ valet? B R A. Ad ingentem calorem, & fites
 ingentes, ad incendentes febres, ad profluium ex biles
 cardiacis succurrit, vomitum sistit, appetitū excitat, mor-
 bilos & variolos sanat, bilem extinguit, hæmorrhoidas
 sedat, & ebrietati conuenit: ad omnes abscessus pestilens
 tis morbi valet, visum acuit: imò vnum est ex his quæ in
 pestilenti morbo plurimum proficiunt. S E N. Egregius
 ergo est hic syrupus. B R A. Est equidem, & adhuc in
 maiori pretio esset, nisi citri succum haberemus. Nunc
 vero ad alios syropos flectamus. S E N E X. De Syrupis
 finitum

finitum est. BRA. Tam paucis utimini? SEN. Non pluribus nisi infusione senæ inter Syrupos numerare velimus. BRA. Et cur non numerabimus? nam concoquens di vires habet, & ego alio Syrupo mixta utor, ut ægro conuenit, magno eius præsidio. sunt autem in ea conficienda Pharmacopole dissidentes. Tu quomodo paras? SEN. Hoc modo, quem dicemus.

Senæ infusio.

Recipe florum boraginis)	
Buglossæ)	
Violarum)	añ. 5. i.
Rosarum rubearum)	
Aquæ fontis		lib. i.
Mellis rosati colati		vnc. y.
Senæ		vnc. y.

Misce & fiat infusio secundum artem. BRA. Nihil aliud addis? SENEX. Nihil. BRA. Alij sunt qui gingiber miscent. SENEX. Et ego id facio in hyeme scrup. gingiberis inycio. BRASAVOLVS. Sæper addendum est: quia ob id additur, ut quædam frigida qualitas à Sena remoueat, quæ ventriculum offendere solet, & flatus excitare: alias autem ob amaritudinem quam habet, ventriculo commoda est. Sed à quo authore accepisti? SENEX. A nullo, quia magistraslis compositio in hac officina à centum annis citra confecta, doctissimi medicæ artis professores ita indicere, deinceps patres mei & ego profecuti sumus. BRASAVOLVS. Tua autem præcitata compositio ab alijs in pondere multum differt, ita enim conficiunt alijs.

Recipe Senæ electæ vnc. i.
 Florum Boraginis)
 Buglossæ)
 Violarum) añ. 3. 6.
 Rosarum rubearum)
 Gingiberis)

Mellis rosati colati vnc. i. Aquæ fontis vnc. vi.
 Fiat infusio secundum artem. SEN. Hi mihi videtur paucissimam aquæ quantitatem accipere: opus enim est duas uncias ad minus resolui, ideo quatuor tantum supererunt.
 B R A. Aly vero hoc modo parant.

Recipe Senæ optimæ vnc. i. Gingiberis. 3. 6.
 Florum violarum)
 Buglossæ) añ. 3. i.
 Boraginis)
 Rosarum)

Deinde hoc modo conficiunt. Senam in X. aquæ fontis libras inyciunt, & ebullitione vna ebullire faciunt: deinde supra alias res scilicet flores & gingiber, quæ in vitriato vase sint, decoctum illud versant, & vas adeo obturant, quod nihil respirare possit. Itaq; per .iiii. horarum spatium dimittunt: deinde percolant, & in hoc quod descendit inyciunt mellis rosati vnc. .iiii. SEN. Hi igitur mel rosatum in infusione non ponunt. B R A. Non ponunt, nec poni debet, sed facta expressione addendum est. Inter se præterea differunt, quoniam hi senæ folliculos, illi folios: aly indiscriminatim folliculos & folia recipiunt, prius tamen pediculis, & paruis festucis ablatis. Aly Senam ebullire non faciunt, sed cum aqua
 ipsa

ipsa feruet, in eam senam inyciunt: deinde hanc aquam simul & senam in vitreatum vas inyciunt in quo flores & mel rosatum posita sint. Aly non semidrachmā Ginziberis, sed scrupulum imponunt, & per .x. horas in infusione relinquunt. SEN. Quid igitur in tanta confusione agi oportet? B R A. Hoc, quod nunc explicare conabimur. Sicut sena apud antiquos incognita erat, & (vt Auerrois inquit) noua cōpositio est à recentibus excogitata quæ in atrabilaris passionibus, scabie Gallica, lepra, psora, & eiusdem generis alijs multū proficit, quæ ab atra bile dependent: propter hoc flores, quos cordiales appellant, addidere. In hac autē infusione ego nunquam prætermittendum putarem polypodium, ad intentionem senæ, & passulas atq; sebestem, veluti ea quæ aluum emolliunt: quod & in hac infusione requiritur: vbi etiam possum, flores citrorum, aut limonum, aut narrantiorum addi facio. SEN. Ergo & simplicium pondus & parandi modum edoceas. B R A. Hic est.

Recipe Senæ optimæ, simulq; sint folliculi & folia, sed folliculi folia excedant, & sit sena ex oriente potius quàm ex Liguria aut Appulia delata: nā perfectior est orientalis: neq; multum antiqua sit, imò quāto recentior, tanto melior, vnc. i.

Gingiberis Radix vna parua, vel
ad pondus ʒ. ʒ.
Florū boraginis. De buglossā curæ)
nō sit, quia borago est vera buglossā)
Violarum) añ. ʒ. i.
Rosarum rubearum)

Citrorum, vel limonum vel narrantiorū, si habeant:
 Polypody. ʒ. ij. Passularum vnc. ʒ. Sebestē num. x.
 Et si quis domi hanc infusionem conficiat, loco Se-
 bestem, pruna damascena exiccata accipiat, & hoc mo-
 do fiat: Sumatur libra aquæ fontis feruentissimæ, quæ in
 uitriatum vas, in quo omnia prædicta insint, inijciatur:
 postea vas optime obturetur, & per decem horas dimit-
 tatur, deinde exprimatur: sed de melle rosaceo an mis-
 sceri debeat nec'ne, medicus secundum intentionem egrit-
 tudinis, vel misceat, vel omittat: nam ad perfectionem
 infusionis non exigitur. Si autem commiscere voluerit,
 sint quatuor vnciæ mellis rosati. Tamen cōsuetudo est,
 semper infusionem alicui syrupo immiscere, vt effectios-
 ni alteræ quæ in ægro reperitur, conuenit: fortè mel ro-
 satum conueniet, tunc illo vti poteris. Non mihi autem
 placet, senam in infusione ebullire, quia ex sena super-
 ficiales partes solum expetimus. Si quis vero senam in
 feruentem aquam inijcere voluerit, et statim aquam cum
 sena supra flores immittere, nihil refert, modo sena non
 ebulliat. Hæc autem infusio fit, vt horum simplicium vis-
 res in aqua recipiantur. Nam infusiones quandoq; fiunt,
 vt malitia alicuius medicamenti simplicis reprimatur:
 Quandoq; vt vires alicui medicamento condonentur:
 Quandoq; vt medicamentū lubricum efficiatur: Quans-
 doq; vt vires simplicium in aquam recipiantur, quod in
 hac infusione senæ fit. De his vero infusionum modis an-
 tiquiores non tractauerunt: sed Mesue capite. 111. sum-
 mæ secundæ in canonibus vniuersalibus has infusiones
 abundè edocuit. SEN. Quot vncias huius infusionis
 propinare

propinare possumus? BRA. Quandoque tres, quandoque quatuor, quandoque sex exhibeo, ut his conuenit, quibus propinatur. Ratio quoque habenda est, si sola, aut cum alio syrupo mixta bibatur: & an multum, vel parum euacuare conueniat. Sed commune pondus est, quod euacuat simul, & digerit. IIII. vnc. exhibere: nam huic mirè proficit cui potui datur. SEN. Tu frequenter ea vteris, quae de causa? BRA. Quoniam frequentes atrabilarios incido, quibus ipsa conuenit. SEN. Audiui, quod ventriculum offendat. BRA. Et id Mesue cap. XV. de simplicium medica. facul. asserit. SEN. Quomodo fieri potest, cum ipse Mesue calidam in principi. secundi, & siccam in primo dicat? BRA. Imò & subamara est sena: quae qualitas ventriculo prodesse solet. Sed partes quasdam flatuosas habet, quibus illi obest. hoc autem facile remouetur, quia gingibere addito, partes illae euanescent. Ideo vel hyems sit, vel aestas, gingiber continè addi debet. Quod autè ventriculū offendat, quisquis in seipso facile experiri poterit, si hanc infusionem semel absque gingibere bibat: nam statim in eius ventriculo flatus excitabuntur. Iubeo plerūque, ut ipsam infusionem ex iure capi aut pulli conficiant: & his multum proficit qui sumunt. SEN. Imò hoc videtur esse Mesue documētum. BRA. Ita certe est, propterea & quādoque iubeo ex sero caprae parari, ut docet Mesue, & tūc mirè proficit affectionibus cutaneis ex salsa pituita, & aliqua atrae bilis miscella. Haec de Sena. Quae cum inter syrupos vltimo loco enumerata sit, orote (nisi aliquo negotio occuparis) hac nocte mecū dormias, non ut Tityrus Melibœū

inuitavit, frōde super viridi, sed molli super pluma, aut
(si maus) lana. SENE X. Quædam negotia sunt mi
hi expedienda. Cras summo mane huc accedam, vt Pis
lularum compositiones aggrediamur. Nempe mihi in
stitui, nunquam desistere, sed tibi perpetuo mor
lestus esse, quoad hæc composita tuo
examine perpensa sint. Vale

nunc, & quieta nocte

fruaris. BRA, Et

tu quoq̃.

FINIS.